عائله كتبخانه‌سی عدد ۱

اسلام خانملری

و

عالم اسلامیتده حیات عائله

خلاصهٔ مندرجات : — اسلام خانملرینك آداب وفضائل نسوانیه‌لری ، صنف رجال ایله اولان مناسبات شرعیه‌لری ، معارف حاضره ایله نسبت وعلاقه‌لری اوزرینه مطالعات لازمه ایله شاعره و ادیبه خانملرمزك آثار و اسامیلرینی محتویدر .

محرری :
مأمورین امور رسومیه‌دن
ناظم

معارف نظارت جلیله‌سنك ٤٤٢ نومرولی
رخصتنامه‌سیله طبع اولنمشدر .

ناشری — « كتبخانهٔ جهان » صاحبی : مهران

استانبول

(آ. آصادوریان) شركت مرتبیه مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سنده
نومرو ٥٢

١٣١٨

افادهٔ ناشر

مصدر معارف وكمالات ومنبع ترقيات بى غايات اولان شو عصر بدايعنمونده هر فردك مسلك وصنعتى داخلنده ودرجهٔ اقتدارى نسبتنده مملكتنه ايفاى حسن خدمت ايتمسى اقدم وظائف ذاتيه‌سندندر.

ولى نعمت ارحم حامئ معظم پادشاه ترقيپرور وشهريار معارفكستر افندمز حضرتلرينك تشويقات جليلهٔ متواليه‌لرى وارباب هنر ومعارفك غيرت وفعاليت متماديه‌لريله عصرمزك غبطه بخشاى اعصار دنيله‌جك بر درجه‌ده بولنديغى غير قابل انكاردر.

عاجزلرى اون بش سنه‌دن برى نشريات و مطبوعات عالمنده خدمات ناچيزانه‌ده بولنه‌رق بر چوق آثار طبعنه احراز موفقيت وقارئين كرام حضراتنك رغبت وممنونيتلرينى استجلابه كسب نائليت ايلمش اولديغمدن خدمات صادقانه‌مك آيريجه بر مكافات معنويه‌سى ديمك اولان فخر ومباهات وجدانى وعون وعنايت ربانى ايله بو مسلكده دها نيجه آثار نافعه نشرينه وساطت ايده‌جكمى مع الافتخار عرض ايلرم.

هر صنف مؤلفات ومصنفات ايله مزين بولنان كتبخانهٔ عثمانيمزده قادينلره مخصوص آثار مطلوب درجه‌ده بولنماديغى جهتله بويولده بر كتبخانه تشكيليله بنات و نسوانك تأمين استفاده‌لرينه خادم آثار نشر ايتمك خصوصنه صرف افكار

ایتمکده اولدیغم صیره‌ده محررینندن ناظم بك افندینك اشبو کتابك طبع ونشرینی عاجزلرینه احاله ایتمك اوزره وقوع بولان مراجعتی بو بابده‌کی آرزوی کتبخانه‌مك حصولنه وسیله عد ایدرك میر موی الیهه بیان حال ایله برکتبخانه تشکیلنه قرار ویردك.

ناظم بك افندی یدی سکز سنه‌دن بری غاتملره مخصوص غزته، ثروت، یومی واسبوعی معلومات و سائر رسائل موقوته‌ده‌کی صرف قادینلره متعلق محرراتیله تمیز ایتمش ارباب اقتداردن اولمغله اشبو خدمت وغیرتمك اصحاب مطالعه وعلی الخصوص قارئات کرام نظرلرنده جداً مقبول وثمره‌دار اوله‌جغندن امید وارم.

«کتبخانهٔ عائله» عنوانی تحتنده نشر ایده‌جکم کلیاتك برنجیسی اولان اشبو کتابی ساحهٔ انتشاره وضع ایلدم. ایکنجی جلدینی «قادینلر» نامنده بیوك براثر تشکیل ایده‌جکدر. قارئات کرام حضراتندن مأمول ایتدیکم رغبت وتوجه اوزرینه کتبخانه‌نك اوچنجی، دردنجی الخ... قسملری دخی متعاقباً نظرگاه استفاده‌یه وضع ایدیله‌جکدر.

«کتبخانهٔ جهان» صاحبی

ابراهیم

ابتدا

تربیهٔ معنویه انسانلرك حیات اصلیه‌سیدر. بنی بشرك ماضی ، حال و استقبالی قادینلر طرفندن در آغوش ایدلمش اولدیغندن جمیع زمانده نسوانك فضائل و کمالات ایله تنویر افکار ایتملرینه بیوك ، هم‌ده پك بیوك احتیاج واردر. قادینلرك بویله مهم بر وظیفهٔ مدنیه‌یی دوعهده ایتملرینه بناً قدرت ربانیه طرفندن کندیلرینه حسیات رقیقه و اشفاق عظیمه کبی خواص علویه احسان بیورلمشدر .

طائفهٔ نسا صنف رجاله نسبةً هرنه قدر نحیف و بی اقتدار ایسه‌لرده معناً حائز اولدقلری قوت و اهمیته بناءً وجودلری شایان توقیر و احترامدر .

قادینلر ملتلرك حیات معنویه‌سنی کوسترر بر مرآت مجلا حکمنده‌درلر؛ چونکه کافهٔ اقوام تربیهٔ اساسه‌یی آنا قوجاغنده اوکرندکلری کبی مدنیتك ایلك درسلرینی ینه مادر کبی بر معلمهٔ انسانیتدن تحصیل ایدرلر.— بر نوزاد سبب حیاتی اولان او

وجود شفقتکسترە نەمرتبە مربوط ومیال ایسەبتون
انسانلرك دە قادینلرە او درجە بیوك احتیاجلری
واردر؛ زیرا والدە او جسم نازکترك محافظۀ صحت
و حیاتنە خادم اولدیغی کبی تربیۀ معنویەسی مکمل
اولان قادینلردە کندولریلە علاقەدار بولنان ارککلرك
بقای سعادت وعافیتلرینە چالیشورلر.

بریردە ارککلر نەدرجە بیوك انعام وفیوضاتە
نائل اولورلرسە قادینلر دخی بو خزینۀ قیمتداردن
اومرتبە مستفید اولورلر؛ جمعیت بشریەنك سعادت
حقیقیەسی حسن تربیە کورمش فضیلتشناس قادینلر
یدندە اولوب انجق بو کبی قادینلرە مادر انسانیت
نامی ویریلور.

قادینلرك تحصیل معارف و کمالاتە اولان
احتیاجلری دە شایان تذکاردر. معارف برمهرمیزدرکە
مدنیت انجق انك شعاعات فیوضاتبخشاسیلە کسب
ترقی وکمال ایلر؛ قادینلر تشکیل ایتدکلری عائلەلری
قدرت علمیەلریلە حسن ادارە ایدەبیلورلر. برعائلە
رئیسەسی اولادلرینك تربیۀ معنویەلرینە نەقدر دقت
ایدرسە ایتسون اکر کندوسی علم و عرفاندن

محروم ایسه وظیفه‌سنی حقیله ایفادن عاجز قالیر.

فضیلتکار بر قادین انتظامات بیتیه‌سنی اخلال ایده‌جك احوالی درایت و معلوماتیله برطرف ایتمکه موفق وعائله‌سی ایچنده بر طبیب حکیم کبی متیقظانه اجرای فعل ایتمکه مقتدر اولور. بیت عائله‌ده مأکولات، مشروبات وسائر امور صحیهٔ افراده نظارت واقتدار نقدیلرینی موازنه ایدرك ادارهٔ تعیشیه‌یی تسهیله کسب لیاقت ایلمك زوجه‌یه عائد وظائف مهمه‌دن اولدیغندن قادینلرك بهمه حال فضائل و کمالات ایله تزیین صفات ایتملری لازمه‌دندر.

قادینلر اولادلرینك اعضای مادیه‌لرینی تأثیرات خارجیه‌دن وقایه‌یه نه مرتبه چالشیرلرسه خواص معنویه‌لرینی‌ده اویله‌جه حتی اندن دها زیاده محافظه‌یه صرف غیرت ایتملیدرلر؛ چونکه انسانلرك نهال بنیه ومزاجلری، غنچهٔ صحت وعافیتلری انجق والده دینیلن باغبان حیاتك ید اهتماماتیله انکشاف پذیر کمال اولوب معناً ومادةً مکمل بر اولاده نائل اولان والده دخی — بر روضهٔ دلاراده تقیدات دائمه تحتنده کماله کتیریلمش ورد رعنا کبی — محصول حیاتنك درجهٔ مطلوبه‌یه

ایصـال ایتمش اولدیغنی کوره‌رك افتخـار وانك وجودندن فوائد بی نهایه استحصال ایلر .

اولادینه جـداً ابراز خدمت ایدن بر والده آیا کندیسـنه بر دسـتگیر معاونت تهیه ایتمش واکا نظر لاقیدی ایله باقان والده دخی مسـتقبلاً کندیسنی ازعاج وبی‌حضور ایده‌جك بر اشکال تدارك ایلمش اولور . چوجقلر جمعیت بشریه‌نك برر عضو مهمی اولدقلرندن کوردکلری تربیه و یا سوء معامله‌نك کار وضررلری هم کندی والده‌لرینه، هم‌ده بتون عالم انسانیته راجع اوله‌جغی آشکاردر ؛ بناءً علیه قادینلر اولادلرینك بقای نسله مخصوص برر خیر الخلف اولمق اوزره وجوده کلدکلرینی نظر اهمیتدن دور طوتیه‌رق انلرك کرچکدن انسان اوللرینه چالشملیدرلر. بوحالده قادینلر اولا کندی احوال معنویه‌لرینی اصلاح و والده‌لکك نه‌قدر مهم وعالی بر وظیفه‌اولدیغنی فکرلرنده اعظام ایتملیدرلر. علی الخصوص کندیلرینك زیر جناح شفقت وصداقتلرینه التجا ایدن صنف رجاله مدیون اولدقلری وظائف مخصوصه‌یه دقت ایتملری برنجی درجه‌ده

لازم الاجرا موادندر .

نسوان اسلامك نزاهت وجدانیه، مزیات فطریه وصفوت نسائیه‌لری کندیلرینه احسان اولنان اك بیوك مواهب آلهیه‌دن اولدیغندن صفت مادرانه‌یی حائز بالجمله نسوانك احرازایتدكلری او موقع ممتازی ملاحظه ایدرك اولاد وازواجه وطولاییسیله بتون افراد اسلامیه یه بورجلو اولدقلری وظائف نظیفه‌یی بر درجه دها حسن صورتله ایفا وبو وجهله شرافت نسوانیه‌لرینی اعلا ایتملرینی عن القلب تمنی ایدرز .

§

قادینلر جمعیت انسانیه‌نك خلقةً نازك وعاجز بر قسمنی تشکیل ایدرلر. بونلرك حقوق ومواقعی منسوب اولدقلری اقوامك عادات مذهبیه وافکار معنویه‌لرینه نظراً مختلف درجاتده بولنور .

ادوار سالفه‌ده نسوان غربك کندی رجللری آره‌سنده نه مرتبه اهمیتدن عاری، قیمت واعتبارجه بهایم مثالی اولدقلرینی صحایف تاریخ البته ستر ایده‌مز. هرنه قدر انلرك سلسلهٔ اخیرهٔ حیاتلری اولان عصر حاضر نسوانی بو درکهٔ تنزلده

قالامملرسەدە ترقیات مدنیە ایلە نائل اولدقلری امتیازات و مساعداتڭ حیات معاشرتلری اوزرینە تأثیرات عظیمە اجرا ایتمکدە اولدیغیدە نظر حقیقتدن دور طوتیلەمز.

غربدە حقوق و طرز معیشت نسوانڭ بویلە تعاقب لیل و نهار ایلە دوچار تحولات اولمسی، بو صنف نسوان حقندە شایان تطبیق احکامڭ ناقص اولمسندن ایلری کلدیککە، صحائف مطبوعاتی اشغال ایتمکدە اولان مناقشات بو حقیقتڭ اثباتنە کافیدر. — حالبوکە اسلامیتدە طائفۀ ممتازە حقندە موضوع اولان قواعد شرعی اساسلرە مستند اولدیغی جهتلە احکامی عصراً بعد عصر ثابت و نافذدر. نسوان سالفۀ اسلامڭ حقوق و مزایاتی بلاتخلف عصر حاضر نسوانمزە ارثاً انتقال ایتمشدر دنیلەبیلور. بناءً علیە بونلرڭ مناسبت ومعاشرتلری اویلە افکار وازمنە ایلە دکل، قاعدۀ قدیمۀ دینیە ایلە قائمدر.

اوروپادە قادینلرڭ ارککلرلە اولان مخالطت، مقارنت ومناسبت قلبیەلری انتظامات حیاتیەلرینی تشویش ایتدیکی کبی انلر ایچون محدود ومعین

وظائف دخی بولنمادیغندن غربك مسائل اجتماعیه‌سی حقیقةً کسب مشکلات ایلمشدر.

اسلام خانملری اوته‌دن بری بر طاقم اجانبك انظار حسودانه‌سنه دیکن کبی باتمقده، علی‌الخصوص عادات دینیه‌مز انلرك مزاجلرینه موافق کلمه‌مکده اولدیغندن صحیفه‌لر طولوسی غرضکارانه مقالات نشرینه متجاسر اولمشلرسه‌ده بونك بر معاملهٔ حق ناشناسانه اولدیغی کون کبی آشکاردر؛ چونکه بو تجاوزاته رغماً بر صنف اصحاب محاکمه کافهٔ قواعد و عادات اسلامیه‌نك موجب فیض و سعادت اولدیغنی تسلیم و اعتراف ایتمکده‌درلر؛ فی‌الحقیقه بر اجنبی قادینیله بر اسلام خانمك احوال و افکار و حرکاتی مقایسه ایدیلسه بینلرنده حقیقةً بیوك بر فرق و مباینت بولندیغی کوریلور. انجق قادینلرمزك بو تقلید و هوسات زائده بلیه‌سندن نفسلرینی وقایه‌یه دقت ایتملری اهم و الزمدر.

کچن سنه‌لرده (امیل ژولیار) اسمنده بر فرانسز حسودی طرفندن حقوق مشروعهٔ نسوانیه‌مزه تعرض یوللو نشر ایدیلن اثر غرضکاری‌یه بلاافاتهٔ

زمان بر اسلام خانمی طرفندن درمیان ایدیلن مدافعه‌نك بالخاصه اوروپا عالم مطبوعاتنده جالب انظار دقت اولمسی حقیقةً موجب شکران قراواندر.

جماعت اسلامیه بویله فاضله‌لرك وجودلریله افتخار ایتمکده‌درکه، بونلر طائفهٔ ممتازه‌مزك فصیح اللسان برر خطیبه‌لریدر. قادینلرمزی بخشایش و کمالات مدنیه‌دن بی‌نصیب ظن ایده بولنان جهلای اجانبه بویله حمیتکار و عالیجناب بر خانمك تفهیم حقیقت ایتمسی کندیلری ایچون بر وظیفهٔ وطنپرورانه اولدیغی کبی ترقیات نسوانیه‌مزی آرزو ایدن ارباب حمیت ایچون دخی باعث سرور وافتخار بر حالدر. اسلام خانملرنده تجلی‌نما اولان آثار ترقیات علمیه مجرد اشفاق ومراحم سنیه‌لرینك حد وپایانی اولمیان پادشاه ترقیپرور و شهنشاه عاطفتکستر افندمز حضرتلرینك تشویقات و تلقینات خلافتپناهیلری جملهٔ باهره‌سندن اولدیغندن عصر دلارای همایونلری حقیقةً بر دور بدایع و کمالات و مصدر محاسن وفیوضاتدر.

اثر عاجزانه‌مك اصلی ، ترقیات نسوانیه‌مزی

ادراك و تقدير ايدن بر صاحب مروت طرفندن
پارسده نشر ايدلمش بر اثرجك ايسه‌ده بزجه
اولان اهميتنه بناءً ممكن مرتبه توسيع و تصحيح
ايله لسانمزه نقلنی مناسب كوردك . محض املم
اسلام خانملرينه بر خدمت عاجزانه‌ده بولنمق
اولديغندن شو ناچيز اولان اثری انلره يادكار ايلدم.

قاضی كوی. — ۱٤ نيسان سنه ۱۳۱٦

ناظم

اسلام خانملری

و

عالم اسلامیده حیات عائله

۱

ترك قادینی و ترك عائله‌سی حقنده اوروپاده نه‌درلو افكار و گفتار دوران ایدییور؟

تركلرده حیات عائله مفقوددر دییورلرمی؟ ترك قادینه بدبخت نظریله باقیورلرمی؟

ترك قادینك عائله ایچنده‌كی حالی مكروه وغیر محق اولدیغی گرك لساناً وگرك قلماً بیان اولنمادیمی؟

كذلك بر مسلمان ایچون قادینك مواد تزیینیه‌دن باشقه برشی اولمادیغنه واو زواللینك جمعیت مدنیه آره‌سنده بر موقع مخصوص اشغال ایده‌مدیگنه، بالخصوص اذعان وفكر وجدان كبی خصائص جلیلهٔ انسانیه‌دن محروم طانیلدیغی جهتله اصلا بر مسئولیت معنویه‌سی بولونمادیغنه، هرحالده باشده

اولورسه اولسون ـ مربوط و علاقه‌دار اولدیغی برار ککك ذوقنه خادم اولمق کبی ـ یگانه برمقصده بناءً یتشدیرلمش بر چوجوق ایدوکنه حکم ویرمه‌دیلرمی؟

ترك قادینلری حیثیت و شرف نسوانیلری اوزرینه جزؤی بر فکر وحسه مالك اولسیدیلر آنلره حاکم اولان ارککلرك، اذواق نفسانیه‌لرینی تأمین ضمننده اوزرلرینه تحمیل ایتمکدن محظوظ اولدقلری بو اسارت قدرشکنانه‌یی بلا مخالفت قبول ایتمیه‌جکلری ادعا اولونمادیمی؟

اوروپاده ترك قادینلری علیهنده هر نه‌دنیلیرسه دنیلسون جمله‌سی باطل وبی اساس مطالعاتدن باشقه برشی دکلدر. بالعکس حیات عائله ترکلرده موجوددر؛ ترك و اسلام قادینی زوجنك زوجهٔ مشروعه‌سی، خانه‌سنك باشلیجه بر خانمی و امور بیتیه‌سنك مدیره‌سیدر. [١]

[١] ترك قادینلری بزم اوروپا قادینلرندن دها بختیارمیدر؟ بوسوأله جواب ویرمك بکا مشکل کلیور؛ ترك قادینلرینی بزم اخلاق وعاداتمزله مقایسه ایتدیکمزده آنلرك حاللرینه آجیرز؛ احتمال بونلرده خرستیان قادینلرینی

حتی دیه بیلیرمکه، بر ترك قادینی کندیسنی اوروپالی بر قادیندن دها زیاده مسعود وحیثیتپرور کوره بیلیر، بر چوق احوالده اوروپا عاداتنه نظر حیرتله باقار: مثلا ازدواجی دریش مطالعه ایده‌لم. — اوروپاده بر قادین تأهل ایتمك ایچون ارککه (دراحوما) نامیله نقد اعطا ایتمیورمی؟

ترك قادینی بو وجهله نقد اعطاسنی کرك کندیسی وکرك ازدواجه نامزد اولان ارکك ایچون بیوك بر ذل واعتبارسزلق عد ایدر.

ازدواجده نقد مخصوص الغـه تنزل ایدن

کندی افکار قومیه‌لریله مقایسه ایدرلر وبو خصوصده کسب وقوف ایتدکاری شیلره همان آنلرده بیوك بر حیرت حتی بر مرحمت حاصل ایدر.

اینته بو نقطهٔ نظردن ملاحظه ایدیلیرسه سعادت حقیقیه‌نك نه ترکیاده نه‌ده عالم خرستیانیده موجود اولمادیغنه حکم ایتمك لازم کلیر.

بناءً علیه بزدن خارج اولان بر مملکتده هانکی درجه‌یه قدر مسعود اولنه‌بیلدیکنی آکلامق ایچون آنی اکثریا کندی عادات، اذواق وتمایلاتمزله محاکمه ایتمکدن توقی ایتملی‌یز. [مخابرات شرقیه ١٨٣١-١٨٣٠، جلد ٣ صحیفه ٨٩] میشودوپوجولا

بر زوج ، بر ارککك بو نقدی آلمقسزین بر ایش گورهبیلمکه و بر عائله‌یی بالذات چویندیرمکه غیر مقتدر عد اولنه‌جغندن قادین آکا بر زوج ، بر ارکك نظریله باقماز .

ایشته ترکیاده بر ارکك ازدواج ایده‌جکی قادینه «اژدواجیه» ویردیکی کبی هیچ بر ارکك یوقدرکه ، بو نقدی قادیندن طلب ایتسین . . .

شیمدی زوجه بر افندی ، بر حامی نظریله باقدیغندن طولایی ترك قادیننی اتهامی ایتمك لازم کلیر ؟

بوکونکی کونده عموم افراد مدنیه ومتدینه‌نك قبول ایتدیکی احکام و قوانین دینیه ومدنیه حقوق رجالی عالی و ارککلری نسوانه صاحب و حامی اوله‌رق کوسترمه‌مشمی ؟

روماليلر زوجه‌لرینـك جدی بر صاحب و آمری ایدیلر . آرزو ایتـدکلری وقت آنلری ضرب وطرد ایده‌بیلیرلردی .

قدیم یونانیلرله الیوم ترکیانك بعض کویلرنده اقامت ایدن شیـمدیکی روملر ازدواج ایده‌جك اولان برقیزه «δώματα» دیشی‌طانا تسمیه ایده‌رك

آتی اشترا ایتمك ایچون بازارلره کیریشیرلردی!

عبرانیلر واوروپا افرادیله مناسبات تامه تشکیل ایدرك یشامالری موسویلر قادینلری دون بر مخلوق عد ایتدکلری کبی بعض معین زمانلرده وجودلرینی ملوث طانیرلر!

بعض اقوامده ازدواج ایده‌جك اولان کنج قیزه راهب — فلان آدمی کندیکه بر صاحب اولمق اوزره قبول ایدییورمیسك؟ — دیه صورار. دلیقانلی دخی «اوت! اکا صاحب اولمق ایسترم» دیر.

هر نه قدر خرستیان مذهبنده حضرت عیسی قادینی ارککله بر قدمهٔ مساواتده بولندیرمشسه‌ده خرستیان ممالکنده جاری اولان قوانین مدنیه بونك خلافنده اوله‌رق زوجه‌یی زوجك اطاعتنده بولنمغه مجبور ایتمشدر.

قرون وسطیده اوروپای خرستیانیده زوجلره زوجه‌لرینی ضرب وحتی جریحه‌دار ایده‌بیلمك امتیازی ویرلمشیدی.

«شو شرطله‌که جرحه، مناسب ولایق بر اصلاح

وتأديبك حدودينی تجاوز ايتمه‌سين.» [۱]

اوروپانك بيلمم هانكی جهتنده بوكا مماثل برقانون اليوم مرعی‌الاجرادر.

شو احوال ميدانده ايكن پيغمبر ذيشان افندمزك، قادينی زوجك حكم ونفوذينه تابع قيلمسی نه‌دن غير طبيعی وحيرت‌انگيز اولسون؟

علی‌الخصوص حضرت محمد (عليه‌الصلاة والسلام) وضع ايتديكی بو قانون متننده قادينك‌ده درجهٔ اقتدارينی تعيين ايتمش وآكا حقوق مخصوصه كوسترمشدر.

واردخاطر اولمق كركدركه، قبل‌الاسلام عربلر تولد ايدن چوجوقلری — اكر قيز اولورلرسه — قتل ويا ديری ديری دفن ايدرلردی!

عربلری بو عادت وحشيانه‌دن منع ايدن حضرت محمد (ع. م) در.

---

[۱] فرانسه قراللری طرفندن تشكيل اولنان مجموعهٔ قوانين ونظاماتك اون ايكنجی جلدينك ۵٤۱ نجی صحيفه‌سنده محرردر.

حضرت محمد «ع. م» «.....» [۱] حدیث شریفیله قادینلرك قدر ومنزلتلرینی اعلا ایتمشدر.

جنت، بالجمله اصحاب ایمانك یگانه امیدی اولان اوکلرك نجات وسلامت، فی‌بشره افعال حسنه‌یه مقابل وعد ایدیلن محض مکافات، صلی الله علیه وسلم افندمز طرفندن ، والده‌نك، بر قادینك آیاغی آلتنده کوسترلمشدر!!!

اسلامیتده قادینلرك نه قدر محترم وشایان تعظیم اولدقلرینه بوندن بیوك بر دلیلمی اولور!

ترکلرده حیات عائله اوزرینه بیان مطالعات ایتمزدن اول ترك قادینلرینه نه وجهله مساعد بر طریق معامله ارائه ایدلدیکنه دائر برقاچ سوز سویله‌مك لازم کلیر.

هرنه قدر بو مسئله اوزرینه بر چوق آیات کریمه واحادیث نبویه موجود ایسه‌ده بوراده یالکز کبار اسلام طرفندن بیان ایدیلن ملاحظاتی درمیان ایتمك کفایت ایدر:

«ای قادینلر! قانون اسلامیتك کوستردیکی

---

[۱] جنت والده‌لرك آیاغی آلتنده‌در.

وجهله زوجلرکزه صادق ومطیع اولکز . سزی نفسنه رفیقه انتخاب ایدن کیمسه‌یه دائما معاملات نازکانه‌ده بولونمغه صرف غیرت ایدیکز . — کافهٔ معاملاتده اکا شفقت وحلمیت کوستریکز . — کذلك آنك ایچون اك لطیف بر رایحه ، اك لذیذ بر ماده واك راکد بر ایرماق کبی اولکز ؛ اویله بر ایرماق که ، زمزمه‌سی صوصامش بر یولجونك حرارتلی دوداقلرینی جذب ایتسین ! . .

مدت عمرکزده حس ایده‌جککز سرور وسعادت آنك ایچون و آنك طرفندن اولسون!

آنك نظر خشنودیسنی جلب ، قلب وروحنی جذب ایله‌مك ، ناصیه‌سنده‌کی علائم اکداری سرور وبشاشته تحویل ایتمك ایچون حلیم ، متبسم ، سویملی ، شفقتلی ونوازشکار بر انسان اولکز ... »

«ابو عثمانه حلبی»

اسلامیتك قدر نسوانی پك دون بر مرتبه‌یه تنزیل و آنلری ثقیل وحقارت آمیز معاملاته هدف ایتدیکنه دائر سرد ایدیلن افکارك نه درجه واهی بولندیغنه بوده بیوك بر دلیلدر .

حال بویله ایکن اسلامیت علیهنده افکار عامه‌یه نشر ایتمکی کندیلرینه هنر عد ایدن اصحاب جهل واغراضه آرتق نه دیه‌بیلیر ؟

اوروپا معاملات عمومیه‌سنده ارتکاب ایدیلن، مستلزم مجازات افعال وجرائم نه قدر چوقدر ! حال بوکه جهان اسلامیه نظر ایدیلنجه بر قادینك عرض وناموسنه تسلط وخیانت، جنایت درجه‌سنده عظیم بر فعل دنائت اولدیغی تظاهر ایدر .

ایمدی قوانین اسلامیه‌ده اك بیوك مجازاتی استلزام ایدن افعال بشدر که، بونلرده قتل، سرقت، غیر مشروع مناسبت، نسوان ومخدراتك ناموسنه تسلط وسائره‌یی احتوا ایدر .

٢

جمعیت انسانیه‌ده تزاید نفوسه خدمت ایدن اك بیوك واسطه « تعدد زوجات » در . شریعت

غرای احمدیده بو بابده مساعدات مخصوصه ویرلمشدر.

تعدد زوجات مسئله‌سی عصر حاضرده بعض سبکمغزان طرفلرندن سوء تلقی ایدلمکده‌در. — اسلاملرده حالا حکمی جاری اولان بو کیفیت، کویا نسوانك قیمت معنویه‌لرینك ترقیسنی مانع اولدیغی کبی حقوق ذاتیه‌لرینی‌ده پایمال ایدییورمش!..

تعدد زوجات، عالم اسلامیتده هنوز انتشار و تعمم ایتمش بر کیفیت اولمایوب عصرلردن بری دوام ایدوب کلمکده و حیثیت نسوانیه‌نك تدنیسی دکل، بالعکس نسوانك شرف، مزیت و اعتبار مکتسبه‌لرینك تضعیف و دوبالا اولمسنی انتاج ایتمکده اولدیغی برچوق آثارایله اثبات ایدلدیکندن بو مسئله‌یه دائر دورا دور مطالعاته کیریشمك زائد وبی لزومدر.

حضرت رسول اکرم «صلعم» افندمز تعدد زوجاتی بر طاقم قیود معقوله ایله تحدید و مشروع بر حاله تحویل بیورمشلردر.

بو خصوصده تمام خرستیانلیغه عطف نظر ایدیلدکده حقیقتك سوء استعمال ایدلمکده اولدیغی تظاهر ایدر. — چونکه خرستیانلقده تعدد زوجاتی منع ایدن کلیسادر.

هانکی برخرستیان واردرکه، انجیلده بو ماده‌یی مانع بر قانون بولابیلسین!

عصر حاضرده بو حقیقت بالکز اهل اسلام طرفندن قبول اولونمقله قالمایوب کذلك عربستان جهتلرنده اقامت ایدن سائر اقوامده دخی مرعی الاجرادر. مثلا بغدادده کبار فاملیایه منسوب بر موسیوی‌یه عاقر اولان زوجه‌سی کندی اوزرینه بکنبه ازدواج ایتمك تکلیفنی قبول ایندیره‌رك آنی اولاد صاحبی ایتمش وبعدما اورتاغیله اولکندن دها قوی بر محبتله برلکده عمر کچیرمشدر.

شو کوچوك مثالدن مستبان اولیورکه ناموسلی، فضیلتلی قادینلرجه تعدد زوجات هیچ بر وجهله سوء تأثیری موجب اولماز؛ حتی بو خصوصده من عندالله مقبول وممدوح دخی اولورلر.

تعدد زوجاتده تأمین رفاه و سعادته خادم اك

عالی وسائط، حسن امتزاج وتسویهٔ مسئلهٔ معیشتدر.
بو ایسه اخلاق وثروتله حصوله کلیر.

حسن امتزاج اولمادقدن صوکره بر زوج و زوجه‌بیله حیاتی دوزخ مثالی آجی بولورلر، برلکده یاشایه‌مازلر.

بو حالده تعدد زوجات، عالم اسلامیتده حسن معاشرتك وجودینه براعت استهلال دکلمیدر؟ حضرت محمد (ع.م) رابطهٔ زوجیه‌یی تحکیم وحسن امتزاجی تأمین ایده‌میه‌جك کیمسه‌لره متعدد زوجه آلمغه مأذونیت ویرمه‌مشدر.

بوندن باشقه متعدد زوجه صاحبی اولان بر کیمسه‌یه‌یك بیوك بر طریق عدالت دخی کوسترمشدرکه، آندن انحراف ایدنلر شرف آدمیتی پایمال ایتمش صاییلورلر.

ایشته نور اسلامیتده لکه آرامغه چالیشان بر طاقم ارباب جهل و اغراض عدالت، مساوات، اخوت و محبت کبی مزیات عالیهٔ انسانیه‌نك اسلامیتده نه مرتبه مکمل اولدیغنه واقف اولسه‌لر البته بودرجه باطل افکاره قاپیلمازلر.

معیشت شرقیه وغربیه اوزرینه سطحی بر مقایسه

بوکون افکار عمومیه‌یی کرک کی اشغال ایدن الـ بیوك مسائل اجتماعیه‌دن بری معیشت حاضره‌در. طرز معیشت هر ملتده مختلفدر: چونکه هر ملتك عرف و عاداتی، مصارف و احتیاجاتی او ملتك درجهٔ ترقیاتنه و سائر مادی و معنوی خصوصاتنه تابعدر.

اوروپاده معیشت حقیقت حالده مشکلدر. ترکیاده ایسه معیشت، حیات عائله، سعادت بیتیه حل وتنظیم ایدلمش مسائلدندر.

اوروپا ایله ترکیا معیشتی بیننده‌کی فرق عظیمی اکلامق ایچون بر مقایسه یاپالم: — زوج و زوجه و بر چوجوقدن عبارت بر عائله اولسون؛ بونی اوروپاده فرض ایده‌لم. بو عائله رئیسی مأکولات، ملبوسات، اقامتکاه و بوکا مماثل بر طاقم حوائج مبرمه‌دن باشقه بالو، تیاترو، عمومی باغچه‌لر کبی عادات عصریه‌سنه کچن ذوق و صفالره منحصر

و استعمالی دائمی اولان مشروبات متنوعه‌یه متعلق مصارف کلیه‌یه تابعدر.

بر گنج ، تشکیل ایتدیکی عائله‌نك اکمال نواقصی ایچون لااقل ماهیه اون بش یکرمی لیرایه محتاجدر. بو مقدار نقد ایله او عائله اوروپا عالمنده بلکه ساده‌جه بر حیات سوره‌بیلیر.

شو گنجك بار ثقیل آلتندن قورتولماسی ، آندن دها عظیم مشاقه متحمل اولماسنه وابسته‌در. بناءً علیه بو مقدار وارداتی اکتساب ایتمك ایچون مساعیٔ دائمه‌یه عرض وجود ایتمسی ایجاب ایدر .

ایشته اوروپاده مشاغل و خدماتك یوماً فیوما ترقی وتزاید ایتمه‌سی بوکبی اسبابه مبتنیدر .

[سؤال : اوروپاده قادینلری صنایع وخدماته سوق ایدن شیٔ نه‌در ؟]

اوروپاده صنایعك ترقیسی احتیاجاتی آرتیردیغندن وبوندن باشقه قوۀبشریه مقامنه قائم برچوق آلات و ادوات میدانه کلدیکندن بر خیلی افراد بشر محروم مساعی قلنمش وبوحالده غیرمشروع حرکاته میدان آچیلمشدر.

ایشته جنایت، سرقت، حقوق شخصیه‌یه عدم رعایت و هکذا برچوق آثار قبیحه‌نك سبب تکثر و انتشاری بو حالدر.

∴

بالاده وجودینی اوروپاده فرض ایتدیکمز کوچوك بر عائله‌یی شیمدی ترکیاده بولندیره‌م.

— عادات ملیه‌یه موافق بر صورتده حرکت ایدن شو عائله‌ده بر زوجه‌نك اکثریا ایده‌جکی یازلق و قیشلق بش آلتی قات البسه قاچ غروش مصرفله میدانه کلیر؛ و قاچ سنه اکثریا ایدیلیر؟ او بش آلتی قات ساده، فقط مزین البسه اوروپالی بر مادامك بربادو قوستومندن دها طبیعی، دها اهون، دها صحی دکلیدر؟

اوروپاده بر آپارتماندہ استیجار ایدیله‌جك بر اوطه‌یه ایده قرق اللی فرانق ویریلیرکن ترکیاده اوچ درت اوطه‌لی برخانه آندن دها دون بر قیمتله استیجار ایدیلیر. بوندن باشقه اخلاق ومعنویاتجه‌ده بیوك بیوك اختلافات حصوله کلیر.

ترکیاده برخانه، مزین بر قفس آنك ایچنده‌کی خانم خوشنوا بر بلبلدر؛ اوروپاده‌کی بر آپارتمان

هر درلو مفاسدی جامع و چونکه افکار وحرکاتی مجهول افرادی حاوی بر منبع مساویدر.

اسلامیتده هر عائله‌یه آیریجه بر خانه تعیین وتخصیص ایدلمسنده‌کی حکمت نه‌قدر بیوکدر دکلمی؟ خلقتده‌بیله کورولیورکه، هر آشیانده آیری بر هیئت بولونیور.

اوروپا مادامملری طهارت و نظافتك نه دیمك اولدیغنی اکلامق ایچون بر اسلام خانه‌سنی زیارت ایتمایدرلر.

ترکیاده عادات قومیه‌سنه رعایتله یاشایان بر عائله ماهیه یدی‌سکز یوز غروش معاشله اولدقجه مناسب بر صورتده تعیش ایده‌بیلیر و بر ترك عائله‌سی پاره ایله مسکرات دنیلن زهری صاتون آله‌رق عیش و نوش عالمنه طالمق بلیه‌سندن معاف و آزاده‌در.

ماهیه اون بش یکرمی لیرا قازانان بر ترك ترکیاده، اوکلستان فیض ولطافتده ایکی اوچ عائله‌یه ریاست ایده‌بیلیر. حالبوکه اوروپالی برفامیلیا مدیری بومقدار نقدایله امور بیتیه‌سنی تسویه‌دن عاجز قالدیغندن

عائله‌سی‌ده مساعی‌یه سوق واجبار ایدر.

بو مقاله‌یی دقتله مطالعه ایدن حقشناس بر اوروپالی تعدد زوجاتك، خصوصیله حیات عائله‌نك ترکیاده نه بیوك براساس متین اوزرینه مبنی اولدیغنی تصدیقه مجبور اوله‌جقدر.

[سؤال: — خدمت بینه‌نك کسب جسامت ایتمسنه و خانه‌لرده متعدد خدمتجیلر استعماله لزوم کورولمه‌سنه سبب اصلی نه‌در؟]

٣

ممالك اسلامیه‌ده ایوین ایچون اك بیوك ذوق وسعادت محصول حیاتلری اولان اطفالدر. بر پدر و والده‌نك اولادی حقنده صرف ایتدیکی شفقت واهتمام اودرجه عالیدرکه بو شرف ومزیتی اکتساب ایدنلره پك آز ممالکده تصادف اولنور.

کوندوزلری محلاتده اوینایه وقت کچیرن چوجوقلره اصلا تصادف ایدلمدیکی کبی پدرلریله برلکده کیدن چوجوقلر مصادف نظر حیرتلری

اولان شیلرك حقیقتنه واقف اولمق هوساتیله طفلانه سوأللر ترتیب وپدرلرینك احوال واطواریني تقلید ایتمکه چالیشیرلر .

بابا واوغل ایکیسی‌ده عین طبیعته مالکدر ؛ هرایکیسنده عین وقار، عین نکاه دقت ، عین حرکت مشاهده اولنور .

چوجوقلر ابوین واقرباسنه افادهٔ مرام ایده‌جکلری اثناده الفاظ مستحسنه استعمال ایدرلر . ابوین دخی اولادلرینك رتبه ویاشلریني نظراعتباره آلمقسزین انلری ساده‌جه برنام ایله یاد ایدرلر. عائله ایچنده بیوك برادر پدرثانی حکمنده‌در؛ کوچوکلر اکا حرمت ومحبت ایدرلر.

*
* *

ترکلرده هر فرد کندی نام مخصوصیله یاد اولنور . ترکلرك احوال وعاداتنه دائر تتبعاتده بولنمش اولان «اوبی سینی» نام ذات بومسئله‌یه دائر دییورکه: — «برعائله‌ده بالجمله افرادك عین نام ایله یاد اولنمامسنده نه بأس واردر ! مقصد اصلی عائله‌نك رابطهٔ قویه‌سی اولان شفقت ومحبتك قلب

افرادده بسایتسز ومبادی بر صورتده جایگیر
اولمشدر . — بیت عائله‌نك بقای فیض وبختیاریسی
تام ایله دکل ، محبت وحسن معاشرت ایله‌در .
— روابط قلبیه وتمایلات بینیه‌نك نه قدر
هیچ بر یرده مکمل اولمدیغی نا قابل انکاردر .
بولرده انا بابا بوطفله اولان میل ومحبت او قدر
شایان حیرت بر درجه‌ده‌در که بك چوقلرینك
توله‌لری ، ترقی مثللری ، سعادت ازدواجیه‌لری ،
وقوع وفاتلری همان عین محله اولدیغی کوریلور .
حیاتلری غایت طبیعی اوله‌رق کچر .

سادکی عادات ، اعتدال حسیات ، عائله خارجنده
قصانی ادواق اسلامیه ایچون سببای سعادت حیات
اولوب بزم بر رمقیر عائله ظن ایتدیکمز او روحنواز
مسکنلری انواع فیوضات ایله مشحون وتأثیرات
خارجیه‌دن حفظ ومصون ایلر .»

۶

آداب نسوان اسلام

«اولاد قوقوسی جنت قوقوسیدر.»

ادب برفیض رحمانیدرکه انسانك ایمانی تزیید وحیاتنی تمدید ایدر؛ قلبی تنویر، رفاهیتی تأمین قیلار. — برقادینده‌کی اخلاق حمیده‌نك خلاصهٔ مجموعه‌سی ادب اولوب نفس هواپرستانه‌سنی مغلوب ووجودینی آفات کونیه‌دن مصون ایدر. — قادینلرمزك اك ممتاز وشایستهٔ تعظیم اولان قسمی صالح، کامل واديب بولنانلری اولوب بونلر ارککلر ایچون لایزال برکنجینه حکمنده‌درلر؛ بالعکس غل وغشی واديسنه سلوك ایدنلر دخی کندیلرینه مربوط اولان رجال ایچون ناقابل تحمل برعذاب روحانیدرلرکه انسانی قوجامادن قوجادرلر. زوجه اطاعت وانك مال وجانی صیانت ودائما اکا عرض چهرهٔ محبت ایتمك قادینلر ایچون تمامیء وظیفهٔ عبادتدر. ازدواجدن مقصود اولان نتایج انجق بونلرله حصوله کلیر.

اصیل و کریم اولان قادینلر جمعیت انسانیه‌نك اساس ترقی و اکمال مستقبله‌سنك بر منبع حیات خاصی‌دیرلر. بد اصل اولان قادینلردن انسانك نصیبی درد و عذابدر.

مشاهیر نسوان عربدن «اسما بنت حارث» ازدواج ایده‌جکی آناده اوپنی کندیسنه شوندرمی ویرمك ایسته‌مشلردر:

«سوکیلی قیزم! سن قریب هیچ طانیمادیغك، الفت و انسیت ایتمه‌دیکك برکیمسه‌یه زوجه اولاجقسك! سن اکا طوپراق اول‌که، او سکا کول اولسون. سن اکا چادر اول‌که، او ده سکا بلوط اولسون. سن اکا جاریه اول‌که، او ده سکا بنده اولسون. سن اوندن تباعد ایتمه‌که، او ده سکا یقین بولنسون. او سکا عنف وشدت کوسترورسه سن ساکت اول‌که، سندن امین اولسون.»

ایشته قیزم، آداب معاشرت بو وجهله قائمدر. مزیت نسوانیه بویله اولور. ازدواج قانون طبیعی اولدیغی کبی حسن معاشرت دخی اوامر جلیلهٔ ربانیه‌دندر.

بیت عائله برکلستاندرکه ازهاری زوج وزوجه، غنچه‌لری اولادواحفاددر. هواسی لطف ونزاکت، روائح لطیفه‌سی سرور ومحبت، سماسی، سمای نورانیٔ اقبال وسعادت، طوپراغی دخی منبع فیض وبرکتدر. بو کلستان بر بهار سرمدی‌یه معروض وانده دائمی آثار حیات وکمال موجوددر؛ فقط هرعائله مسکنی بو حیات فیضا فیضه مظهر اوله‌ماز. بونلر انجق قانون معاشرته رعایت ایدن عائله‌لردر. بعض نادان وبی اذعان قادینلر ذوق وشوقلرینی ادراکدن عاجز بولنه‌رق حیاتلرینی فنا بر حالده امرار ایدرلر. بونلر ماهیت ذاتیه‌لرینی تقدیر ایده‌مه‌ین ودین و وجدانك احکامنه روی مخالفت کوسترن مخلوقلردرکه صحائف حیاتلری وقوعات عظیمه ایله مالامالدر.

اسلامیت امر ایدرکه زوجنه قارشی مغایر آداب معاملاتده بولنان برقادینه، منسوبیننده‌ن عقل وفطانتله موصوف برذات طرفندن نصائح لازمه تلقین ایله انی اصلاح ایتمکه چالیشملیدر. وعظ ونصیحت کار ایتمدیکی صورتده ابوینی طرفندن دوچار تکدیر

اوللیدر . خلاصه اکا احساساتِ ذوق ولذتی وحیاتك ضرر ودهشتلی آکلاتمغه بقدر اوغراشمق کندیسنك علاقه‌دارانی اولانلر ایچون الڭ بیوك وظائف انسانیه‌دندر .

قادینلرك قسم اعظمی نتائج حرکتلرینی اوله‌رق کشف ایده‌مزلر . بو سببه مبنیدرکه بر چوقلری سائقهٔ جهالتله پریشان وبر طاقملری دخی آجی آجی تجربه‌لر گوردکدن صوکره گریوه‌ٔ سفالتدن روگردان اولورلر .

قادینلرك شان وشرفی زوجلرینه تعظیم ورعایتله قائمدر ؛ چونکه خالق کون ومکان حضرتلری ارککلری قادینلرك فوقنده اوله‌رق خلق بیورمشدر .

زوجك اسرار وخفایاسندن عالمی خبردار ایتمك قدر بیوك دنائت تصور اولنه‌ماز . خلقتده زوجین یکدیگرینه قارشی شطارت مجسمه اولمق استعدادینی حائزدر . بوکا مبنیدرکه برعورت صالحه سرمایهٔ ذوق دلنی انجق زوجنده آرار .

حسب الایجاب سودننه‌یه عرض احتیاج ایدن بر والده‌نك صالح ، عاقل ، نسلی طاهر ، طبیعتی

حسناته مائل، مطیع بر قادین انتخاب ایتمسی شرطدر؛ چونکه انسان یدیکی طعامه، اولاد دخی امدیکی سوده کوره انسان اولور. والده‌ینه اولادینه تربیه، اطاعت، قناعت، رقت تعلیمنه دقت ایتملیدر.

اغزینی الیله قپامقسزین اسنه‌مك، بر کیمسه‌یه قارشی سومکورمك ویا کرینمك، پارمقلرینی چیتلاتمق، لزومندن زیاده سوزسویلمك. باجاغی باجاق اوزینه قویوب اوتورمق، چوق یمین ووعد ایتمك، قهقهه ایله کولمك، عن الغیاب برینی فصل ایتمك اسلام قادینلرینك مغایر ادب ونزاکت طانیدقلری احوالدندر.

اصمعی حضرتلری زوجی چیرکین وبی وفا اولان حسنا برقادینه زوجندن خشنود اولوب اولمادیغنی صوردقده قادین صادقانه برافاده ایله «زوجمك البته رب العالمین نزدنده برصوابی وارکه بنی اکا لایق کوردی؛ یاخود بن بر کناه ایتمش

اولیورکه آتی دنیاده جم کناهمه کفارت ایتدی . حکم الهی‌یه اصلا راضی اولماز ! » جوابنی ویرمشدر . فی الحقیقه سؤالك اك صالحی پاکدامنلری زوجلرینك ناخوش مزاجلرینه صبر ومتانتله تحمل ایدنلردر .

غایت حسنا ورعنا بر اسلام قادینیله چیركین وجفاکار زوجی بیننده :

زوجه . — امید ایدرم که جناب حق هر ایکمزی جنته قبول ایدر .

زوج . — نه‌دن بیلدیکز ؟

زوجه . — صبر ایدنلرك مکانی جنت اعلادر دیرلر ؛

زوج . — پك اعلا ! یا بن ؟

زوجه . — سزده حسنمه شکر ایتدیکز ! شکر ایدنلرك‌ده مکانی جنتدر .

قادینلر اوزرنده رجالك حقوقی عالی ومقدسدر . بوکا مبنیدرکه زوجه رعایت جناب حقه عبادت صاییلور .

اسلام خانملرینك اقشام اوزری زوجلرینی سیمای بشاشتله استقبال ایتملری نجابت وشرافت دینیه‌لری اقتضاسندن اولوب بومزیت وفضیلت امهات اسلامك یادکار طبع فاضلانه‌لریدر؛ چونکه اونلر اقشام اوزری خانه‌لرینه عودت ایدن زوجلرینی سلام ونزاکتله قارشولایوب انواع نوازش وشطارتله متاعب مادیه ومعنویه‌لرینی تعدیله غیرت ایدرلردی . زوجلرینی محزون وناشاد کوردکلرنده درحال مسرور ودلشاد ایتمكده‌وبر طبیب کامل کبی مزاجلرینه کوره دوای تسلی ویرمدکجه،روحلرینی تنویر وکدرلرینی صفایه تحویل ایتمدکجه راحت ایده‌مزلردی .

ایشته قیزم! قادینلق ، خانملق بویله اولور . شان جلیل نسوانیت بودر . قادینلر ایچون شرف واقبال بووجهله استحصال ایدیلور . بونلر بزه واولادواحفادمزه درس عبرتدر . بز اوروپا قادینلرینی دکل بوشریف ، بوعزیز ، بودیندار قادینلری ، بو عالیجناب آنالری تقلید و بونلرك احوال مستحسنه‌لرینی کندیمزه دستور العمل اتخاذ ایده‌لم . — اوروپا قادینلرینك اصول تربیه‌لری ،

اسباب معاشرتلری ، فکرلری حاصل تکمیل موجودیتلری بزه اطراً باشقه‌در . یشاملری احوال اجتماعیه‌لرینه گوره‌در . — بزکه اسلامز ، اسلام تربیه‌سنی اونوتمایه‌لم . اسلامجه یشایه‌لم . مختارلغمزی دیجزده آرایه‌لم . بودین جلیلی دائما تقدیس و احکام منیفه‌سنی اجرا ایده‌لم . اووقت قناعت ، متانت قلب ، آمال طویله‌یه عدم رغبت ، هم جنسمزه ، هم مذهبمزه حرمت و محبت ، کافهٔ اوامر الٰهیه‌یه حسن رعایت حاصلی باجمله محاسن وفضائل بزه رفیق اولور .

نمونهٔ فضائل اسلامیه

نصائح مادرانه

قیزم !

سنی بر اره ویریورز : زوجه اوله‌جق ، انسانیته خدمت ایده‌جکسک .

سکا بعض تنبیه واخطاراتده بولنمق ایسته‌رم؛ فقط ظن ایتمه که، سنی اخلاق وتربیه خصوصنده بی بهره کوره‌رك بو درسلری ویرمکه مجبور اولدم..

یاوروم!

انسانك حائز اولدیغی ادب، نزاکت، وقار وحیثیتدن طولایی نصیحت آلمغه احتیاجی قالماسیدی بن ده سکا سوز سویله‌مکی زائد ولزومسز عد ایلردم. فقط نصیحت، عاقل ومدبر اولان کیمسه‌لره اخطاراولوب احوال وحرکاتندن خبردار اولمایانلری دخی ارشاد وایقاظ ایده‌جکندن کوچوك بیوك هرکس ایچون لازم ونافعدر. بر انسانه نصیحت ایتمك فضیلت یولنی کوسترمك دیمکدر.

ابوینك ثروت وسعادت حالندن ناشی برقیزك ازدواجه احتیاجی قالماسیدی شبهه‌سز سن ده احکام تأهلی اجرادن وارسته اولوردك.

حال بوکه قانون طبیعت ازدواجه بیوك برلزوم کوستردیکی کبی ارککلرك قادینلر، قادینلرك دخی

ارککلر ایچون بر وسیلهٔ حیات اولدقلری کونش کبی آشکاردر .

ایکی کوزم !

ارتق خانهٔ پدر وماددن چیقوب باشقه بر عائله ایچنه کیدییورسك . برقوش کبی تبدیل آشیان ایدییورسك . —

کیده‌جککك خانه‌ده اصلا یوزلرینی کورمدیککك ، فکر ومشربلرینه واقف اولمادیغك انسانلر واردر . آنلرك هر برینه — سنلرینه وکرك خلق وطبیعتلرینه نظراً — عرض دوی محبت ایتمك ، هر خصوصده حسن رضالرینی تحصیل ایلمك ، امرلرینه جاریه کبی مطیع اولمق الك زیاده دقت واهمیت ویره‌جککك شیلردر .

حقکمده آخرك محبت وخشنودیسنی جلب ایده‌جك برمزیت عارفانه‌یه صاحب اولمق ایسترسه‌ك شیمدی بیان ایده‌جکم سوزلری دقتله دیکله .

قیزم !

عائله ایچنده حسن معاشرت قدر بیوك بر نعمت

اوله‌ماز . اصول معاشرتی بزلر ارککلردن زیاده اوکرنمکه مجبورز . زیرا ارککلر مشاق معیشت آلتنده یووارلانه‌رق بعضاً مزاجلرنده تحولات حاصل ایدرلر . بو تحولات ایسه حسن معاشرتجه برطاقم خطیئات تولید ایدرکه ، اخلاق وفضیلت صاحبه‌سی اولان قادینلر بو خطالری معاملات نوازشکارانه‌لریله تصحیح وتعمیر ایدرلر ، ارککلری دائرۀ سکون واعتداله آلیرلر .

درایتلی برزوجه ، زوجنك وتشکیل ایتدیکی عائله‌نك طبیب وحبیبی‌در .

سکا اصول معاشرتی کوسترر اون ماده تعریف ایده‌جکم اولادم ؛ بونلر سنی زوجکله بختیارانه یشاته‌بیلیرلر .

ایشته اوماده‌لر شونلردر :

١ . — زوجك کرك مأکولات وکرك ملبوساتجه سکا هرنه لایق کوررسه آنی تشکر وممنونیتله قبول ایت . —

٢ . — اونك آرزو ایتدیکی شیلری نفسکجه بروظیفه حکمنده طوته‌رق درحال اجرا ایت .

خوش کورمدیکی شیلره تفرعرله بافه‌رق اجتناب ایله، ودائما اکا مطیع اول . —

۳ . — طهارت ونظافته رنجی درجه‌ده دقت واعتنا ایله ؛ انسانه طهارت بدنیه طهارت وجدانیه‌دن کلیر . —

٤ . — خانه ایچنده نظام وانتظامه مغایر هیچ برحرکتده بولونما . زوجه‌ک کورمکله وياقوقوسنی حس ایتمکله ابا ایده‌جکی شیلردن احتراز ایتکه ، سنکا اولان محبتی آزالوب یرینه برودت حاصل اولماسین . —

٥ . — زوجه‌ک اویومق خصوصنده اعتیاد ایتدیکی وقتی بیل ، ودائما اوزمانده بستر استراحتنی حاضر ایتمکه چالیش . زیرا اویقوسزلق دماغ واعصابی تحریک ایدر ، انسانی اوفکه‌لندیرر . —

٦ . — انک طعام ایده‌جکی وقت هرحانکی ساعتده ایسه همان طعامنی احضار ایت ؛ چونکه آجلق دخی انسانه تأثیرایدوب مزاجنی بوزار . —

۷ . — زوجه‌ک مالنی ، جاننی ، اعتبار

وحیثیتنی، ناموس وحقوقنی محافظه ایتمکه غیرت ایت.

سن اونك هر خصوصده رفیقهٔ حیاتیسك؛ اونك کوره‌جکی ضرر، یأس وفلاکتدن سن ده حصه‌دار اولورسك. بناءً علیه زوجکك ناموس واعتباری سن ومحافظ حقوقی ینه سن اولاجقسك...

کذلك اسراف وبیهوده مصرفدن توقی ایدرك قناعتکار اولمالیسك.

۸.— سنك اکتساب ایده‌جکك فضیلت، شرف وسعادت یالکز اوکا اطاعتله اولماز. اقربا وتعلقاتنه دخی رعایت وحسن معامله‌ده بولونمقلغك الزمدر. کوندوزلری خانه ایچنده اونلرله امرار حیات ایده‌جکسك. سکا شریك مساعی اونلر اوله‌جقلردر.

اکر سن سؤ معاملاتده بولنورسه‌ك زوجکدن کوردیککك محبت والتفاتی پایمال ایتدکدن باشقه عمریکك لذت وصفاسنی ده تلخ ودیکر کون ایتمش اوله‌جقسك.—

۹.— هیچ بر خصوصده زوجکك فکرینه مخالفت ایتمه؛ تا که حقکده حس عداوت حاصل ایتمه‌سین. آنك

مضطرب ومكدر بروقتنده سن ده مضطرب ومكدر اول . آكا شيرين سوزلرله تسلی ویرمکه ، آلامنی تخفیف ایتمکه چالیش . بالعکس مسرور ونشئه‌لی بروقتنده سن مغموم ومتألم ایسه‌ك غم وآلامنی قلبکده حفظ ایدرك چهره‌کده علائم شادمانی کوستر . آنی حالکدن خبردار ایتمه .

۱۰ . — زوجکك سرینی زنهار کیمسه‌یه فاش ایتمه؛ آنك اسراری حقوق واعتباری دیمکدر . اکر سری فاش اولورسه حقوقی پایمال اولور ، اعتباری کیدر . بوندن بشقه سن ده اذا وجفاسندن قورتولامازسك .

سنك ایچون وجودی لازم اولان باشلیجه نصائح واخطارات ایشته بونلردر اولادم .

کوره‌یم سنی ، عائله‌مزك شرف ومزیتنی محافظه ایت ، وبزلرك اسمانی خیرایله یاداولونمامزه چالیش .

برقادینك استقامتی

کندی سعیکزله قازانمادیغکز برشی سزك اولاماز . — هریول اوزرنده برپاره جزودانی غائب

اولمش . آلوب صاحبنه تسلیم ایتملی . بونی غائب ایدن اوزاق بریرده دکلـدر ؛ اولسه‌ده درحال قوشار کلیر ! »

قادین بو سوزی سویلیه‌رك جزؤدانی آلدی . یولك نهایتنه اوطوردی . قوشـه کله‌جك بروجوده منتظر بولندی .

آره‌دن یاریم ساعت کچدیکی حالده کلن کیدن اولمادی . «خسته‌چوجوغم بتاغنده‌بنی‌بکلر ؛ بوراده زیاده طوره‌مام .» دیه‌رك یولنه دوام ایتدی . کیجه اولدی .

الندەکی اولدقجه مهم برثروت فکرینه بیـك درلو مسـتکره آمال ومنحوس تصورات ویرمکه باشلادی . یانصل ویرمه‌سین‌که ، پاره‌یه احتیاجی صوك‌درجه‌ده‌ایدی ... فکرینك‌محاکاتی‌باشقه‌لاشدی . کندی کندینه دییوردی‌که : — بونی غائب ایدن البته زنکین برآدمدر ، بونك کبی دها نه‌قدر چوق ثروتی واردر . بونی کندی احتیاجمه صرف ایتمك ، خسته چوجوغمه علاج آلمق ، صاحبنه ویرمکدن دها ایپدر .

شو جزدانی بی‌اعتبار ایده‌جك بر واسطه اولدیغی کی صاحبی ایچون‌ده پك کوچوك بر ضیاعدر .

فقط خیر خیر ! بن نه‌قدر فناشی دوشونیوردم ! بو فکردن وازکچه‌یم :

هر کس بنم محاکمه ایتدیکم کبی دوشونسه انسانلرك حالی نه‌یه منجر اولوردی ! بکا عائد اولمایان بر شیئی غصب وضبط ایتمکه نه حقم واردر !

بنم سعی ودستمله قزانیلمامش بر پاره‌یی نصل اولورده احتیاجمه صرف ایده‌بیلیرم ! صاحبی بوکا محتاج اولسون اولماسین اوراسنی دوشونمك بنم وظیفه‌م دکلدر . باشقه‌لرینك مال وثروتی مقدسدر ، بو حالده بو جزدان بکا تصادفك تسلیم ایتدیکی بر امانتدر .

ایرتسی کونی ینه اوره کیتدی . عادی قیافتده بر عمله‌نك بر تلاش طولاشدیغنی کوردی . زواللینك چهره‌سی صارارمش ، عقلنی قاچیرمشجه‌سنه کوزلرینی بر نقطه‌یه فیرلاتمش ، پریشان بر حالده بولنیوردی .

قادین الیله قولنه طوقونه‌رق دیدی‌که :

— باقسه‌کزه ! سزی پک کدرلی کوریورم ؛ عجبا برمعاونتده بولنه‌بیلیرمی‌یم ؟

— خانم ! سنك معاونتکك فائده‌سی اولاماز ! بکا اولومدن باشقه معاونت ایده‌جك برشی یوقدر .

— نه‌دن بوقدر امیدسز برحالده‌سکز ؟

— آه ! ناموسم پریشان اولدی ؛ استقبالم بتدی .

— نیچون ؟ دردکز نه در ؟ بلکه مأمول ایتمدیککز براییلك المدن کلیر ؛ بلکه بنم ثروتم زیاده‌در .

زواللی آدم ، باشنی اکوب برخیلی مدت محزونانه اوکنه باقدی . نهایت ایچنی چکه‌رك دیدی‌که :

— بن بر بیوك صنعتکارك مغازه‌سنده مأمورم ؛ متعهدینه کوندرمك اوزره مهمجه ثروتی حاوی برجزۋدانی بکا امنیت ایتدی .

دون بومنحوس یرده نصلسه او جزۋدانی اونوتمشم ! هانکی صاحب وجدان ومرحمتك النه کچه‌جك‌ده بنی بولدیروب آنی اعاده ایده‌جك !

ایجه بیلیورم که، بو جزودانك اصل صاحبی قسمی خوسزلق کبی بیوك بر دنائتله اتهام ایده‌جك !

قادین مخاطبی سوزی نهایت بولنجه‌یه قدر دیکله‌دکدن صوکره الینی جبنه صوقه‌رق جزودانی چیقاروب اکا ویردی. آدمجغز بردن‌بره شاشیروب کرینه مسرتله :

— خانم خانم ! امین اول که، بوکون بجه اولومدن قورتاردك . واولدکدن صوکره‌ده تمیزلنمسی قابل اولمایان بر لکه‌یی تمیزله‌دك . مدت حیاتمده بو اسانیتی اونوتمامق وسنی لسان خیر ایله یاد ایتمکدن باشقه الیمدن بر شی کلمز . جناب حق سنی عزیز ایتسون .

دیدی . قوشه قوشه یولنه دوام ایتدی .

حصه . — برشی بولدیغکز وقت آنی غائب ایده‌نك نه بیوك کدرلر ایچنده قاله‌جغنی ملاحظه ایدیکز .

مشاهیر نسوان اسلامیه

ام سلیم

امیم سلیم بنی‌حزرج قبیله‌سندن فاضل ومتدین برخاتون‌ایدی. صحابه‌دن انس‌ابن‌مالك حضرتلرینك والده‌سیدر. زوجی شامه کیدرك برمدت صوکره اوراده وفات ایتدیکندن مومی‌الیها طول قالمش واواثناده آرزوی وجدانیسیله سایهٔ اسلامیته التجا ایلمشدر. مؤخراً اسکی قبیله‌سندن (ابوطلحة الانصاری) کندیسیله ازدواج ایلمك ایسته‌مش ایسه‌ده هنوز دین‌حقی قبول ایتمه‌مش اولدیغندن ام سلیم حضرتلری اکا شو عاقلانه سوزلری سویلمشدر:

— یا ابوطلحه! سن‌که عاقل، کامل ومعتبر برذاتسك، البته بوامرده موافقت ایدرم؛ فقط سن مشرك وبن‌ده مسلمه اولدیغمز حالده بونصل قابل اوله‌بیلیر! برتحته پارچه‌سنه پرستش ایتمکه حیا ایتمزمیسك؟ اوتحته‌که قدرت‌الهیه‌ایله طوپراقدن نشوونما بولمش وبرمخلوق قلینك عاجز پارمقلریله

بوشولوب تسویه قلمشدر. اکر کرچکدن بنی آلمق آرزو ایدییورسه‌ك بهمه‌حال بو جماعت کرابه داخل اولمالیسك ! »

بو سوزلر ابوطلحه‌نك وجدانه زیاده‌سیله تأثیر ایتدیکندن بعنایة الله تعالی شرفیاب ایمان اوله‌رق ام سلیم ایله ازدواج ایتمشدر.

رسول اکرم (صلعم) افندمز مدینهٔ مطهره‌یه حین مهاجرتلرنده حضرت ایوبك خانه‌سنده مسافر اولمشلردی. او اثناده امت صادقه‌سی برر هدیهٔ ناچیزانه تقدیم ایدرك جهاندن دکرلی اولان التفات رسالتپناهی‌یه مظهر اولمق ایستدکلرندن ام سلیم دخی هنوز اون ایکی یاشنده بولنان اوغلوندن باشقه شایان تقدیم برشی مناسب کورمه‌دیکندن آنی کتوره‌رك:

— یا رسول الله ! بونی سزه خدمتکزده بولنمق اوزره تقدیم ایدییورم، دعا ایدیکز ! » دیدیکنده فخر کائنات افندمز دخی ممنون اوله‌رق عمرینك

طویل، مال واولادینك كثیر اولمسنه دعا بیورمشلردر.

حقیقةً چوجوق تام یوز اوچ سنه معمر اولمش، یتمش سكزی اركك ایكیسی قیز اولمق اوزره سكسان اولاد دنیایه كتیرمش، وبی‌حساب ثروت وسامان صاحبی اولمشدر.

ام عقبه

صدق ووفا جهتیله الك مشهور قادینلردندر. زوجی صوك نفسنده آغلایه‌رق:

— یا ام عقبه! طوغرو سویله‌یه‌جككه یمین ایت، وفاتمدن صوكره باشقه بركیمسه ایله ازدواج ایده‌جكمیسك؟ دیه صوردیغنده:

— عمرم وفا ایتدكجه سنك ایچون كوزیاشلری دوكه‌جكم، ماتملر ایدوب مرثیه‌لر اوقویه‌جغم! دیه جواب ویردی. فی الحقیقه زوجنك وفاتندن صوكره عهدینی بوزمایه‌رق طالبلرینه جواب رد ویرمش ایسه‌ده بالآخره نقض عهد ایدرك بركیمسه ایله

ازدواج ایتمشیدی . زفاف اولدیغی کیجه رؤیاسنده
زوجنك وصیتنی تکرار ایتدیکنی کوردیکندن
انفعالات وتأثرات ایچنده اویانه‌رق آغلامغه باشلامش
وشدت تأثرینه تحمل ایده‌میه‌رك وفات ایلمشدر .

٥

نسوانه متعلق احکام شرعیه

عالم اسلامیتده قادینلرك حقوق وامتیازات ازدواجیه‌لری وصنف رجال ایله اولان مناسب شرعیه‌لری .

بنای اسلامیت شو اوچ اساسه مستنددر:
عبادت، سعی، استراحت.

بو بحث الك مهم مسائل اجتماعیه‌در . بوراده اوزون اوزادی‌یه مطالعاته کیریشمك فکرنده‌دکلز؛ زیرا بو مسائل غایت دقیق وبر دریا کبی کنیش و درین‌در. ائمهٔ ذیشان وعلمای کرام حضراتی بو بحر بیکرانك اعماقنی مکمل صورتده مساحه ایدرك کافهٔ مسائل‌مهمهٔ اسلامیه‌یی عقللره حیرت ویره‌جك صورتده حل ایتمشلر وظلام مجهولیتده بر نقطه‌بیله براقامشلردر .

کتب دینیه اسلامیتك پارلاق بر آیینه‌سیدر : بونلر دکل یالکز عالم اسلامیتی حتی جهان خرستیانی‌یی دخی شعشعهٔ نورانیه‌لریله تنویر

وبر چوق قلوب متحجرهٔ مشركه‌یی فیض هدایت
رحمانی ایله احیا ایلمشدر. بر خیلی اجانب مزایای
جلیلهٔ اسلامیه‌یه آگاه اولمق سودای شدیدیله
لسان عربی‌یی كركی كبی تحصیله غیرت وعالم نورانیٔ
اسلامیتمزك مناظر حكمت وعظمتنی واعماق علویت
وروحانیتنی نظر عبرتله تماشا ایدرك مستغرق دریای
حیرت اولمشلردر. هر صاحب عقل بیلیر و كمال
اطمئنان ایله تصدیق ایدركه «اسلامیت علم ایله
وخرستیانلق دخی جهل ایله قائم اوله‌بیلیر» ایشته
بو حقیقته مبنیدركه قرون سالفه‌ده بیكلرجه افراد
بشری تجسهٔ قوی غالیتنده زبون ایتمش اولان
خرستیانلق معارف ومدنیتك ترقیاتیله قوت واهمیتنی
غائب ایدرك الیوم بر عادت قومیه درجه‌سنه قدر
تنزل ایتمشدر. اسلامیت ایسه كالشمس فی وسط السماء
عصرلردن بری میلیارلرجه موحدین و موحدانی
انوار لایزاله غرق ایتمش اولدیغی حالده خرستیانلغك
دوچار اولدیغی تحولات و انقلابات كوز اوكنه
آلندقده بو ایكی دین آره‌سنده‌كی فرق عظیم درحال
آكلاشیلور. مشهور وولتر — : «اكر بن حقیقی

بردین ایله متدین اولسیدم بهمه حال اسلامیته عرض دخالت ایدردم.» سوزلریله معالیٔ اسلامیه‌یه مفتون ودلداده اولدیغنی آچیقدن آچیغه بیان ایتمشدر. بوکون اوروپانك الڭ متمدن بلادنده دخی انوار ساطعهٔ اسلامیت شعشعه نمای کمال اولمغه باشلامش وبالجمله حقایق جلیلنه کسب اطلاع ضمننده متعدد السنهٔ شرقیه مکتبلری تأسیس قلنمش، پك چوق اصحاب ذکا ودرایت بو دین مبینك کافهٔ علوم وفنونی محتوی اولدیغنی و احکام جلیله‌نك سعادت بشریه‌یی تأمینه مدار اولدیغنی تصدیق ایله انی تقلیده حتی مشرف بالاسلام اوله‌رق مختلف جماعتلر تشکیلنه باشلامشلردر.

خرستیانلغك اسلامیتدن اقتباس ایلدیکی بدایع و فیوضات اوقدر عالیدرکه یازیلسه جلدلر تشکل ایدر. شوکا امین اولمالی‌یزکه خرستیانلق کوندن کونه اسلامیته تقرب ایتمکده ومدنیت حاضره ترقی وتعالیسنی بو یولده بولمقده‌در.

بو بحثده اسلام خانملری حقنده جاری ومرعی اولان احکام جلیلهٔ دینیه‌یی، اساس حیات اجتماعیه‌یی کوسترمك فکرنده‌یز.

* * *

نكاح وحقوق ازدواجيه . — نفسك نسايه شدت رغبت واشتياق حالنده طريق فساد وحرامه صاپمق متيقن ايسه كندوبى اندن محافظه وتحصين ايچون — مهر ونفقه‌يه قدرتك وجوديله — نكاح فرض اولور .

*
* *

جور وغدر خوفنده يعنى حقوق زوجيتى حقيله ولايقيله اجراده قصور وفتور وقوعنى تيقن حالنده نكاح تحريماً مكروهدر .

«در مختار . ملتقى»

ايضاحى : — اركككلرك قادينلر مقارشى قلباً حاصل ايتدكلرى تمايلات انلرى برطاقم آمال غير مشروعه‌يه تابع قيله جغندن ظهورى ملحوظ اولان فنالقلردن نفسك محافظه‌سى ضمننده درجهٔ اقتدارلرى داخلنده مهر و نفقه ايله ازدواج ايدرلر سه‌ده زوجه‌لرينه ادا وجفا ايده‌جك ويا شفيقانه ونازكانه معاملاتده بولنه ميه‌جق حالده اولان كيمسه‌لرك تأهل ايتملرى مناسب كورولمه‌مشدر .

*
* *

نکاح صحیح و نکاح غیر صحیح. — نکاح ایچون شرائط مختلفه واردر. بونلرك تفصیلاتندن صرف نظرله شونلری عرض ایده‌لم :

§ بر کیمسه تزوج مقصدیله برقادین نزدینه کندی طرفندن بر آدم کوندرسه اوده کلن کیمسه‌نك کلامنی شاهدلر مواجهه‌سنده قبول ایلسه نکاح جائز اولور. [درمختار، طحطاوی.]

§ «شو قادین بنم زوجه‌مدر؛ بن بونك زوجی‌یم.» یاخود «بو آدم بنم زوجمدر؛ بن ده اونك زوجه‌سی‌یم» دیه‌رك یالکز کندی اقرارلریله نکاح صحیح اولماز.

*
* *

نکاحده شهادت. — نکاح اولدیغنی فهم ایدر عاقل، بالغ ایکی مسلم حر ایله ایکی مسلمهٔ حره شاهدلرك حاضر بولنملریله نکاح جائز اولور.

*
* *

نکاحده غلط. — غیر متزوجه ایکی کریمه‌سی اولان کیمسه بیوك قیزینی تزویج ایلمکی قصد ایتمشیکن

غلط اولەرق کوچوك قیزینك اسمنی تذکار ایلسه نکاح کوچوك کریمەسی ایچون انعقاد ایدر .
[در مختار نقلاً عن الخانیه]

∴

استرداد اشیا — برکیمسه نامزدینه نشان نامنه بعض اشیا ویروب بدنده موجود ایکن تزوجدن فارغ اولسه، ویردیکی شیلری استرداد قابل اولور؛ اکر اشیا نامزدینك بدنده ایکن نامزد وفات ایدرسه ترکەسندن تضمین ایتدیرەمز .

§ زوج وزوجەدن هر بری آخره اشیا کوندروب بعده طلاق واقع اولدقده زوج کوندردیکی اشیانك عاریت اولدیغنی ادعاسیله کیرویه آلسه زوجه دخی ویردیکی اشیایی اخذ ایلمکه قادر اولور . [بهجة]

∴

تجدید نکاح — اکابردن بری زوجەسنه کوجندیکندن «امرك الکدەدر.» دیەرك اطلاق ایتمش وبعده اظهار ندامت ایلمش اولدیغندن زوجەسی

شوسوزله تجدید نکاح ایلمشدر: ــ «یکرمی‌سنه‌دن بری کافـهٔ امورم سزك الیکزده ایدی . سز آنی محافظه‌یه چالیشدیکز. ایشته‌ینه سزه حواله‌ایدییورم. امرم ید محافظه‌کزه کچمشدر.»

*
* *

تعددزوجات ــــ زوج منکوحه‌سنك اوکی اناسنی زوجه‌سی اوزرینه تزوج ایدوب انکله جمع ایلسه جائزدر . [بهجة]

§ زوج زوجه‌سنك آناسنك قیزقرنداشنی نکاحاً زوجه‌سیله جمع ایده‌مز. [ابن نجیم]

§ متعددزوجه‌سی اولانلر مصاحبت وموانست ایچون یانلرنده کیجه‌لمك خصوصنده زوجه‌لرینی هپ برطوتملی، یعنی برینك یاننده دیکرندن زیاده قالمامليدر. کرك بوخصوصده کرك ملبوسات ومأکو- لاتده قاعدهٔ عدل و مساواته رعایت ایتمك ارککه واجبدر؛ قادینك اسکیسی، یکیسی، کنجی و اختیا- ری بوبابده مساویدر.

§ برکیمسه‌نك درت زوجه‌سی اولوبده برینی

طلاق باین ایله تطلیق ایتسه انك مدت عدتی تمام اولمدقچه بشنجی برقادین ایله ازدواج ایده‌مز؛ زیرا عدت خروج ایتمکسزین بشنجی‌یی نکاح ایلمك زوجات خمسی جمع ایتمك دیمکدر.

§ برکیمسه تطلیق ایتدیکی قادینك عدتی ظرفنده انك قیزقرنداشنی تزوج ایده‌مز؛ فقط وفاتی حالنده ایرتسی کونی بیله قیزقرنداشنی تزوج ایده‌بیلیر. [مجمع الانهر]

∴

زوجك حفظ لسانی. — دین و ادبه مغایر و اولادینی پیچ وامثالی شان پدرانه‌یه منافی الفاظ ایله شتم ایلمکدن زوجك احتراز ایلمسی وجیبه‌دندر.

∴

ازدواج موقت. — ایکی شاهد مواجهه‌سنده برقادینی اون‌بش یکرمی کون ویا بر آی مدتله نکاح ایتمك جائز دکلدر. [مجمع الانهر]

∴

خطای ازدواجی — زوجی دیار آخرده بولنان زوجه‌یه عادل بر آدم کلوب «زوجك وفات ایتدی»

دیسه ومذبوره‌ده بوسوزه اینانسه عدتنك انقضا-
سندن‌صوکره‌حاکمه مراجعت‌ایتمکه حاجت‌قالمقسزین
آخرله ازدواج ایده‌بیلور. [علی افندی]

§ تعمیر خطا.— برقادین زوجم فوت اولدی
دیه‌رك باشقه‌سیله تزوج ایتسه و زوج غائبی بونی
طویسه بالوکاله ویا بالاصاله مذبوره‌یی آییرمغه مقتدر
اولور. [کذا]

§ زوجی اولدیغی بیلمنیه‌رك تزوج ویا معاملهٔ
زوجیه اجرا اولنان برقادینك مؤخراً زوجی
ظهور ایدرك زوج ثانیدن تفریق ایتدیرسه عدت
لازم کلدیکی کبی وضع حمل ایتمزدن اول معاملهٔ
زوجیه‌ده بولنه‌ماز. [ابن نجیم]

*
* *

حین اهتداده قاعدهٔ ازدواج.— کتابی اولان
زوج وزوجه مشرف بالاسلام اولسه‌لر تجدیدنکاح
ایجاب ایتمز. [علی افندی]

§ زوجهٔ کتابیه‌نك یالکز زوجی مسلم اولسه
ینه تجدید نکاح لازم کلمز. [قدوری]

§ زوجیندن بری دین اسلامی قبول ایتدکده اکر دیکری ده دین مبینی قبول ایدرسه نکاح باقی اولوب عکسی حالده بینلری تفریق اولنور. [قدوری]

§ زوجیندن بری نعوذ بالله اسلامدن خروج ایلسه بلاطلاق بینلری تفریق اولنور.

§ زوج وزوجه‌دن بری مسلم اولوب دیکری اولماسه اکر ولد صغیر وارسه مسلم اولانه تابع اولور.

∴

زوجك زوجه‌یه درجهٔ نفوذی. — بر زوج زوجه‌سنك مهر معجل و مؤجلنی تماماً تأدیه ایلمش بولنورسه- زوجه‌سی اندن امین اولمق شرطیله- ایسته‌دیکی یره برلکده کیتمکه بورجلودر؛ اکر حقنی تمامیله تأدیه ایتمه‌مش ویا زوجه امین بولنمامش ایسه انی مملکتندن چیقاروب خارج بر بلده‌یه کتوره‌مز. انجق مسافهٔ سفریه‌دن اقل اولان محله، کویدن شهره وشهردن کویه آنکله برلکده عزیمت ایدر.

∴

مسئلهٔ جهاز. — بر كیمسه كریمه‌سنه بر مقدار جهاز ترتیب واكا تسلیم ایلسه جهاز مذكور قیزك مالی اوله‌جغندن نه حیاتنده كندیسی، نه‌ده وفاتنده ورثه‌سی اوجهازی استرداد ایده‌مز.

§ بابانك قیزی ایچون حال صغرنده اشترا ایلدیكی اشیای جهازیه پدر كرك مرض موتده ایتسون، كرك هیچ تسلیم ایتمه‌مش بولنسون اصلا استرداد ایدیله‌مز.

§ كریمه‌سنی تزویجده والده‌دخی طبق پدر كبیدر.

§ والده قیزینی تجهیزده باباسنك حضورنده وانك علمی لاحق اوله‌رق مالندن براز شی ویروب پدر سكوت ایلسه وقیز زوجیله زفاف ایدلمش بولنسه بالاخره پدر انی استرداد ایده‌مز.

§ والده قیزینك جهازی ایچون پدرك مالندن مناسب مقدار صرفیاتده بولنسه وپدرده سكوت ایتسه والده انی تضمین ایتمز؛ فقط لزومندن زیاده مصارفی اختیار ایتسه وپدر برشی دیمه‌مش اولسه‌دخی مصارف زائده‌یی والده تضمین ایدر.

[طحطاوی....]

خاتمه

اسلام قادينلرينك حيات ازدواجيه‌لرى حقنده موضوع اولان قوانين، حائز اولديغى وسعت وكمال ايله حكمت اسلاميه‌نك ماهيتنى آچيقدن آچيغه اثبات ايتمكده‌در . بالاده كتب شرعيه‌دن بالاقتباس انظار قارئينه عرض ايديلن حقايق انجق برقاچ ماده‌دن عبارتدر . هر ماده‌سى بيوك بيوك احكام حكمته مستند اولان مسائل اسلاميه بناى ازدواجك تأسيس وابقاسى ومعاملات بيتيه‌نك انصاف وعدالت دائره‌سنده اجراسى ، اعمال قبيحه‌نك تنقيص وامحاسى ، حياتك تأمين رفاه وصفاسى كبى برچوق خصوصات ماديه ومعنويه‌نك تكملنه فوق العاده خادم اولديغندن وجودى يالكز اسلاميت ايچون دكل ، حتى كافهٔ جهان مدنيت وانسانيت ايچون مظهر قبول وتطبيق بردستور عمومى اولسه كركدر .

اسلام خانملرينك روابط ازدواجيه‌لرى مكمل ومقدسدر . كنديلرى هر ملت نسواندن زياده

بختیــار ومســتریح البالدرلر . نزاکت قومیه‌لری ، ذکای فطریلری، حجاب طبیعی وحسن وجماللری عموم اوروپا قادینلرینك دخی تصدیق ایتدکلری وجهله پك عالی مواهب الهیه‌دندر .

٩

حفظ الصحه نقطهٔ نظرندن قادینلره متعلق احکام جلیلهٔ اسلامیه‌نك تدقیقی

طراوت خصوصنده استعمال ایدیلن صنعی ماده‌لرك تأثیرات مضره‌سی

بعض رفیقه‌لریمك تشویق و ترغیبی اوزرینه صاچ صولری دینیلان مایع محرقی برسنه مقدم استعماله باشلامشدم . فقط تفصیلاته کیریشمزدن اول شوراسنی عرض ایده‌یمکه استعمال ایتدیکم صاچ صوینی اویله اوته‌ده بروده شیشه‌لردن شیشه‌لره عادةً پترول غازی ویاخود زیتون یاغی کبی طولدیریلان ، قبه و درهم‌لرله صاتیلانلردن اوله‌یوب بون‌مارشه و ایزویدوز کبی مشهور و معروف مغازه‌لرك آغزی مهورا اوله‌رق اوروپادن جلب ایدرك وسائیشلرله القشلرله خلقی اغفال ایلدکلری ممتاز صاچ صولرندن ایدی . استعمالك عقبنده ایدیکه سوء تأثیری کورلمکه باشلادی . بو مواد محرقهٔ مرکبه‌یی هر

جهتجه دوچار ندامت ایتدی. کندی آرزو وخوا-
هشمزله اونازك صاچلریمزی یاقدیغمز (تعبیرم
پك غریبمی کوروندی؟ ایشته بونك تجربه‌سی پك
قولای؛ صاچلریمزدن برایکی تل قوپاره‌لم، مومه
ویاخود آتشه‌یقین طوته‌لم، دها طوغریسی خفیفجه
یاقه‌لم. باقه‌لم نه‌رنك حاصل اولور! ایشته او التون
رنکنه تحویل ایلدك دیه آلداندیغمز اومعزز
قوجاق طولوسی صاچلریمزی اللریمزله اوجاغه
آتدیغمز) رنکده‌بولورز. بونلریالکز صاچلریمزی
یاقمق وکوکلرندن محو وافنا ایتمکله قالمیور؛
باشمزده‌کی جلدیمزی عادتا برسختیان کبی
سرتلشدیرییور. بونکله برابر نعمت الهیه اولان
نرمین ولطیف چهره‌لریمزده بشقه‌جه برچرکینلك
ویرییور. بومضرتلر اکلاشلدقدن صکره بالمجبوریه
صاچ صویی ترك ایدیلیور. لکن نه‌چاره‌که بوسببله
جناب واجب الوجودك ملاحت وجهیه‌مزك اکمالی
ضمننده احسان ایتمش اولدیغی صاچلریمزك رنك
اصلی وطبیعیسنی ضایع ایتمش اولییورز! بو حالده
صنعی اولان بویله منفور ومذموم شیلرك استعمالندن

قطعیاً احتراز واجتنابی لازم دکلمیدر ؛ خانم همشیره‌لرم !...

میرالای مصطفی بک کریمه‌سی

ر . صائمه

— آبدست ونماز —

رسالۀ خانمک تجربۀ ذاتیه‌سنه مستنداً یازدیغی بالاده‌کی مقاله‌یی بورایه درج ایتمکدن مقصدم خانملرمزه طراوت ولطافت بدنیه خصوصنده اوامر دینیه‌یه اتباعاً حرکت ایتمکدن نه‌بیوك فائده‌لر حصوله کله‌جکنی اخطار ایتمکدر .

وجدانه مراجعت ایده‌لم : — آیا وامهاتمز بوکبی مواد مضره ایله وجودلرمزك تخریب ایدلمکده اولدیغنی کورسه‌لر عجبا بزه نه‌دیرلر ؟

رسول اکرم (صلعم) افندمز حضرت فاطمه‌یه مبارك وجودلرینی صوایله یقامقده محسنات عظیمه اولدیغنی توصیه بیورمشلردر :

اسلام خانملرندن قسم اعظمنك کندیلرینه‌اك بیوك برنعمت الهیه اولان وجبهی کرچلی توزلرله تلویث ومدار زینتلری اولان صاچلرینی اجزای سمیه‌ایله برباد ایتمکی افکار دیندارانه‌لرینه موافق کورمیه‌جکلری درکار ایسه‌ده بعض کنج قیزلرمزك سائقهٔ جهالتله فرنکلرك برطاقم اختراعات مضره‌سنه قاپیلملری محتملدر .

هرحکم جلیلی قانون صحت حیاتك بر رکن متینی اولان اسلامیتك جملهٔ موحدینه غسلی وظائف دینیه صره‌سنه ادخال ایتمه‌سنده نه بیوك حکمت منجلیدر!

طبابت حاضره بر چوق امراضه قارشی « تداویٔ بالماء » اصولنی توصیه ایدییور . ایشته اسلاملرك اوته‌دن بری وجودلرینی حماملرده اوغدیره‌رق بالاخره آب صافی ایله یقاملری « تداوی بالمسح وبالماء » اصولنك اساسنی تشکیل ایدر .

سیکر خسته‌لقلری ، قانسزلق ، ضعیفلك ، صراجه ، جلد وکوز مرضلری اجهزهٔ هضمیه « معده ، باغرصاقلر وسائره » ومحرکه‌یه قارشی

عین شرائط تحتنده اعضای بدنی متغلقاً یقامه‌نك بك چوق فائده‌لری واردر .

وجـودك هرقنغی برقســمی اوزونمدیكی ترلك ویاسـاتر افرازات جلدیه‌نك حصــوله کتیردیکی قاذورات ، عسل کبی خونی برواسـطه ایله برطرف ایدیلور . وجود بو وجهله تمیزلنمزسه جلدك امتصاصی وتنفسیله اعضای بدنه داخل اوله‌رق اکثریا وخیم امراض تولید ایدر .

ایشته، مذاهب وقتلرده وجودی یقامق قوای مادیه ومعنویه‌یی تجدید ایدیجی مداوات صحیه ومعقوله‌دندر.

شو حقایق هانکی صاحب فکر واذعان برخاتمه اسلامیتك شرائط اساسیه‌سندن اولان آبدست ونمازك لزومنی اخطـار ایتمز ؟ اسلام خانملرینك طاعات وعبادات دینیه اولان تمـایلاتی کبی دکل صرف وجدانیدر . واجبی بو افاده‌نك درجهٔ صحتنه واقف اولمق ایچون ایام رمضانیه‌ده قادینلرمزك جوامع شریفه‌یی زیارت ایتملرینه بصیرت کوزیله باقمسی کفایت ایدر .

آبدست آلمق قدر خوش وفرح ویریجی

برشیدر ! انسان اعضاسنده براحت ، وجداننده برلذت حس ایدر ؛ نماز ، ابدستك وجوده ویردیکی انبساط وانشراحی ایکی قات آرتیرر .

قادینلر ایچون عبادت ، انلری هردرلو اسباب مسعودانه‌نك اساسی اولان حسن معاشرته سوق ایدن بر فیض رحمانیدر ؛ علی الخصوص آبدست تداوی بالماء یرینه قائم اوله‌جغندن سالف الذکر امراض بدنیه‌یه قارشی بر مداوات دائمه حکمنه کیره‌جکی آشکاردر .

وجودك بویله‌نان اقسامی خارجه معروض بولندقلری جهتله هواده‌کی میقروبلری آلمغه مستعد اوله‌جقلرندن دلك وتماس واسطه‌سیله بوامراض تحملرینی وجودك سائر قسملرینه نقل ایدرك برطاقم فنالقلره سببیت ویررلر .

*
* *

نمازه کلنجه بوده وجودك همان کافهٔ اعضاسنی معتدل حرکاتله تربیه وتقویه ایتمکدر ؛ چونکه حیات ایچون لازم اولان صحت ، قوت وطاقت

مدتی حرکاتیله کالبزر اولور . طاقات دینیه وظیفهٔ
عبودیتدن لاشقه مناسب ، منتظم برنوع جمناستیق
تعلیمی دیمك اوله‌جغندن قادینلر ارککلر کبی دائما
مشغول ومتحرك اولمالی، وجودلرینه حفظ الصحه نقطهٔ
نظرندن بیوك بیوك منافع وفوائد بخش ایدر :
« جملهٔ عصبیه‌نك ، آلاتك توسیع ونشوونماسی ،
قانك منتظماً جریانی ، جگرلرك قولایلقله وظائف
تنفسیه‌یی اجراسی ، وجودك کسب قوت ایتمسی ،
بیه ومراجعك دوزگون اولمسی ، اشتهانك آرتمسی ،
هضمك حال انتظامده بولنمسی کبی وجودی برچوق
امراضدن وقایه‌یه سبب اولان بوکبی آثار صحت
وعافیت تمامیله تأمین ایدیلیر . برقادین وجودینك
بووجهله تربیه وتقویه‌سیله معناً دخی استفاده‌لرده
بولنور : یعنی عاقل ، مدبر ، دیندار ، شفیق
وخلوق برمادر اولورکه ، بوفضائل اولادینه بیوك
برمیرات ، قیمتدار برخزینه حکمنده‌در .

اوروجك منافع مادیه و معنویه‌سی

نسوان اسلام ایچون بر وجه معروض ایکی بیوك عافیت منبعلرندن باشقه دیکر بر لازمهٔ صحت واردرکه اوده اوروجدر .

هانکی بر صاحب عقل و وجدان واردرکه، بو امر مهمك وجود ایچون حقیقةً نافع اولدیغنی انکار ایده بیلسین !

بونك نفع عظیمنی قبول ایتمه‌ینلر انجق سائقهٔ جهل و نادانی ایله بو ذهاب باطله بولنورلر ؛ یوقسه بونی تحسین ، حتی تقلید ایدن اجانب یوق دکلدر . حکمت اسلامیه علم و وجدانك اتحادیله حل اولنور بر مسئله‌در .

اوروج ، معده و باغرصقلرك متحمل اولدیغی دائمی یورغونلق و وظیفه‌لره قارشی انلره بیوك بر اقتدار و استراحت ویرركه بونك فائده‌سی عظیمدر . بر چوق امراضك ، خصوصیله معده راحتسزلقلرینك باش کوستردیکی بر زمانده اوروج بیوك بر تداوی یرینه قائم اولور .

اوروجك خواص معنویه اوزرینه اولان تأثیراتی دخی شایان اهمیت بر درجه‌ده‌در. نفسی اصلاح ایتمکه آلت حاکم اولور، بو واسطه ایله سیئات دنیویه‌یه مقابله ایتمك، مسترحمانه یاشامق، حیاتك اك طاتلی لذتلرینی طویمق ایسته‌ین عبادت ایدر. اوروج طوتملیدر. بو حقیقتی هر والده بیلیر، واولادلرینه اوکره‌تیر.

اسلام عائله‌لرینك اعتقادات مذهبیه خصوصنده‌کی ثباتلرینی کوروبده افتخار ایتمك قابلمیدر! قادینلرمزك محبت دینیه‌لری اودرجه‌ده عالیدرکه برطاقم کنج قیزلر وچوجقلرینك عدم مساعدتسندن ویااحوال سائره‌دن طولایی بووظیفه‌یی اداده قصور ایتسه‌لر والده‌لرینی اصلا خبردار ایتمه‌مکه چالیشیرلر. دیمك اولیورکه براسلام والده‌سی صوك درجه‌یه قدر اولادلرینك وظائف دینیه‌ده لاقیدانه حرکت ایتمه‌لرینه غیرت ایدر واغلیه‌یورلر.

برطاقم کوچوك وجاهل اولادلرك اوروج طوتمدیقلرندن طولایی والده‌لرینك تکدیر وتقریعنی جلب، حتی خانه‌لرندن طرد ایدلدکلری کورولمه‌مش شیلردن دکلدر. ایشته براسلام خانمی ایچون محبت

مادرانه‌نك فوقنده و فکر و قلبنك هر نقطه‌سنده حاکم بر حس واردرکه، بوده وظائف دینیه‌در.

تربیهٔ انسانیه‌نك اساسنی وظائف دینیه تشکیل ایدر: بر والده اولادینه ویره‌جکی الك روحلی تربیه‌یی وظائف دینیه‌ده آراملیدر. اولادینه کوچکیدن محبتی اولان بر والده عاقبت نره‌یه کیده‌جکنی دوشونه‌رك هم کندی نفسنی هم ده سوکیلی اولادینی احکام دینیه‌یی ایفایه آلیشدیرملیدر.

وجدانه مراجعت

بو کون الك زیاده ذهنلری اشغال ایدن مسائل مهمه‌دن بری ده مجروحین عسکریه‌مزه معاونت مسئله‌سیدر ..... غزته‌سنك نسخ اخیره‌سنده منظورمز اولان مقالات نافعه ارباب حمیته وظیفهٔ انسانیه‌سنی اخطاره وسیله اولدیغی جهتله حقیقةً سزاوار تحسیندر. بو دعوت

حیثیتنامه‌یه اجابت ایتمه‌جك هیچ بر صاحب وجدان تصور اولنه‌ماز. بر شو مملکتده آسوده یشار ایكن محافظهٔ دولت و مملکت اوغرنده آتشه، والهٔ دشمنه سینهٔ شجاعتی عرض ایتمکده بولنان بهادران عثمانیه‌نك حالی کوز اوکنه کتیریلیرسه یورکلر قان ایچنده قالمامق، کوزلر دموع تأثر دوکمامك ممكن اولمیور. شایان غزا کبی بر نعمته مظهریتله میدان معرکه‌ده مجروح اولان شجعان عساکر عثمانیه‌نك معاونتنه شتاب ایتمك جداً مقدس بر وظیفه‌در. هرخصوصده مقتدای مبجلمز اولان شوکتلو پادشاه اقدس افندمز حضرتلرینك مجروح عساکر شاهانه‌لرینك امر تداویسی ضمننده قرب همایونلرنده بر خسته خانه‌یه نقل اولنمه‌سی خصوصنه شرفسنوح ایدن ارادهٔ مکارم معتاده‌لری معجزهٔ بندکان ملوکانه‌لری اولان صبیانك بیله معصوم قلبلرینی متحسس شکران بی نهایه ایتمامك ممکنمیدر؟

جوجقلر متأثر اولور، یا قادینلر، فطرةً رقیق القلب اولان مخلوقات ضعیفه نه درجه تأثریاب؛

و معناً مناسب الحضور اولمق لازمکلیر؟ قلبمزه مراجعت ایتدکجه بالجمله نسوان مسلمینك بو حس وظیفه پروری ایله متحسس اولدیغنده تردد ایتمیورز.

بر غزته علاوه‌سی چیقیور، قپولری پارچه‌لیه‌جق بر شدت و سرعتله اشتراسیچون آدم قوشدیریورز، بر یکی خبر مسرت و مفخرت اعلان اولنیور، کمال خضوع ایله اللریمزی یوزیمزه کوزیمزه سوره‌رك «الهی! جنود عثمانیه‌یی مظفریتده بردوام ایت.» دعای واجب الاداسیله ترطیب لسان ایدرك اعلان شادمانی ایلیورز، کوکللرمزه بوحس شکران و محمدتی القا ایلیان؛ قلبلرده بو تسلیت معنویه‌یی ایجاب ایدن؛ استراحت روحانیه‌یه باعث اولان؛ عثمانلیلغك شان عدالت نشانی محافظه‌یه غیرت ایدن او شانلی جنکاورلریمزك امدادینه شتاب ایتمك، اجراسنده بر آن تجویز تراخی ایدلمیه‌جك بر وظیفهٔ دینیه و وجدانیه‌در. دیکش دیکمك وظائف نسوانیه‌دن بریدر؛ اووظیفه بویله برمقصد خیره مصروف اولورسه اجراسنده مسارعت وجیبهٔ

اسابه‌دخدر . بو کون هرکس وسع و اقتدارى نسبتنده ابراز غیرت و معاونتله مکلف اولیور. هنوز منظور دیدهٔ شکرانمز اولدیغى وجهله، بعض اسابت بزور خانم افندیلر طرفندن کرک نقداً کرک اشیای عینیه ارسالى صورتیله، بوکا قدرشناس اوله‌میالرزدن دخى یاره‌لیره صارغى حاضرلامق دیکیش دیکمك صورتلریله ابراز حمیت اولیور. او مجروح دینداشلریمزه معاونت خصوصنده اتفاق ایده‌لم. اساس موجودیت بشریت اولان تعاون و تناصر امانى حرجه دها زیاده شدتله روتون اولمق لازمکلیر.

نگار بنت عثمان

جریحه‌دار.

بالین اضطرابده بر کنج ناتوان،
بکلر طبیبى وقفهٔ آلام جسم وجان

ویرمز جریحه مشینه امکان واقتدار،
کندیسنه آن عافیته ایلر انتظار
تعجیل ایدر اعادهٔ اذواق صحتی،
بر مژده‌در اوکنجه ورود نقاهتی؛
برشی ایچون ایدر طلب عافیت بوکون
زیرا قوای خمسه‌سی مصروف اکا بتون،
زیرا ینه شتاب ایده‌جك کلدیکی یره
غیرتله التحاق او غیرتلی ارلره،
میدان حربه جان آتیور شانلی قهرمان
حیرتده بو شجاعته افکار مسلمان،
تحسین بویله سطوته، تحسین غیرته!
بو شانلی نامه لایق اولان دین ودولته
عثمانلیلق مزیتی دللرده جایکیر
یك طرز ویك زبان بو مسلکده کنج وپیر
اشواق ایله کوکلری لرزان ایدر بو حال
بو حس ایله تحسس ایدر هپ نساء، رجال
همشیره، زوجه، والده، دادر، پدر ضبی
ایلر بوکا مشارکت اولمزسه بر غبی،

عسکر او شانلی ایلدنه ودولت اوغرینه
جان ویرمده وطن یولده ملت اوغرینه،
دوشمزسه کر شهیده اولیور بر جریحه‌دار،
قورشونله اولمش آماکه منسلب الاختیار؛
یوقسه ینه هجوم ایده‌جك دشمنه اوکنجه
بتاب الی دوشورمسه اوجاع ودرد ورنجه
یوزلرجه عسکر ایشته بوکون خسته بی‌مجال
وحالنی دوشونمکه وارمی احتمال!
بزلر حزن ودرد ایله کوزدن دموع تر
سیال آتشین کبی لاینقطع ایتر
بر خسته خانه کوز اوکنه کلدیکی زمان
کوزده کوکلده درد ایله هپ اغلیقده قان
مدهش دکلمی ایتمه تصور بر عسکری،
بالین اضطرابده بر شان پروری؛
ای مرحمتلی والده‌لر، ای مخدرات،
ای کان رحم و رأفت وعصمت اولان بنات!
وجدان ایدر حمیته دعوت بو کون بزی،
ابراز حب ملته دعوت بو کون بزی

مجروحلره کلك ایده‌لم هپ معاونت،
قوین احتیاجنه بز صرف مقدرت

[کذا]

معاونت دینیه

قادینلر احساسات و تأثرات قلبیه خصوصنده ارککلرك فوقنده بولنورلر. بوحال خلقةً کندیلرنده موجوددر. علی‌الخصوص اسلام خانملرینك حسیات شفقتکارانه‌لری من طرف الله هر ملت نسوانك حسیاتنه غالبدر. ملت، مملکت واولادمحبتی بونلرده فوق‌العاده‌در. فقیر، بیکس و محتاج معاونت اولان کیمسه‌لره لطف و امدادده بولنمق صدقه و ذکات ویرمك اسلاملره دیناً امر اولنمشدر. بر امر خیره خدمت خصوصنده هر طرفده بر اثر همت وفعالیت کورمك نه قدر موجب مسرت ومفخرت بر کیفیتدر! اسلاملرك معاونت عالیجنابانه وخدمت خیرخواهانه‌لری علم طبه دخی تماس ایدره مسئله‌یی

بر آز ایضاح ایدهیم: — تجملک یوزندن صیقنتی چکن کیمسه‌لر طبیعی دگیلدرکه تحقق احلال ایدیجی بر چوق احوال فیجعه‌یه سالک ومنجاسر اولورلر.

حال بوکه زکات و صدقه سیآته سد چکه‌رك
الك برسه رفاهیت واستراحت حاصل ایدر.

فقیر عائله‌لرده تولدات زنگینلردن زیاده اولوب بر فقیر قیزی کلین ایتمك، بیکس ومحتاج عنایت اولان بر چوجغه معنوی بر والده اوله‌رق الك عو اولمق اوزره بولنان اسباب فیض وبختیاریسنی تأمینه واسطه اولمق ارباب ثروت و شفقت قادینلر ایچون ایفه وادامی پك قولای واو نسبتده بیوك بر اثر انسانیت دگیلدر! انسان بو یولده صرف ایده‌جکی پاره‌لرله آخرت ذخیره‌سی صاتون آلمش اولور؛ دنیاده کیمسه یوقدرکه، مالی ملکنی کندوسیله برلکده عالم عقبایه کتورسون. — قیزم! بزه اوراده لازم اولان ثروت، اعمال صالحه‌در! ایشته بوکا مبنیدرکه ارباب ایمان منافع ذاتیه‌لرینی آثار خیریه‌یه فدا ایدرلر.

الطاف واعطاف همایونلری کبی خیرات وحسنات ملکدارلرینه دخی حد و پایان اولمایان ولی نعمت

بیننمز پادشاهمز افندمز حضرتلرینك عصر سعادت حصر همایونلرنده محضاً عنایات لاتحصای حضرت جهانبانیلریله احداث بیوریلان مؤسسات نافعه‌دن «جنت‌مکان خدیجه سلطان حضرتلری» نام خیر اتسامنه اوله‌رق انشا بیوریلان حمیدیه اطفال‌خسته‌خانه‌سی، دار العجزه وسائر مؤسسات خیریه عجزه وضعفا نامنه انشا اولنان اك فائده‌لی مؤسساتدندر .

حسن اخلاق صحتدر

خانم قیزم! برقادینك طاشیدیغی جواهر نادره والبسهٔ فاخره‌دن دهـا لطیف ، دها ظریف بر جوهر واردرکه، بوده اخلاق حسنه‌در. پارماغنده‌کی یوزکله، قولاغنده‌کی کوپه ایله سرمست غروراولان برقادین هنوز قادین صاییلماز؛ چونکه بونلر عاری بر زینت اوله‌قلرندن بوکون وارسه یارین نابدیداوله‌جقلری طبیعیدر. بونلر، لباس عرائس اخلاقدن عاری

بر قاریه لطافت ویرمزلر : آلا که حسن اخلاق
لازمه‌در . ای خویلو بر قادین چیرکین ده اولسه
وجهنده تلألؤ ایده‌ین نور عفت و حجاب ایله انسانه
خوش کورینور . چیرکین طبیعتلی بر قادینك سیماده
اولسه الطافه زینت و ناخوش کورینور . دیمك
اولیورکه ، حسن اخلاق انسانلری یکدیکرینه
سودیره‌جك بر جاذبهٔ معنویه‌در .

فقرا محبت ، معاشرت ، ذوق و شطارت ، ثروت ،
اعتبار و رعایت حاصلی دنیاده نه‌درلو بختیارلق وارسه
هپ حسن اخلاق ایله حصوله کلیر . اخلاقسز بر
انسانی دنیاده کیم سور ، کیم ایستر؟ چیرکین خویلو
بر آدم دنیادن نه ذوق آلیر؟ زواللی! هرکون نفسیله
محاربه ایدر . وجودلری مضر اولدیغیچون هرکس
بونلردن تباعد ایدر . بو سببدن ناشی فنا خویلو
آدملرك هیچ کیمسه یاننده اعتبار و حیثیتلری یوقدر .

بالتجربه معلومدرکه ، ای و فنا خویلی ایکی کیمسه
عینی بر مرضه مبتلا اولسه‌لر بونلردن اولکیسی
شیرین مزاجیله ، متانتیله سریعاً اکتساب عافیت ایدر :
چونکه تداوی انك اوزرنده تأثیرات حسنه‌سی

اجرا ایده‌بیلیر، طبیعتی تداوی‌یی قبوله مستعددر. — دیکری ایسه تیز و ناخوش مزاجیله مداواتدن مأمول ایدیلن موفقیتی حاصل ایتدیره‌مز. — نسوان اسلام حسن اخلاق نقطهٔ نظرندن محاکمه ایدلدکده قلبمزده حقیقةً بیوك سوینج طویارز. واقعا هر ملتده ایی وفنا خویلی قادینلر بولنورسه‌ده قواعد دینیه‌یه رعایت خصوصنده اسلام خانملری اکثریت تشکیل ایدرلر. ایشته بو اکثریت عالم اسلامیتده محاسن اخلاقیه‌یه نه‌درجه رعایت ایدیلدیکنی اظهار ایلر.

استکمال ایمان

جناب حقه حمد وثنالر اولسونکه قلوب مسلمینی نور هدایتله مستنیر ایلمشدر. بو نور هدایتك محل ظهوری صحت اعتقاد، حسن معاشرت و تهذیب نفس کبی خصائل جلیله‌یی جامع اولان کیمسه‌لرك قلبیدر. اهالیٔ غربك عمومه بحث ایتدکلری (تربیه) و (فضائل اخلاقیه) سویلدیکمز خصائل ثلثه‌یه وضع

اولمشی اسملردرکه بونلرده اسلامیتك شرائط عظیمه‌
سندندر دیه‌بیلیرز . گرك انسانی گرك تفرعاتی
حکمت محض اولان دین مقدسمزك فرائضی گوریلیورکه
اوروپالیلرك شرح ایدوب بیتره‌مدکلری و تعلیم
ایتدکلری حالده اوگره‌نه‌مدکلری فضائل علویه‌دن
بشقه برشی دکلدر . اسلامدن غیری ملل و اقوام
نزدنده‌کی عالم و فضلا طرفندن تلقین ایدلدکده
اولان بو یولده‌کی نصایح و دروس محضا (قول
سوزی) اولدیغی ایچون قبول ایتمنلر نادر اولدیغی
حالده بالاحمد اسلام میاننده بو سوزلری حسن تلقی
ایتمیه‌جك برفرد بیله بولنه‌ماز .

اعتقاد انسانی مادی ومعنوی سعادت واستراحته
نائل ایدر . آثار صنع صمدانی اولان بونجه الواح
حکمتنثارکه انظاره چارپدقجه او موجد حقیقی‌یی
دوشونه‌مك قابل اوله‌ماز . اعتقادی بتون اولان
کیمسه ظلمت لیلی ازاله‌یه واسطه اولان قمر نورانیت
ویرنجی وگوندزك حبوبات و نباتاتك نشو ونماسنه
فائده‌بخش اولان شمسك ضیای محرقنی یوقدن
وار ایدیجی قادر مطلق حضرتلری اولدیغندن عین

صمیم القلب ایمان ایدنجه انشراح درونه مظهر اوله‌رق دهریلر کبی اعتقادات باطله‌یه کرفتار اولمق بلیه‌سندن مصون بولنور . اول کیمسه‌که بهارك لطافتندن حصه‌مند اولدقجه تهلیل وتسبیح ایدرك اذواق روحانیه‌یه طالارء موسم صیفده کونا کون میوه‌لر اکلیله خدای بیچونه حمد و ثنا ایدر ، شتا چهرهٔ سفیدینی کوسترنجه بوندنده آیروجه حکمت وعبرت درسلرینی کورمش اولور .

ایشته بویله‌لری هر دائم مطمئن ومستریح بولنور .

مرحوم جودت پاشانك کوچك کریمه‌سی

امینه سمیه

خانم قیزم!

عالمده هر شی جناب حقك اراده وفرمان ازلیسنه معلق اولدیغندن انسان ایچون احکام قضایه روی رضا کوسترمك ، بر سعادته مظهریتنده خالق تعالی حضرتلرینه متشکر ، عکسی حالنده

عنایت ربانیه‌یه منتظراً متوکل اولمق لازمدر. احکام
قدر لایتغیر اولدیغندن، تأثراتی موجب بر حال وقوعنده
انسان حزن، کدر و حدته قاپیلورسه کندیسنه بر طاقم
امراض بدنیه‌یی دعوت ایتمش اولور.

ازدواج — تسرّی

ازدواج! نه گوزل، نه معنادار سوز! طبیعتده کافهٔ مخلوقات ذوی الحیات بقای نسل وجهته الحق بو قانون عمومی‌یه رعایته موفق اوله‌گلمشلردر. بو سرچشمهٔ نور افشان حیاتدر که تکثر اعداد نفوسه خدمتدن باشقه نوع بنی بشری بر چوق سیآتدن وقایه دخی ایدر؛ بلکه چوق هواپرست انسانلر عالم ازدواجه گیردکلرنده تبدیل مسلك ایتمشلردر. دنیاده کیم واردر که ازدواجك مادی معنوی محسناتی تقدیرده عاجز قالسین. ازدواجدن مقصد نسلك آمال فاسده‌یه قارشی تعففی، اولاد و عیالك لوازم مادیه و معنویه‌سنك تدارکی اشتغالات مشروعه ایله بقای

جنسه خدمت کبی وظائف انسانیه‌نك اجراسیدر.
ابن مسعود حضرتلری «اون کونلك عمرم اولسه،
ینه اولنمك آرزو ایدرم.» بیورمشلردر.

رسول اکرم «صلعم» افندمز «نکاح ایدیکزکه،
امتم چوغالسین.» بیورمشلردر. ینه بر حدیثده
«رزقکزه نکاحله سعی ایدك» بیورلمشدرکه ازدواجده
نه بیوك نعم و فیوضات بولندیغی بونکله ده ثابت اولور.
دیکر بر حدیث شریفده بیورلمشدرکه: «جناب حق
اوچ کیمسه‌یه معاونت ایدر: بری جنکه کیدن، دیکری
اولاد و عیال صاحبی اولان، او چنجیسی ده بورجلی
بولنان کیمسه‌لردر.» ایشته بر نیت خالصانه ایله تشکل
ایدن بنای ازدواجلر پایدار اولور.

*
* *

اسلامیتده بر قیزیدی یاشنی تجاوز ایتدکده
باشنه اورتی قونیلور. — بو کوچوك خانم، والده‌لکه
زوجه‌لکه نامزد اولان بو کنج قیز بیوك بر ممنونیتله
عالم تستره داخل اولور. والده‌لرینی و بیوك همشیره‌
لرینی تقلیداً یلدیرمه و چارشاف اکتسا ایدن مینی

مبنی خانملرك اطوار معصومانه‌لری نه قدر خوش
وصوقلیمه‌ایدی اسلام خانملری دائما عرض ایتدیکمز
وجهله مستوره ونوجهلرله پدر و برادر و سائر
کندیلریله مصاهرت شرعیه‌لری اولان یقین اقرباسندن
غیری کیمسه‌لر ایچون محفوظدرلر. اسلامیتده طائفهٔ
نسوان الحق هر جهتلریله محبت و متانتده بولونورلر.
بو وجهله اوروپا مدنیتی جرأت ایدن آفاتك عالم
اسلامیتده سرایتنه میدان ویرلمز .

شریعت محمدیه قادینلرك مستور بولنملرینی امر
ایدیور. مخدرات اسلامیه بو امر جلیلی کندیلرینه بر
نعمت قدسیه‌لدیه بیلیه‌رك حکمتی ایقاعیله اکتسای کسوهٔ
علویت ایتمکده بولنمشدر والی الابد ده ایده‌جکدرلر.
تستره شکرندن عاجز بولندیغمز بر لطف مخصوصدر.
بالکز بزدکی نسوان غیر مسلمه بیله بونی یاقین
وقتلره قدر امر طبیعی عد ایدرك مستور ایدیه‌لرده
بوکا شمدیلرده اوقدر رعایت ایتمیورلر. عدم تسترك
نه کبی وقایع اجمه ومؤسفه‌یی انتاج ایلمکده اولدیغی

سامعه رس تأثرمز اولمقده‌درکه بوکا تأسفدن بشقه
بر شی دینه‌مز . هر نه ایسه تسترك قادینلر ایچون
وجوب والزمیتی درکار وبوبابده شریعت غرامزك
عظمتنه قارشی نه‌قدر سجده ساز شکران وعبودیت
اولسه‌ق ینه بر جزؤنی بیله ایفا ایده‌میه‌جکمز
آشکاردر.

م. عفت

اوتوز ییل فاصله‌لی ایکی محبت

۱

یگرمی یاشنده

— خانم افندی ! سزه شو جیغاردیی تقدیم
ایدرم؛ برنجی نوعدندر.
— تشکر ایدرم افندم! بن توتون ایچمم .
— بوکا اینانه‌مام. عجبا صحیحمی سویله‌یورسکز؟
— اوت!
— بن هر کون برپاکت ایچه‌رم.
— پك اعلی! قاچاق ایچرسکز؟

— ايكيلك . .

— فقط بازيق دكلى كه ، حكيملرك فنا و تعفن مضر اولديغنى تصديق ايتدكلرى بر عادت ايچون يوميه ايكى غروش صرف ايديبورسكز؟

— حكيملر اويله سويلرلر ؛ كنديلرى ايچرلر ! هم بن نفسمده تجربه ايتدم : توتونك فائده‌سى مضرتنه غالبدر .

— طوغروسى هر كون ايكى غروشى توتونه ويرمكى اسراف ويوك بر مصرف عد ايدرم ؛ اميم‌كه ، اكا ويره‌جكم پاره‌نك استقبالده بكابك زياده فائده‌سى اولور . بوندن باشقه توتون ايچه‌دكجه كنه‌مده اونى استعماله بر احتياج ده حس ايتمه‌مكده‌يم .

— پك كوزل افندم ! سز ايچمه‌يك ؛ فقط بكا ده مانع اولمايك .

بو محله اوزرينه توتون ايچن خانم جيغاره‌سنى دوماللاه‌رق باشقه صحبته طالدى .

* * *

٦

الملی یاشنده

— همشیره خانم! نصاسکز افندم، نه حالده‌سکز، خیلی سنه‌لردن بریدر نره‌ده ایدیکز؟

— فنایم خانمجغم. دائما اوکسوریورم: ظن ایدییورم‌که، جکرلرم پارچه‌لانه‌جق ده آغزمدن طیشاری چیقاجق...

— سز نصاسکز؟

عقللی قادین کمال وقار وافتخار ایله دیدی‌که: — حمد اولسون پك ایی‌یم. لكن سز نه‌دن بو حاله کرفتار اولدیکز؟

— «تأثر وندامتله» نه‌دن اولاجق! توتون دنیانك زهردن...

— یا!.. اوتوز ییلدن بری منتظماً توتون ایچمکده دوام ایتدیکزمی؟

— اوت، بنه او حال اوزره...

— یازیق‌که، ایچکزی لاعربکزی قاراتمش،
وجودکزی برباد ایتمشسکز، اوزمرلی، اوت،
ایچکزی قاپاتمغه وشکایت ایتمکده اولدیغکز اوکسو-
روکده فائض اولاجق برالمغه سبب اولمش! باری
برقاچ پاره بریکدیره‌بیلدیکزمی؟

— نره‌دن بریکدیره‌یم! سنز؟

— هرکون توتونه مقابل بریکدیردیکم پاره‌دن
ماعدا دها برخیلی پاره تدارك ایده‌بیلدم: بش آیده
بر امنیت صندیغنه اوچ یوز غروش یاتیردم. پاره
تراکم ایدنجه فائضه ویردم.

— شیمدی مجموع نقدیکز نه قدردر؟

— نه قدر اولدیغنی ایی بیلمیورم اما بکرمی
بر بیك آلتی یوز غروشدن زیاده . . . کونده بر
طرفه قویدیغم ایکیلك الیوم بکا شهری آلتی یوز
غروش قدرده فائض کتیریبور.

ایندیکم اداره محتمه بر فنالق ایراث ایتمه‌دی.
بالعکس وجودیمه قوت. قلبمه انشراح ویردی.

— آه خانم افندی! صوصکز، وجداناً معذب
اولیورم. انسان آتیسنی دوشونه‌میور. شوساعتده‌کی

حالمزی اوتوز ییل اول نظر دقته آلمش اولسه‌یدم عجبا آغزیمه بر جیغاره قورمیدم! سز پك عاقلانه حرکت ایتدیکز. الکزده‌کی ثروت عقل وتدبیرکزك سزه بر مکافاتیدر. بکا کلنجه: ایشته اللی یاشمده قوت واقتدارم کسیلدی. بر طاقم امراض پنجه‌سنده هر ساعت ندامت کتیرییورم؛ فقط ایش ایشدن کچدی.

§

توتون ایچن خانملره بو بر درس عبرتدر. دنیاده نه قدر انسانلر واردرکه، توتون دنیلن زهرله حیاتلرینی تسمیم وکندیلرینی اسرافه آلیشدیره‌رق مادی و معنوی بر چوق ضایعاتده بولونمشلردر.

انسانك استقبالده‌کی اسباب بختیارانه‌سنی تأمین ایده‌جك اك بیوك واسطه اداره‌در.

انسان شو اوزون کونلر، اوزون ییللر ایچنده بر خسته‌لکه کرفتار اولسه اکا معاونت ایده‌جك و حیاتنی موتدن قورتاره‌جق شی، محصول ثمرهٔ

اداره‌سی اولان پاره دگل‌ ؟ اختیار اولنور ، چوجوق چوجوق میدانه گلیر . آنلرك هر نوع احتیاجاتنی تسهیل وحسن امتزاج ایله یشایان اوسوینی عائله‌نك سعادتنی تأمین ایده‌جك نه‌در ؟ ینه محصول ثمرهٔ اداره اولان پاره دگلمی ؟

بناءً علیه آنی بیهوده برلره صرف ایتمك علی‌الخصوص وجوده مضر اولان شیلرله بالمبادله اسراف ایتمك اوقدر بیوك بر خطادر که بو حقیقتی اداره‌نك لزوم واهمیتنی اصلا دوشونمه‌ین برقادین بیله حق الانصاف ملاحظه ایتسه درحال تصدیق ایدر .

انسان اون ییل اول قولایلقله یاپدیغی بر شیئی مرور زمان ایله حسن ایفادن عاجز قالیر . عمر بشر ترقی ایتدکجه قوای حیاتیه آزالیر . اختیارلق عجز وضعف ایجاب ایدر ، دها عبث تحمللری تهدید وجوابنده اکیلوب بوسیم شیخوختده چیلور ، بو حکمتك ادراککرده تأیید قدینلره شموی واردر .

قدینلره بونلری ایجملری قطعاً جائز دگلدر . هر کندی لطیف ویك آغرلی دوجه قارشی توتون قوقوسیله تحوش ایدیجی عرده آنك کیبسنه

یه اسرافی صوقان بر زوجه نه قدر غافل وبی انصافدر !

عائله رئیسه‌لری کوچوك چوجوقلری بو خصوصده بیوك بر نظارت آلتنده بولوندیرملیدرلر؛ چونکه کرك سنلری اقتضاسی ، کرك کوره‌نك بلیه‌سی اوله‌رق کوچوکلرك توتونه پك زیاده حریص اولدقلری کورولمکده‌در . حتی بر چوق توتون تیرا کیسی خانملرك توتون ایچمکه باشلاملری کوچوکلکدن بدأ ایدر .

کنج قیزلر بویوسه‌لر بیله زنهار بو خصوصده آنلره روی مساعده کوسترمه‌ملیدر .

توتونك مضرتی

اسلام خانملری مسکرات کثولیه ایله اعضای نازکه‌لرینی تسمیم و تخریب ایتمك بلیه‌سندن آزاده ایسه‌لرده ایچلرنده توتونه مبتلا اولانلری‌ده یوق

دكلدر. مخدرات اسلاميه‌نك همان كافه‌سى توتون
استعمال ايتمزلر؛ چونكه اوليائى عائله طرفندن
كوچوكلره توتون ايچمكه اصلا مساعده ويرلمز.
— اسلام قادينلرنده توتون ايچنلر بالنسبه پك آز
و بوده بر كوزه‌نك اثريدر. توتونك وجوده ايراث
ايتديكى مضرتلرى بيان ايتمك هر حالده فائده‌دن
خالى دكلدر. عرض ايتمك ايستديكم اخطارات
خير خواهانه بلكه بو خصوصده بر چوق پاره‌لر
صرف ايدن حاكملره بر فكر فراغت ويرر. ذاتاً
هركس نفسنده حس ايتديكى آثاره مستنداً دها
دوشونديكى قدر توتونك مضرتندن بحث ايدر. ايچنلر
ايلا خشـنود اولادلرى كبى ايچمه‌يلرى تجربت
ايدرلر. بناءً عليه بونى ايچمكه هوس ايتمك كار عاقل
اولمامه كركدر. مقصده كلهم: — توتونى ايچن
وابجروسنه چكن كيمسه‌لرك آغزلرنده حاصل
اولاجق آجيلقدن باشقه التهابلرلق، شيشلك، آغز
و بوغازده مختلف مرض علامتلرى كورولور.
ديشلرك رنك طبيعيلرى سياه و صارى‌يه تحول
ايدركه بو وجهله ديشلر چوروش اوله‌جقندن

بالطبع وقتسز دوکیلور. کذلك تنفس بوروسنده حصوله کتیره‌جکی التهابات ایله‌ده خلقمزجه معلوم اولان برونشیت، ذات‌الرئه ومختلف معده‌راحتسز-لقلری کبی حالاتك ظهورینه سببیت ویرر. توتونه مبتلا اولان بر کیمسه بر وظیفهٔ ذهنیه ایله مشغول اولدیغی صره‌ده همان توتونه مراجعت ایدر؛ توتونسز فکری دوزلمدیکی کبی آرزو ایتدیکی وقت اونی ایچمکله موفق اوله‌مازسه کندیسنده بر سرسملك، حتی بر کدر حس ایدر. ایشته بونلر هپ مدید بر تسمم آثاریدر. توتون استعمالی قادینلره باش دونمسی بایغینلق، بکز صاریلغی حاجان قلب وسائر فنالقلردن باشقه قانسزلق، صراجه، قیصیرلق و اسقاط جنین «چوجق دوشورمسی» وسیکیر خسته‌لقلری کتیرر. هیچ بر فائده‌سی اولمادقدن باشقه صحته غایت مضر حتی حیاتك تسممنه وضیاعنه سبب اولان بویله بر قورو اوتی آغذیهٔ دائمه کبی بر چوق پاره‌لر صرفیله استعمال ایدن کیمسه‌لره تأسف وتعجب ایتمه‌مك الدن کلمز.

اسلام خاتملرینك ملبوساتی

و

مواد مضره

اسلام خاتملرینك ملبوساتی قواعد حفظ الصحه‌یه تماماً مطابقدر. خاتملر خانه‌لرندن طیشاری‌یه چیقدقلری وقت وجودلرینی انظار خارجیه‌دن وقایه ایتمکه مجبور اولدقلرندن باشلرینی، سینه و یوزلرینی و کوکسلرینك قسم فوقانیسنی ستر ایتمك اوزره خفیف باش بزلری استعمال ایدرلر. بو اورتو تأثیرات مضره‌یه قارشی بر حائل اولدیغی کبی بالخاصه قلب و مواسینك ذات الصدر ، ذات الجنب ، غرتلاق التهابلری، قولاق خسته‌لکی کبی برودت و رطوبت و کونش اورمسی ، قانك بینه هجومی ، سکتهٔ قلب ، صرعه ، باش آغریسی و سائره مثللو حرارت نتیجه‌سی اولان بر چوق امراضدن وجودی حمایه ایدر.

باش اورتوسی استعمال ایتمه‌ین اوروپا قادینلرینك

سالف الذکر امراضدن آزاده اوله‌مایه‌جقلری طبیعیدر. بو سببه مبنیدرکه فابریقه‌طورلر اسلام خانملرینك بولطیف اورتولرینی تقلید ایدرك رنکین بر طاقم اورتولر اعمال ایتمشلر و برچوق اوروپالیلر صیفك حرارتلی ایامنده بونلری استعمال ایتمکه باشلامشلردر. —

اسلام خانملرینك کوملکلریله لباسلری جسملرینی حسن محافظه خصوصنده پك مناسبدر؛ چونکه بونلرك اعمالنده التزام ایدیلن راحت ویریجی بوللق و مطلوب اولان کنیشلك ایله وجودلرینك هیچ بر قسمی مضطرب و بی‌حضور اولمایه‌رق اعضانك تقویه و تکملنه مستعد اوله‌جق درجه‌ده سربست بولنور.

مانتولری «فراجه، چارشاف، یلدیرمه» کذلك بول و راحتلق‌ویریجی برصورتده یاپیلوب وجودی تماميله ستر و موسملرك کرم و سردندن محافظه ایدوب اعضانك حرکاتنه دخی بر سکته ویرمزلر.

فکرمزی، نظرمزه خوش کورینان اجنبی

قوستوملرینه، اوقلوش فستانلره آلامود حاکتلره عطف ایتدم: — بونلر ظریفدر، لطیفدر، خوشدر؛ فقط بزم ایچون تقلیده شایان شیلر دکلدر. بو قوستوملر ظرافت تجمله کیرمش بر تقلید، بر عنادیدرکه قادین دنیاسی او حجم نازکیدره مضرت ایراث ایدر.

⁂

نظر دقتکزه ایکی کنج قیز آلیکز! بری غایت اوروپا کاری، دیکری آلاتورقه تجمده بر لباس کیمش و باقا بو وجهله تلبس ایتمکی اعتیاد ایتمش اولسونلر. باقیکز: هانکیسی دها دلبر، دها نظر فریب! هانکیسی دها سربست، دها صحیح البنیه! البته اوروپا کاری کیمکی اعتیاد ایدن دکلمی یا!

توالیتک ایجابلکه باقیکز قورسه آنی منتظم بر حاله قویمش؛ اوغلاسه اسقاربینلر، پودوسوار قاشلر ال و آیاق کبی اوتازلا عضولری نه قدر صیقمش، کوچولتمش! حاصلی شو قیزده باشقه بر حال کوریلور.

دیکری دخی طبیعی لباسیله نظره بلک او قدر منتظم اولمایان بر حال عرض ایدر: الحرکی المدیون

دنیلن حیوان دریلری ایچنده کیزلنر ، آیاقلرینه
ساده و بول قوندیره کییر . — حاصلی شو ایکی
قیزدن اولکیسی لطیف ، جاذبه‌دار ، صحیح البنیه
بر قیزدر ؛ ایکنجیسی اکا نسبتله عادی ، نظامسز
بر وجوده مالکدر ، دکلمی ؟

زنهار ! بو منظره‌یه آلدانمایکز : ظاهره باقه‌رق
یا کلش محاکمه‌ده بولنمایکز ! بو بر رؤیت کاذبه‌درکه
انسانی اغفال ایدر .

قیزم ! بر حمامه کیتدیککز وقت بو ایکی کنجک
وجودلرینه باقیکز ! اوطاراسقارپینلر ، صیقی الدیونلر
ایچنده وقورسه‌دنیلن تضییق دائمی آلتنده وجودینک
الک مهم ومعتنا اولان اعضاسی عذاب دائمی‌یه معروض
اولان قیزایله ساده‌لکی التزام ایدن دیکر قیزی
مقایسه ایدیکز . هانکیسنک وجودی لطیف و منتظم
وحسن تربیه تحتنده نشوونما بولدیغنی اووقت ایجه
آکلارسکز . — یاخود بونلرک احوال حیاتیه‌سنی
بر ترصد دائمی آلتنده بولندیریکز ، اولکنک قلب ،
معده ، جکر ، باش وهکذا بر طاقم امراض پنجه‌سنده
بولندیغنی ، ایکنجیسنک دخی صاغلام بر حیاته نائل

اولديغى كورهرك حيرتده قاليرسكز . اى مدقق
خانم ! استمده بيلورسكزكه بو كنج قيزك مبتلا اولديغى
امراض سارى دكلدر ؛ انجق كنديسى انظار حيرتنه
بك شايان ، بك كوزل كورنمك ايچون استعمال
ايتديكى بويالى قوزمتيكلرك يادكاريدر !..

شيمدى اوده كتحدار . هوس ايدر ؛ حفظ
ايلاديغه كندينه عدوى حس اولان بو امراض
دخى نشوونما بولور . بو بيچاره قيز كيتدكجه مريض
ودودملك اولور ؛ نهايت ندامته باشلار ! حاله بودرجه
ودودكون معاذالله انسانك وجه لطيفى مستقبلا
- حياتك اولدوغى سهرينك كدار ومشاق دائمهسندن
منفصل اولاز دكل - انجق بو سم تدريجى آرى
اوله رق يوروتنلر . بونا رنكى كبى صاب صارى
دكلر ايچنده براقهرق عادتا بر مسحوره چويرر :

قيزم ! بو حقيقتى نظر دقتمه قارشى بر نقطه سى بيله
مستور اولمايان اوروپالى بر قادينك ياننده اوقويهرق
زوجمده قادينلغه قارشى برودت حس ايتدم .
بو قادين شهير كنديسنى بويله تلف ايدهجكى
بر كيمسايه بكندرمك فكريله بو حالده بولنمشدر ؛

چونکه بوندن اعضاسنه برفائده کلمز : بو بر نظافت ویرچکدن برتوالت دکلدر . اکر مقصدی زوجه‌نه خوش کورنمك ایسه بویله برحالده زوجی اونی نصل بکنه‌جك ، نصل سوه‌جك ! اومنوث وجهدن نصل لذت حس ایده‌جك ! ایشته اوروپا بونلری انجق قادینلر ایچون یاپیور ، صابون پاره آلیور ، باشقه شیئ دوشونمیور ! یالکز ارباب عقل وحکمت احتراز ایدیکز دیه ندا ایدییورسه‌ده بوده عالمك آهنك سرور ونشاطی ایچنده طویولمیور ... دیمك اولیورکه عادات والبسهٔ فاخرهٔ ملیه‌مز بزم ایچون مادی ومعنوی فیوضاتی جامعدر : حکمای سالفه بوخصوصده جلدلر طولوسی کتابلر یازمشلر ؛ کافه‌سی مؤمنین ومؤمنات صادقه‌نك مسلکنی ضمناً تقدیر وتصویب ایتمشلردر .

اوروپامدنیتنك کیجه کوندوز ترتیب واحضاریله مشغول اولدیغی ملبوساتك نه کبی نتایج مضره تولید ایلدیکنی فناً تدقیق ایدهلم :ــ مختلف طرزده یاپیلان فستانلر ، جاکتلر طارلقلریله کوکس و باغرصاقلری متمادی برتضییق التنده بولندیره‌

جغرلردن معده وباغرصاق کبی عضو آلتلریله مرکز
دوران دم اولان قلب وتنفسه مخصوص اولان
جگرلرك وظائفی کوچلشدیروب انسانك حیاتنه
بر طاقم فنالقلر حصولنه سببیت ویره‌جکی طبیعیدر .

قیزم ! انسان بر فابریقه‌در که ایچریسنده
متعدد ماکنه‌لر ایشلر ؛ بونك تشکیل آلات
وادواتی بر برینه مربوطدر ؛ برینك حرکتنده
حاصل اوله‌جق بطائت تشکیل ماکنه‌نك انتظام
حرکاتی سکته‌دار ایدر . وبری بوزولسه تشکیل
ماکنه طورور . ایشله‌مز . اوفابریقه خراب اولور
کیدر . بونك ایشلمسی آلات وادواتنك مرتبانه
حرکاتنه تابعدر .

بر معده‌یی صیقیشدیرمق ، بر باغرصاغی ازوب
بوزمق ، بر جگری تحت تضییقه آلمق ، آنلرك
وظائف مخصوصه‌لرینی ایفایه مانع اولمقدرکه بو حال
دیگر قسملرك دخی آهنك انتظام حرکاتی خللدار ایدر .

ایشته بونتائجه سببیت ویرن هب قورسه اولوب
کیه‌جك فستان وجاکتك لازم غیر مفارقی عد
اولنمقده‌در .

قورسه‌نك قادینلرجه قلب ، شدتلی سیکیر
و رحم خسته‌لقلری ، چوجق دوشورمه‌سی ، عادت
اثناسنده چوق آجی و آغری چکمك ، بکز
اوچوقلغی و قیصه‌لق ویرمك ، صرعه‌یه خدمت ایتمك
کبی برچوق مضرتلری واردر ؛ حتی باعث اولدیغی
فنالقلر آمریقا قادینلری طرفندن تحمل‌فرسا بردرجه‌یه
کلدیکندن بونلردن بك چوقلری قورسه‌لرینی عمومی
برمیدانده انظار عامه‌یه قارشی احراق ایدرك بعده‌ما
قورسه‌نك عدم استعماله قرار ویرمشلردر .

قادینلریمزك قوللانه‌جقلری بول و خفیف
قوندره‌لر آیاقلری راحت و سربست بولندیرمغه
بخدمت ایدرلر ، بالعکس طار پوتینلر واسقارپینلر
آیاقلری دائما تضییق ایدرك قاشنمه و ناصور کبی
راحتسزلقلره سببیت ویررلر .

ایشته ملبوسات جهتنجه اولان عادات اسلامیه‌مز
هرنه‌قدر اوروپا موداسنه موافق دکلسه‌ده هرحالده
مکمل و ازهرجهت قواعد فن و حکمته مطابقدر .
بناءً علیه هم صحت ؛ همده اداره جهتندن شایان
اهمیتدر .

بر شو گوزل ومکمل عادتلری برقاچمز. یالڭز ایستهنیلن برقوسـتومی زمانلرده اصول طرافنه تطبیق ایتمکه قدر بوقدر؛ فقط هرچیقان مودهیه هوس ایتمك، انسانك اخلاقنده نه درجه‌لرده سوء تأثیر حاصـل ایده‌جکنی بیلمه‌دکدن ایلری کلیرکه بوحال برقادین ایچون بك بیوك برقصور عد ایدلمه سزادر . طرافق ساده‌لکده اولمق عقلاً ، طبعاً ، واسطهٔ سعادت اولان اداره‌یه رعایت جهتندن اهم والزمدر .

۷

ممالك سائرده‌ده اسلام خانملرینك ترقیات معارفپرورانه‌لری

— تفلیسدن مکتوب مخصوص —

[*] جناب محرر!

شهرمز اولان تفلیسده مسلمان قیزلرینه مخصوص هنوز بر مکتب آچیلمدیغندن جناب پیغمبرك «اطلبوا...» مبارك حدیثنی یادایده‌رك روس قیزلرینه مخصوص «انسیتوت» « Insitut » مکتبنه کیردم. مکتبده همیشه شریعتمی طوتارق، ملیتمی صاقلایه‌رق اوقومایه دوام ایتدم. درسلرم ایلریله‌دکجه اجنبیلر ایچنده مسلمانلغك شاننی صاقلایه‌جق درجه‌ده چالیشیردیم. بوندن صکره مکتبلره کیره‌جك کوچوك همشیره‌لریمه جسارت ویره‌جکمی، نمونه اولاجغمی

---

[*] خانملره مخصوص غزته صاحب امتیازی سعادتلو طاهر بك افندی برادرمزه کوندرلمشدر.

دوشوندکجه مکتب زماننده خصوصی اولان او
حجره جوقلره معروضیت ؛ او محبتدن ساعدیم سعادت
کورکه حبطعیوردی ؛ وقتاکه مکتبدن شهادتنامه
اوسه جیقدیم . ایلك دوشوندیکم ایشته ملتداشلرم اولان
اوز همشیره‌لریمك حالی مقابله اتمکلکم اولدی .
ز مسلمان قادینلرینك خصوصا جهالت سببیله بولوندیغمز
حالی کوردکجه اغلامق ایسترم ؛ مبارك شریعتمزك
زه بخشلادیغی او مقدس مساعده‌لرك یرینه جهالت
کوره‌نکنك اسیری اولدیغمزی الآن جمعیتمزده
ه بیوممدر کورلرجه اوغورسز قالیرا آغلرجه راحتسز
اولوردم . آرتق بوندن صوکره سوکیلی ملتمزك
استقبالی ایچون اولان یوروللریمی اوقوتمایه دوغرو
ال ایله ایشدم . حالبوکه بو اوغوره قویدم .
چونکه ملتمزه انسانلقده یاراشجق بوندن مقدس
رابطه ؛ دها مقدس بر وظیفه کورمیورم . فقط
اله صره اورنه جیقان اوغراشلر ؛ جاره‌لرینی
بولمق ایشمده بیلقیوراردی - روس مکتب مدیره
لری طرفندن دقت ازیاده کی آیری آیری مملکت
قادینلرینك ترقیلرینه دائر یازاجقلری نوبه کتابلرك

مسلمانلره مخصوص قسمتك يازيلماسی جاريه‌لرينه
اصمازلاندی . دوغرولق و برلك كبی مدنيلكك
تملريله معارف كبی آدملق سعادتيله آد قازانمش
مسلمانلغك شانی ؛ بو كتابده‌ده كوسترمك ايچون
معارفجه فخر ايده‌جك حالمزی آراردم . روس
رفيقه‌لريم ؛ مسلمان قيزلرينك اوقوماسنی دوغرودن
ازدواجلرندن يازاجاغم قسمك نتيجه‌سنی بكله‌مه‌دن
اوقومامه‌مزك شريعتمز سبب اولديغی افسانه‌سنی
بولورلردی . رفيقه‌لرم ؛ روسلر كبی بعض محررلر
طرفندن اسلاملق عليهنده پك وقوفسزجه يازيلان
كتابلرك دوزمه حكايه‌لريله بيلرينی طولديرمش
اولدقلرندن ايشك دوغروسنی آكلايجه‌يه قدر
آره‌مزده شدتلی مباحثه‌لر كچردی . بونلره بجرده
بيلديكم قدر مبارك آيت و حديثلرك ترجمه‌لريله
اسلاملغك قانونلرينی ، بزه ويرديكی مساعده‌لری
آكلاتير ؛ معارفجه كيری قالمامزه سبب ، شريعتمز
دكل — هر ملتك ابتدالرنده اولديغی كبی — كوردنك
بلاسی اولديغنی سويلردم . فقط بونلری اوزكوكالرنجه
اينانديرماق ايچون مسلمان همشيره‌لريمك اثرلرينی

اولوب شاهد صورتیله کوسترمکلکم لازم کلیوردی
بلکه شو صیره‌ده — قارا ملقیسنده اوفاق بر ایشیق
اوربعانلرك بردنبره کونشه راست کلدکلری کبی —
مسئله‌لره مخصوص غرضه کوزمراست کلدیم .

بر قاچ دفعه‌لر اوروپا اوقودقجه سوعنعدن
اعتبارسیزجه آغزمدن چیقان « پانقایك عثمانلیلرا
والداونلك حشرده اراده آوازی اودامی چیلاپوردی؛
هزنه کوردك هر بویوك مسلمان شهرنده قبرلره
مخصوص عـالی مکتبده اوچلمیش مزده‌سی قدر
— سوینديم . بوتون مسلمانلرك معارف قوتیله
ولشمکی چالشدقلری خبری قدر حظ ایتـدم .
سوکیلی خلیفه‌مزك معارفه اولان بویوك همتلری
سایه‌سنده استانبولدن بو صورتله طوغان معـارف
نورینك یالکز عثمانلی دائره‌سنی دکل دکزلری .
طاغلری آشارق ، قطعه‌لره اقصای صحرایه قدر یایلمیش
مسلمانلرك فکرلرینی نورلاندیرمقده‌در . بزم کبی
تربیه ، اوقومایه محتاج ملیونلرجه عاجزه‌لره
قلاووزلق ایدن عزتلکز السانلق دوغریولنی آدینه
بیان ایدرمکه عثمانلی مطبوعاتنـه بك بیوك شرف

قازاندیرمقده‌دیر. هله‌خانم همشیره‌لریمك یاورولرینك تربیه‌سنه او طولاندیرماسنه، انسانلغك دوامنه دائر یازدقلری مقاله‌لر؛ قلیچدن دها تأثیرلی، طوپدن توفنكدن دها قوتلی دیر صانیرم. غزته‌کز؛ قافقازیاده‌کی مسلمان قادینلرینی ده شو قلندیره‌رك یاقینده قیز مکتبلرینك آچیله‌جغی خبری الك بویوك مژده‌لردندر.

غزته‌کزی؛ دعوالریمه شاهد صورتیله روس رفیقه‌لریمه کوستردکجه — معجزه کورمش کیبی حیرتده قالیرلر. محرر و محرره‌لرینه تشکرلرینی بیلدیرمکمی التماس ایدرلردی.

نیجه ییللردنبری چکمکده اولدیغم تهمتدن، بوتون همشیره‌لریمی جهالتدن قورتاران غزته‌کزه قافقازیا قادینلری آدینه تشکرلریمی؛ خایر مسلمانلغك یعنی انسانلغك ترقیسی یولنده‌کی اوغورمی؛ چیغرکزه عرض ایده‌ریم. غزته‌کزده اثرلرینی اوقوماقده اولدیغم خانم همشیره‌لریمه کوکلمك الك درین محبتنی تقدیم ایده‌رم. ترجه ایلك دفعه اوله‌رق قارالادیغم شو اثرلك، ادیبه همشیره‌لریمك اثرلرینی لکه‌لندیرمکدن

باشقه بر ذکری اولمادیغنی بیلیرم . آنجاق روس مملکتنده
اوله حوصله‌لریمی املالی اوکرندیکم ترکجه‌لک ایله
یورغون وقتلرمه مناسب اولامادیغندن کیکاکم
اسلاملق حقنی خاطرینه‌الغشلاما کزی رجا ایدرم.
خصوصیله وصلدن دها عزیز اولان انساسوطن
بك ایراق دوشمش . اسلاملغك ترقیسنه عاشق
اولمش کبی فقط عمی بر کوکلك ترجمانی اولان شو
تحریراتمی عزتکزله بوتون مسلمان قارداشلریمه
همشیرملرینه بیلدیررسه‌کز حرانه کله‌رك بوندن صکره
عزتکزك قاضارده تحریری صفتیله مکتوبلریمی اکسیك
ایتمیه‌جکمی وعد ایلرم . خاطرمه مخصوص عزتکزك
اطرافه صالدیغی ایشـك تأثیریله باکو شهری
مسلمانلری (١٥٠٠٠٠٠) روبله طوپلایه‌رق قیز
مکتبی آچمه باشلادقلری : تفلیسـده‌ده کله‌جك
ایلده مسلمان قیزلرینه مخصوص بیوك بر مکتب
بنا آچیله‌جغی مژده‌سنی ویرمکله فخر ایدرم.

عن تفلیس فی ٢٣ نیسان سنه ١٨٩٦

قاضینك قیزی

خیریه مغمومه

ینه بیوك بر افتخار

عزیزم افندم

تفلیسدن قاضی زاده خیریه مغمومه خانم افندی طرفندن یازیلوب عیناً بو کونکی غزته‌کزه درج ایلدیککز مکتوبی پك طاتلی بر تأثرله اوقودم. اوت! خانملره مخصوص غزته ایله مسلمانلق و عثمانلیلق عالمنه ایتدیککز خدمت حقیقةً پك بیوك اولدی. کیتدکجه دها زیاده بیویه‌جکنه دخی شبهه‌کز اولمسون. پادشاهمز شوکتلو ولی نعمت اقدسمز افندمز حضرتلری شوعهد بختیاریٔ صحیحمز اولان عصر همایون ملوکانه‌لرنده هر بر رلرمزی مادی و معنوی درجات شرف و اعتباره چیقارمش اولدقلری کبی بندهٔ احقرلری دخی ممالك اجنبیه‌جه ایچه طانمش اولدیغمدن اوروپا و امریقادن استانبوله کلمش ارباب فضائل و عرفان بو عاجزی‌ده اکثریا زیارتلریله شرفیاب ایدرلر. بو زیارتلردن مقصد ترقیات اسلامیه و عثمانیه‌مز حقنده بر فکر صحیح و بعض معلومات

تحیه الیق اولدیغندن آنلری مصاحبه‌مزه سایهٔ لطف
جلیل جناب پادشاهیده نائل اولدیغمز ترقیاتدن
بحث اولنور ایکن اك بیوك اهمیت بالطبع تربیهٔ
نسوان جهتنده کوریلمه‌لی بن دخی اثبات افاده
ایچون عزتمکز نسخه‌لرینی کندیلرینه تقدیم
ایتمکده و بونك پك بیوك تأثیرینی کورمکده‌یم .
شو محسناتدن طولایی سزه صورت مخصوصه
و علنیه‌ده تشکره چوقدن بری چالشمش ایدیسه‌مده
حسب المشغولیه شمدی‌یه قدر او وظیفه‌یی ایفا
ایده‌مامش ایدم . عصمتلو فاطمه علیه نکار مقبوله
نعمان و سائر اخوانی خانم افندیلر حضراتنك دلالت
علیه‌لریله شان مکارم نشان اسلامیتمز و عثمانیتمز یولنده
ایتدکلری خدمت حقیقهً پك بیوك اولوب اوروپا
و امریقاجه کورمامزلك بیلمامزلك حسبیله علیهمزده
پیدا اولان برچوق افکار سخیفه‌یی تصحیح امرنده
بو خدمتك نفعی هیچ بر شیئه مقیس اولمز .
بناءً علیه شویله بر دلالت خیریه‌ده بولندیغکز ایچون
صالت مخلصلری طرفندن دکل بتون مسلمانلر
بتون عثمانیلر طرفندن شایستهٔ تشکرانسکز .

پارسده مشاهیر مستشرقیندن موسیو شفر وموسیو باربیه ده‌مه‌ینار وانکلتره‌ده اوقسفورده موسیو ماقس موللر و پشته‌ده معلم و امبه‌ری ودوقتور غولتزیه‌ر کبی ذواته دخی برر نسخه کوندرسه‌کز نه کوزل اولورایدی. بوبابده سزه بندن زیاده حسن دلالتده بولنه‌بیله‌جك ذات فاضل برادرمز نجیب عاصم افندی حضرتلریدر که شرقه دائر تدقیقات عمیقهٔ فاضلانه‌سیله اوروپانك نظر اهمیتنی قازانمغه باشلامشدر. دها هانکی ذواته نسخه تقدیمی لازم کله‌جکی امرنده آنك دلالتنده بیوك استفاده ایده‌جککز کبی بو همتکزله شان عثمانی‌یه اولان خدمتکزی دخی توسیع ایتمش اولورسکز باقی خالصیت عزیزم!

فی ۲۳ مایس سنه ۳۱۲

احمد مدحت

افتخار على الافتخار

بوکونلرده اسلام خطه‌لرنده مشاهده اولنان آثار فيض وترقيك سکوت ايله کچمه‌سي ملت انوار درخشان معرفتلري کوزيومق قدر ـــ ـــوك رحطلرده .

افکارمي روحانيت شفقتدن دها عالي سنوحات وحسيات ، وجداني نسيم نوبهاردن دها الطف اذواق وحظوظات الجه مستغرق معالي وفيوضات ايلهين بومساعي ومآثر فوق وترقي بوجهده اولاده محبتي قدر عالي برفخر ومباهات حاصل ايديور

يا تصل ايتمه‌سيرکه ، نسوان حاضره‌مز آداب وفضائل مليه‌مزك مرآت مجلاسيدر . . .

تصل ايتمه‌سين‌كه ، انظار اجانبده شائبهٔ جهالته متهم اولان اسلام قادينلري ، صنعت ومزيت عارفانه‌لري بر پارلاق نمونه وشانلي دلائل ايله اقطار عالمه نشر واعلايه چاليشيورلر . . .

تصل ايتمه‌سين‌كه ، سعادت ملك وملت واعتلاي شان اسلاميت نامنه خدمت وصرف نقدينهٔ غيرت

ایدییورلر؛ بتون بنات ومخدراتی فنی ، حکمی، ادبی وهکذا برچوق آثار جدیه ایله کمالات انسانیه‌دن وایه‌دار ایتمکه بالذات آلت اولیورلر . . .

بر ملتده قادینلر نه‌قدر فضیلتلی ومعلوماتلی اولورلرسه او ملت افرادی اوقدر مسعودانه واو مرتبه عالیجنابانه برحالده یشارلر . — چونکه ، افرادملتك هرکون چکدکلری بونجه مزاحم بی‌نهایه ، برشرکت حیاتدن عبارت اولان عائله‌لر ایچوندر ! تحصیل فیض وکمال ایله‌ین بر قادین بوکبی برچوق نقاط مهمه‌یی ملاحظه‌یه مقتدر اوله‌رق زوجنك هردرلو اسباب حضور واستراحتنی تأمینه چالیشیر وسبب سعادتی حکمنده بررفیق جان اولدیغنی آکلار . — برقادین انادن بابادن زیاده زوجنه یقین دکیدر ؟ حال بوکه ، زوجین آره‌سنده بویله بیوك برمقارنت وجدانیه موجود ایکن روامیدرکه ، زنجیر رفاهیت عائله بیهوده اسباب ایله شکست اولنسون ! هیچ روامیدرکه وظیفه‌سزلك دنیلن براثر جهالت اوغورینه عائله‌نك قوجه بربنای سعادتی هدم اولنسون !

عائله ! بولفظك متضمن اولدیغی معانی نه‌قدر

بوگون ایچون‌که شوعالم حقیقیده هردرلو احوال
وحركات وهرنوع وقوعات واجرا آنك ظهورینه
سبب اولان بر آدمك بتمامه ومنبعی عائله‌در ...
احكام مقدسهٔ اسلامیه‌دن مستفید اوله‌رق هیئت
عالیهٔ اجتماعیه‌یه بیوك خدمتلرده بولنان اسلاملر ،
بواساس متین اوزرینه تشكل ایدن عائله‌لرك محصول
جلیله‌سیدرلر . ایشته بومطالعهٔ مهمه ، حیات اجتماعیه‌نك
اك عالی مسائلندن اولدیغندن اثنای فیوضات مدنیتده
طائفهٔ نسانك اهمیتی بیومش ، كوچكلكدن اعتباراً
كافهٔ معلومات حسنه ووظائف لطیفه تخصیص
قلنمشدر . بعض عائله‌لرده لذائذ حیاتی محو ودیگر
كون ایلدین سوء امتزاجات وبرچوق مستكره حالات
هب جهل نسوانی الخ آتیله وجوده كلیركه . بوكبی
اسباب بدبختانه‌نك منشیمهٔ ظهوری اولان ظلمت
جهالت سایهٔ كمالانوایهٔ حضرت ظل‌اللهیده رفع وازاله
ایدلمش وافكار عمومیه علم وعرفان وحسن اخلاق
كبی عصرمزك ایكی بیوك لوازم فیضیه‌سیله توسیع
وتنویر قلنمشدر .

عثمانلی قادینلرینك معارف ومدنیتله بیوك

برار تباطلری اولدیغی شونکله‌ده اثبات ایدیلورکه ، صنف رجالدن هیچ برصاحب اقتدارك همت ومعاونتنه عرض احتیاج ایتمکسزین قدرت وخواهش ذاتیه‌لریله آثار نافعه نشرینه موفق اولیورلر .

بوموفقیت ، اولاد واحفادی دخی بوطریق فیض آوره سوق ایده‌جکی جهتله برموفقیت دیکر عد اولنور .

نسوان اسلامك کسب فضائل وکمالات ایده‌جکلرینه قلب صافیانه‌لرنده جایکیر استقرار اولان هوس وحسن نیت شاهددر .

اولکی هفته نشر اولنان غزته‌ده تفلیسدن قاضی زاده خیریه مغمومه خانم طرفندن انظار نسوانه عرض ایدیلان مطالعه‌نامه‌یی اوقویوبده تأثرات ایچنده قالمامش برقادین تصور اولنه‌ماز !

بومکتوبك افکار نسوانی — شرف استقبال تامنه — بیوك امیدلر ، پارلاق حقیقتلر ایچنده براقه‌جغی طبیعیدر .

برانشراح وجدانی ایله اکلاشیلدی‌که ، غیرت دیندارانه وآمال ترقیکسترانه یالکز ممالك وسیعهٔ

شاهانه‌ده دکل ، حتی ممالک سائره‌ده اقامت ایدن
بیلیونلرجه اسلام قادینلری وار ایکنلری آره‌سنده‌ده
حکمفرما اولمقده ایمش .

نه بیوک سعادت ! . . بومکتوب بروجه اوبله
تمالی ذوق و سرور ویردی که ، دوشوندکجه حزاین
جهانه مالك اولمشجه‌سنه سویلیورم .

بوکره فضلای عثمانیه‌دن عطوفتلو احمد مدحت
افندی حضرتلرینك طلبیمدن ورود ایدن مکتوب
حقیقت نمای وسیله الحاق ایله ترقیات نسوانیه‌مز
حقنده‌کی احساسات حکیمانه‌لرینی بیان و بو مسلکك
حدیثیت و اهمیتنی خیرخواهانه بر فکر ایله اثبات ایتدکدن ،
صوکره اوروپا و امریقاده کی زیاد تحسینلرینه تربیه
نسوانیه‌مزك درجه مکملیتنی اثبات ایچون برچوق
اهل عرفان خانملرمزك آثار برگزیده‌لرینی ارائه ایله
نسوان اسلام حقنده اجنبیلرك ظن ایتدکلری افکار
سخیفه و باطله‌یی امحا و اهل اسلام قیزلرینه قارشی
بورجلو اولدقلری وظیفه پدرانه‌یی ایفا ایتملری دخی
آیریجه موجب شکران بی‌پایاندر .

اوروپا و امریقالیلر عثمانلی قادینلرینك نه قدر

ساکتانه و بختیارانه عمر سوردکلرینه واقف اولسه‌لر شبهه یوقدرکه ، برطریق مستقیم اولان دین مبین احمدی‌یه مفتون ومخدرات اسلامیه‌نك سایهٔعدالتوایهٔ جناب پادشاهیده نائل اولدقلری عمران وسکون ورفاهیته حیران اولورلر .

بوحقیقتی قلبلرنده ذره قدر انصافی اولان پك چوق اجنبیلر تصدیق ایتمش وبوخصوصده کندی قلملریله بیوك مدح وستایشلرده بولنمشلردر .

قادینلرمزك مطبوعات عثمانیه‌یی تزیین ایله‌ین آثاربدیعه‌لری ترقیات نسوانیه‌مزك مقیاسی اولدیغندن آنك ایلرویه کیتمسی بالخاصه کنج قیزلرمزك غیرت وهمتلرینه متوقفدر . بوخصوصده مساعیٔ ممدوحه‌لری کورولن خانملرمزی عن صمیم القلب تبریك ونعمت جلیلهٔ معارفدن هنوز نشوه‌یاب اولمایانلری خالصانه تشویق ایتمك بزلره عائد وظیفه‌لردندر .

انشاالله تعالی کوچوك بیوك بالجمله مخدرات اسلامیه چالیشوب غیرت ایدرلر ده مملکتمزده ذاتاً مبذول اولان آثار فیض وسعادتی بر مرتبه دها تزیید وبو عالمله قطع علاقه ایتدکدن صکره

اولاد واحفادلرینه دخی وسائط تعیشلرینی تأمین وتسهیل ایتمش اولورلر .

دارالمعلمات

دارالمعلمات مکتب فیض مکتسبی طالباتنك بوسنه‌کی جیرهٔ دستی هنرمندلری اولان آثار نفیسه‌نك تماشاسیله قرةالعین منجذب اولمق ایچون متعلقاتندن مکتب عالیٔ مذکوره منسوب برخانم طرفندن دعوت اولنمش ایدم . علی‌کلی پنجشنبه کونی زیارتنه موفق اوله‌رق حائز نصاب فخر و سرور بی‌حساب اولدم .

صنوف عالیه‌نك معرض تقدیرده بولنان آثار شعشعه‌نثارندن جامع نور لامع حمیدی ، دارالعجزه ابنیه‌سی ، بر واپور و بر خریطه‌یی مصور اولان الواح منقوشه ، نقش ایله دکل رسم ایله وجوده کلدیکنه حکم ایدیله‌جك قدر انظاری تغلیط ایده‌جك

درجه‌ده وهیچ ال ایله تماس ایدلمامش کبی برمهارت
بدیعه‌کارانه ایله نقش واعمـال ایدلمش اولدیغی کبی
آثار نفیسهٔ سائره‌نك کافه‌سنده دخی صاحبه‌لرینك
حسن طبیعت ، ذکا وقابلیت صنعتکارانه‌لرینه دلالت
ایده‌جك انتظـام ولطافت ایله ممزوج برمهـارت
فوق‌العـاده مشهود اولمقده و صنوف سـائره‌نك
محصول سعی وکوششلری درجه درجه جلب انظار
استحسان ایلمکده ایدی .

رنکا رنك چوقه ، قورده‌لا ، ابریشم ، ایپك وسائره‌نك برطرز آهنکدارده اجتماعندن تشـکل ایلیوب هربری براتموذج ظرافت ومهارت اولان اشیای متنوعهٔ لطیفه آره‌سنده تشهیره وضع اولنان لباسلر حقیقةً نظربا ایدی .

قره‌قلم وصولی بویا رسـملره کلنجه ، جمله‌سی علی‌مراتبهم جدیر تقدیر بردرجه‌ده ایدی .

یاوری طـالعمه باقکزکه ، اثنـای زیارتمده هندسه امتحانته تصادف ایلیه‌رك برمدتجك استماع ایله مباهی اولدم .

طالبـاتك بیـلدیکنه حقیله واقف اولانلره

خصوصیده برسربستیٔ تام وادای جدی وقطعی ایله هرسؤاله بلاتردد اعطای جواب ایلملری باعث فخر وابتهاج اولدی .

حصول افتخار ایتدیکمز بتون اسلام والده‌لرینک وبتون ایام مستقبله‌نک سرمایهٔ شرف وسعادتی اولان بیکلرجه مخدرات برهیئت ممیزه‌نک تقدیر وستایشنه احراز لیاقت ایده‌جک درجه‌ده مکمل امتحانلر ویریورلر ، تحصیل زمانلرینی بیهوده امرار ایتمیوب جداً جالبیت‌لرق کسب معلومات ایلدکلرینی ابراز واثبات ایدیورلر ایدی .

هرجهتجه مکمل، مشهود باصرهٔ فخر وشکران اولان آثار انتظام وطالباتک ادب وتربیه ، نزاکت وحسن معامله‌لری معلمه خانملرک اهلیت ، کفایت وحسن اداره‌لرینی اثبات ایلمکده بولندیغنی دخی یاد وتذکار ایلمکی آرزوجه وظائف قدرشناسیدن عد ایلرم .

حقیقةً شو مکاتب اناث نه عظیم مؤسسات خیریه‌دندرکه شو بنات اسلامک زلال علم ومعرفتدن قانه قانه سیراب اولمسنه خدمت ایدیور .

مثلا کیم بیلور نقدر صاحبات ذکا واستعداد
واردرکه اکر مکتبلر کشاد ایدلمامش اولسه ایدی
خصوصی صورتده تعلیمه ولیلرینك وقت وحالی
مساعد اولمامسنه مبنی ظلام جهل ونادانی ایچنده
کمراه اولوب قاله‌جقلر ایدی .

برقوملك ترقیسی نسوانك حلیهٔ علم وعرفان
ایله تزیین ذات وصفات ایلمسیله قائم اولدیغندن
مکاتبك فقدانندن طولایی خصوصی اوله‌رق تعلیم
وتفننه مقتدر اوله‌بیلان برقاچ بنات کبار اولسه بیله
ایله عموماً اولاد مملکتك ترقی وتفیضنی تحت تأمینه
آله‌بیلمك قابل اولورمی ایدی ؟

الحاصل بیکانه اولوب هنوز ایلك دفعه
اوله‌رق کوردیکم شو مکتب عالی قلبمده پك لطیف
حسیات تولید ایلدی . اودرجه‌ده‌که بر آیی متجاوز
برمدتدنبری منحرف المزاج بولنان اوغلم هنوز
حال نقاهتده بولنمامش اولسه ایدی زیارتمی برازدها
تمدید ایده‌جك ایدم .

مکتب عالئ مذکوردن کله‌جکسنه نشأت

ایده‌جك اولان معلمات میاننده بولنان خاله زاده‌م قدرت خانمك تفوقنی نقدر عیان !

— امتحانلرینی لایقیله ویریسورم آلاجغم ! کله‌جك سنه شهادتنامه‌یه نائل اوله‌جغم . دیدکجه قلبنده‌کی مسرت معصومانه سیماسنده‌ده بر لمعهٔ بشاشت حاصل ایدییور .

بنده کنزده اکا دیدمکه : سعی و غیرتکك مکافاتی اوله‌رق خزائن علم و عرفانك مفتاحنی الده ایلیورسك ؛ آنداصکره باب علوم و معارفی آچه‌رق اقتباس فیض ایلمکه چالیشمالیسك ؛ صکره‌ده سرمایهٔ سعی وکمالاتکی دستگاه معارفه وضع ایدرك هر کسی مستنیر و مستفید ایلمالیسك همشیره‌جکم .

بو اخطارات خواهرانه‌م هر نقدر اکا عائد ایسه‌ده حکمی جمله‌مز حقنده جاری اولدیغی جهتله شورایه نقل و علاوه ایلمکی مناسب کوردم .

فاطمه فخر النسا

۸

اسلام خانملرینك معارف حاضره ایله اولان علاقه‌لری

اسلام خانملرینك معارف حاضره ایله اولان مناسبت وعلاقه‌لری اوزرینه‌ده بیان مطالعات ایده‌جكز. — برچوق اجنبی محررلری تركیاده گنج قیزلره مخصوص برمكتب بیله بولنمادیغنی ادعا ایتمدیلرمی؟ اسلام قادینلرینك هنر ولیاقتی انجق زوجلرینك نظر خشنودیلرینی جلب ایده‌بیله‌جك بر قاچ صنعت زینتدن عبارت اولدیغنی ادعایه قالقیشمادیلرمی؟— هرنه‌دنیلورسه دنیلسون بوسوزلرك جمله‌سی بی‌اساس وبونلری ادعا ایدن كیمسه‌لرك غیر منصف وغرض وجهالتله متصف اولدقلری آشكاردر؛ چونكه ممالك عثمانیه‌نك همان هرشهر وقصبه‌سنده بنات اسلامك تنویر فكر ووجدانلرینه خادم اولمق اوزره كشاد ایدلمش والآن ایدلمكده بولنان متعدد دار التحصیللر میدانده ایكن بونی

انکار ایتمک قدر بیوك بر آثر جاهلانه ویدیننه اوله‌مازه ترکیاده منابع فیض ومعرفت موجود اولماسیدی بوقدر مقتدر ادیبه‌لر ، شاعره‌لر ، متفننه‌لر زه‌دن نشأت ایده‌جکلردی؟ حتی ازمنهٔ ماضیه‌ده دخی اوبله اهل عرفان عالمات ، اوبله منورالافکار فاضلات یتشمشدرکه غروب شمسدن صوکره طبیعی زمزمهٔ عاشقانه‌لریله لال ایله‌ین عندلیبانك فریادلرندن دها مؤثر بدهالدلسوز خطاب فصاحتکستر انه‌لریله نیجه ارباب علم ودانشی مستغرق حیرت ایلمشلردر . بو حقیقتك اثباتنه کتبخانه‌ملیمزی تزیین ایدن متعدد آثار شاهد ناطقدر .
بو نقاط مهمه لایقیله تدقیق ومحاکمه ایدیلورسه نسوان اسلامك معارف وکمالاتدن هنوز وایه‌دار فیض اولمیوب بك بعید ایام ماضیه‌دن بری برسلسلهٔ علم وعرفان تشکیل ایتمش وهر دورك ایجابات واحتیاجات خصوصیه‌سنه کوره اکتساب روح کمالات ایلمش بر شکوفهٔ لایزال اولدقلری فی‌الحال تصدیق واعتراف قلنور .

عصر حاضر نسوانمزه عطف نظر ایدلدکده حقیقت حالده بودور ترقی وتکاملك بخشایش

فیضا فیضندن مستفید اولمش نیجه اصحاب کمالات قادینلر واردر.

الیوم پایتخت سلطنت سنیه‌ده قدرت علمیه وقلمیه‌لریله ممتاز اولان خانملردن مقبوله لمعان [۱] نکار ، فاطمه علیه ، امینه سمیه ، فطنت ، لیلا ، مهرالنسا ، سفیه ، فخرالنسا ، فاطمه راسخه ، ر . شهرت ، عایشه صدیقه وسائره کبی تاریخ ادبیاته آلتون یازیلرله یازیلمغه بحق شایان اولان بو فضیلتکار خانملرك نام‌مبجللری اوروپا صحایف مطبوعاتنده دخی دفعاتله کورلمش وکندیلرینی جهان معرفت ومدنیت طانیمشدر .

فنون نسوانیه وادبیات عثمانیه‌یه لایقیله واقف اولان شو شایستهٔ احترام خانملر شرقك مابه‌الافتخاری اولدقلری کبی غربك دخی غبطه‌رس حیرتیدرلر. اکرچه بونلر اوروپا نسوانی میاننده بولنمش اولسیدیلر حقلرنده‌کی مدحیه‌لر وعلائم افتخار بنم کبی بر عاجزك بر قاچ سطرلق

[۱] مشارالیها ارتحال داربقا ایلمش وضیاع ابدیسی کمالات نسوانیه‌سنی طانیانلرجه جداً باعث تأسف اولمشدر .

اثرلریله قناپوت بیوك بیوك جلدلر تشکیل ایدر و شهسر سویفیه، لامبره، ریبو، سارلوری، ستانل و امثالی بر طاقم اوروپالی محررهلر کبی اوج فضیلته اصعاد ایدیلورلر ایدی.

محررهٔ شهیره امینهسمیه خانم افندینك بر غیرت و مساعیٔ بی نهایه ایله تحریر ایتمکده اولدقلری او لطیف و ملی رومانلر بر قادین قلمیله یازیلدیغنه اینانیلمایهجق درجهده مکمل، عبرت آمیز و حکیمانهدر.

مکافات آلهیه نام اثرلری پك چوق قارئین و قارئات طرفندن لذتله مطالعه اولندیغی کبی محبت زوجیهیه متعلق مقالاتی قلبی طاتلی بر حزن و کدرله متحسس ایدهجك درجهده بلیغ و مؤثر حکمت حیات نمونهلریدر. بونلردن باشقه تربیهٔ اولاده متعلق و والدهلره نصیحت، معلمه سر لوحهلی اخلاق درسلریله علوم حکمیهیه متعلق مقالاتیقدر. شناسان فن وادب نظرلرنده برر کنجینهٔ عبرت و کمالاتدر.

شاعرهٔ فاضله نکار خانم افندینك شعر

وانشاده‌كی، ادیبهٔ مقتدره فاطمه علیه خانم‌افندینك علوم وفنون نسوانیه‌یه دائر مباحثده‌كی و سائر برچوق معرفتمند خانملرك آثار ادبیه‌ده‌كی اقتدار، لیاقت، مهارت ومزیتلرینه مطلع اولمق، حاصلی اسلام خانملرینك حیات نسوانیلرینه، نزاهت فكریه و وجدانیه‌لرینه كسب وقوف ایتمك ایچون یا اجانبك لسانمزه آشنا بولنملری یاخود آثار بدیعهٔ نسوانیه‌مزك صورت مترجمه‌لرینك انلرك نظر دقتلرینه وضع ایدلمسی ایجاب ایدر. بو حقیقته مبنیدركه «عودی» وامثالی آثار نادره بر طاقم نیكبینان وترقیپروران طرفلرندن السنهٔ اجنبیه‌یه ترجمه ایدلمش و بو وجهله سرور وافتخارمز دوبالا اولمشدر.

اوته‌دن بری سهل ممتنع وادیسنده یازدقلری اوسلیس وجدی یازیلریله منتسبین معارفی جودت فكریه‌لرینه حیران ایله‌ین علیه خانم افندینك اسلام قادینلری اوزرینه قلمه الدقلری مقالات [*] بو

[*] بو اثر بهترین پارسده نشر ایدلمكده اولان (جریدهٔ شرقیه) محرری نیقولاییدس افندی طرفندن بالاخره نشر ایدلمشدر.

طائفهٔ نجیبه حقنده افکار باطله‌یه قپیلمش اولان اوروپالیلره معلومات کافیه ویره‌رك فکرلرینی بر درجه‌یه قدر تصحیح وتعدیل ایده‌بیلمشدر. — مشارالیها خانم افندینك همشیره‌لرینه و وطنداشلرینه قارشی بوندن چوق بر خدمتلری اولاماز.

استانبولده بولنان بو ذی اقتدار خانملردن باشقه ممالك شاهانه‌نك همان هر کوشه‌سنده قدرت علمیه‌لریله موجودیت حیات فاعلانه‌لرینی کوسترمش دها نجه ذکی، فعال و دانشمند خانملر واردر. بونلر ظنیات وتصورات ایله دکل آثار ایله مثبتدر.

ترکیاده واقف افکار اجانب، حساس وفنون آشنا مکتب طالباتی دخی موجوددر. مثلا زمزیه نامنده بر کنج طالبهٔ معرفت معهود امیل ژولیارك شرق قادینلری اوزرینه نشر ایتدیکی مطالعهٔ غرضکاری‌یه همان بر اعتراضنامه تسطیر ایدرك یومی ترك غزته‌لریله مقابله‌ده بولنمسی سوزمزه دال والك پارلاق بر مثالدر. — فاطمه علیه خانم افندیله غیرتلی وذکاوتلی طالبه‌مزك مدافعات راستکویانه‌لری عیناً فرانسزجه‌یه نقل ایدلمش اولدقلرندن بوراده

هر ایکیسنی قارئات کرامك انظار مطالعاتنه عرض ایتمکی مناسب کوردم.

نسوان اسلام و بر فرانسز محرری

پارسده و جنوه‌ده «شرق قادینلریله غرب قادینلری» نامنده بر کتاب چیقمش؛ بو کتابی اولکی کون کوردم. بونك مؤلفی اولان «امیل ژولیارك»ك ایچه اثرلر محرری بولندیغی‌ده کتابك قابنده‌کی اعلاناتدن اکلاشیلیور. مقدمه‌سنك مطالعه‌سندن اشاغیسنی چابوق اوقومغه بر مراق کلدی. زیرا مؤلف اویله واغونلرك قاپولرندن واپور کوکرته‌لرندن شهرلری سیر ایدن ویاخود بر قاچ هفته ویا بر قاچ آیلر اقامت ایدرك کوزده کوزلك یاننده اوتل ترجمانی اولدیغی حالده سوقاقلری چارشو بازارلری طولاشان سیاحلر شرقی طانیه‌میه‌جقلرینی و بونك ایچون مدت مدیده اوراده اقامت ایتمك و خلقیله الفت ایلمك لازم کلدیکنی

سویلدکدن صکره کندیسنك یدی سنه مدت
استانبولده اقامتله بو بابده معلومات پیدا ایلمش
اولدیغنی وهرنه قدر حرملره ارککلرك کیرمسی
قطعیاً ممنوع ایسه‌ده اوروپالو قادینلره حرملره
کیرمك ممنوع اولمدیغندن کندیسی فامیلیاسی افرادندن
اولان قادینلر واسطه‌سیله حرملرك تحقیق احوالنه‌ده
موفق اولدیغنی وبوجهتله ویره‌جکی معلوماتك تماميله
موافق حقیقت بولندیغنی سویله‌یور. مراق صاریله‌جق
شی دکلمی! بزهمان برکون بر کیجه‌ده کتابی بیتردك.
های کاشکه اوقومیه ایدك ؛ ... انسانك متأسف
ومتأثر اولمامسی ممکن دکل که ! بز اوقودیغمز
وقت بونك یاکلشلرینی اکلار ایسه‌لده ممالك
اجنبیه‌ده اوقویان اجانبك ترك قادینلری حقنده
حاصل ایده‌جکلری فکری دوشونوب‌ده جان
صیقلمه‌مق ممکن اولورمی ! بوکبی شیلر واقعا
اوروپاده چوق یازلمش اولدیغندن بوبرنجی دکلسه‌ده
مؤلفك یدی سنه استانبولده اقامت ایدوب کندی
کوزمله کوردیکم وفامیلیامدن اولان قادینلرك
کوردیکی شیلری یازییورم دیمسنك تأثیری البت
باشقه اولمزمی؟

حقیقت آرایه‌جغز، بر شیئك اصلنه واره‌جغز دیه دنیانك بر اوجندن او بر اوجنه قدر کیدن، خالی اووه‌لرده چوللرده مشاق سفریه‌یی کوزه آلدیران، قطبه واره‌جغز اوورالرینی اوکره‌نه‌جکز دیه بوزلر ایچنه کیروب جانلرینی تهلکه‌یه القادن چکنمیان اوروپالیلر آوروپا قطعه‌سنده بولندیغی حالده ایچنه کیره‌مدکلری و کوره‌مدکلری حرملره دائر معلومات آلمق ایچون اویله مراق صارمشلردرکه بو بابده حقایقه واقف اولمق آنلرجه عادتا جغرافیا فننجه بر محل مجهول کشف اولنمق ویا اوزمانه قدر حلی ایله اوغراشیلان بر مسئله حل اولنمش بولنمق کبی برشیدر. بو جهتله بوکا دائر بر کتاب چیقدیغنی ایشتدیلرمی همان آلوب اوقورلر، هله محررك منکر اوله‌میان کوزل و شاعرانه کتابتی بونك رواجنی تزیید ایده‌جکی‌ده دوشونیلنجه تأسفلرك تکثر اتمامسی ناقابل بر کیفیت حکمنی آلور کیدر. حقمزده روا کوریلان سوزلر طوغری اولسه‌لر هایدی لایقمزدر دیه‌رك تحمل ایده‌لم! لکن ناحق یره اولان عزویاتك بو درجه‌سنه سکوت ممکن

اوقویه‌جقدن هیچ اولمزسه حسب‌حال قبیلندن اوله‌رق شو صحیفه‌لری قاره‌لدق.

ترك قادینلرینك اوقومق یازمق بیلمه‌دکلرینی، بالکز آغزلرنده سقز اوله‌رق مندر اوزرلرنده یاصلانمش بولندقلری حالده وقت کچیردکلرینی، صورت معیشتلری ایجابی اوله‌رق عادتا حس دیلی نیه‌دن دهی محروم بولندقلرینی وده‌ها بوکبی بر چوق شیلری سویله‌دکدن صوکره برشی‌ده‌ها سویله‌یور!... نه دییور بیلورمیسکز؟ های قارئات!... اوت قلمم واریور اما! مادامکه او آدم سویله‌یور، مادامکه آنی بو قدر کیشیلر اوقویور نرده بیلوب اکلنه‌لم! ترك قادینلرینك یالکز آچ کوزلی اویور اولدقلرینی و الارینی طاتلی کاسه‌لرندن چیقمه‌دقلرینی قوجه‌لرینی کورنجه همان شکر توتون و البسه‌لك کبی شیلر ایسته‌دکلرینی و کندیلرینی بونلری بولنجه بشقه هیچ برشی ایسته‌میوب اولرده قپالی قالدقلرینی سویله‌یور. ترك قادینلری ایچون نه مکتب ابتدائیه ونه‌ده رشدیه و نه‌ده مکاتب عالیه بولندیغنی سویله‌یور.

بوکا نه دیرسکز ؟ . . . موسیو «ژولیار»ك استانبولده یدی سنه دکل یدی ساعت بولنمسی صباحلری آقین آقین کوچوجك قز چوجقلرمزك اللرنده چانطه‌لری و بیوجك خانم قزلرمزك ده صیرتلرنده یلدیرمه‌لری و یلدیرمه‌نك قوللری اوزرنده بولندقلری صنفلرك اشارتنی مشعر شریدلری اولدیغی حالده ابتدائیه ورشدیه مکتبلرینه کیتدکلرینی کورمکه کافی ایدی. فقط یدی سنه مدت استانبولده اوطوروبده بونلری کوره‌مینجه شمدی شو کونلرده دخی بولنسه خانملرك غزته‌لرده یازی یازمقده اولدقلرینی کوروب اوکرنه‌میه‌جکمش.

محرر سوزلرینی بو قدرله‌ده براقیور ها! . . . مسئله‌یی عادتا دیمزه قدر کوتوریيور. قادینلرك تحصیل و تربیه‌لرینی قرآن کریمك منع ایلدیکنی سویلیور. بوراسنی ایسه دکل یالکز براسلام قادیننك حتی ارکك و قادین هیچ بر مسلمانك سکوت ایله کچشدیره‌میه‌جکی آشکاردر. عجبا موسیو «ژولیار» جنابلری قرأن کریمك فرانسزجه ترجمه‌سنی اوقومش ایسه بویله بر آیتی هانکی سوره‌سنده و هانکی

تعبیه‌سنده کورمشدر؟ اوروپالولر ایچون بو کبی
شیلری قرآن کریمدن اوکرنمك کوچ برشی دکلدر.
بر چوق افاضل مستشرقینك ترتیب ایلدکلری
(قرآن آنالیزه) کتابنه مراجعتله حل مشکل
ایده‌بیلور ایدی. باری مراق ایلدیکی شیلری
حروف هجا اوزره ترتیب ایتمش اولان بو کتابه
مراجعتله اکلاسه! قوللاندیغی بعض کلماتدن محررك
براز ترکجه بیلمش اولدیغی اکلاشیلیور. حتی
عربجه‌دن دخی دم اوروپیور اما عربجه‌سی هپ
حرم کلمه‌سنه ویردیکی معنا کبی ایسه! . . . موسیو
هزولیارده‌جه حرم لفظنك معناسی محل مقدس دیمك
ایمش! مادامکه یدی سنه استانبولده اوطورمش
باری مراق ایتدیکی عربجه لغتلر ایچون برینه
قاموسه باقدیره ایدی؟... یاخود برایکی سنه کندی
کتبخانه‌سنده اوطوروب مکملجه تاریخ اسلام
اوقویه ایدی. حرمك معنای لغویسنی وکرکسه
ادوار تاریخیه‌ده آلدیغی صور وموقعنی اوکرنیر
ایدی. بالخصوص هرملتده اوامر واحکام دینیه‌دن
غیری صوکره‌دن محدث وموجد نیجه عرف وعادات

واردرکه بونلری احکام دینیه‌یه قارشدیرمق طوغری اوله‌مز. بناءً علیه اکر موسیو «ژولیار» بزده بکنمدیکی بعض احوال کورمش ایسه اولجه بونك احکام دینیه‌دنمی ویا عادات بلده‌دنمی اولدیغنی اوکرنملی ایدی‌ده دین‌مبین احمدی‌یه قارشو اسناداتده بولنمه‌ملی ایدی.

هله موسیو «ژولیار» کتابنك استانبولده کندیسنك تحصیل و تعلیم و تربیه و تصور وارزو حتی حس کبی شیلردن محروم کوردیکی ترك قادینلرندن بری طرفندن اوقونوب بوکا دائر بر مقاله یازلدیغنی حتی او قادین کبی بر چوق ترك قادینلرینك دها بولندیغنی اوکره‌نه‌جك اولسه عجبا نه دیه‌جکدر؟

دها غریبی وار! اسلام قادینلرینك جامعه قبول اولنمدقلرینی وصلات وعباداتدن وجناب حقه مناجاتدن دخی استثنا ایدلدکلرینی سویله‌یور. هایدی جامعه قبول اولنمزلر سوزینی جمعه نمازندن معافیتلرندن غلط اوله‌رق بلمه‌مش اولمسنه ویره‌لم. لکن ادای صلاتك و جناب حقه مناجاتك قادینلره

جائز اولدیغنی سویلمسنه نه دیملی ؟ تسمیه‌دی
فرانسزجه بیلان خاطرلرمز ایچه واردر. بو کتابی
اوقومش ایسه‌نز مؤلفک بوکی دها بک چوق
یاکلشلقلرینی کورمشلردر.

اوعصر ترک قادینلرینی عادتا اسارتلقدن چیقا
ریور دکلمی! حتی ترک قادینلری قدرک کندیلرینی
دنیاده و عقباده آلچق و حقیر ایلدیکی طننده
بولندقلرینی‌ده سویله‌یور. واقعا بر زمان اوروپا
سیاحیندن برمادام بو عاجزه‌یه اسلامیده قادینلرک
جنته قبول اولنمیه‌جکنی ایشتمش بولندیغنی سویله‌
مش ایدی‌ده طرفمزدن «ادیان سماویه‌نک هیچ
برنده بویله شی اولورمی! بر جنت ایله وعد ایتمیان
دین ایله متدین انسان کوریلورمی؟ اویله اولسه
مسلمان اولان بر قادین بولنورمی؟» دیه اولان
مدافعه‌اوزرینه مادام طرفندن‌ده حقمز تسلیم اولنمش
ایدی. لکن بو موسیو «ژولیار» بویله‌می‌یا؟ او ترک
قادینلری ایچون تفکر ارزو وحس دنیلن شیلری
یوق ایدیور.

ها! اوراسنی‌ده اونوتمیه‌لم که موسیو «ژولیار»ک

بزده بکنمدیکی شیلرده وارکه انلرك بری بتون مسلمانلرك حیوانلر حقنده مرحمت و رفق ایله بولنمه‌لری و اوشاقلره خدمتکارلره حسن معامله ایلمه‌لری وقادینلرمزده مودانك بولنمه‌مسی‌در . اولکی ایکی سوز پك طوغری ایسه‌ده اوچنجی اویله‌می؟ آه ! کاشکه اویله اولسه ایدی !... مودا دینلن شیئك نصل بر بلای عظیم اولدیغنی و اوروپاده مودا ایجابندن اولان برچوق راحتسزلقلری نقل ایلدکدن صوکره ترك قادینلرینك بوندن آزاده بولنمه‌لری بیوك بر نعمت اولدیغنی سویله‌یور .

ایشته بز مدافعه‌مزی تماميله حقانیت اوزره اجرا ایلمك فکرنده بولندیغمز ایچون ترك قادینلرینك بویله بربلیه‌دن تماميله آزاده بولنمدقلرینی‌ده سویله‌یورز. حقمزده سویلدیکی سائر شیلرده طوغری اولسه ایدیلر بزه روا کوردیکی سوزلره تحمل ایدر ایدك. مثلا مؤلف ترك قادینلری تیاترویه کیتمزلر قونسرلرده مباحث علمیه وادبیه‌ده بولنمزلر سیاحت ایتمزلر رومان اوقومزلر دییور. یکی بونلرك هپسی صحیح‌می یا؟ رومان اوقودقدن بشقه یازارلر بیله!

مؤلف کتابنده ترك قزلرينك بعضلری اجنبی معلمه‌لر طرفندن تدریس اولنقده ایسه‌ده بونلرك صورت تدرسلری غیر منتظم اولوب فرانسه مکاتب عالیه‌سنده‌کی تحصیل درجه‌سنه دکل حتی تام رشدیه درسلرینك درجه‌سنه دخی وارمدقلرینی سویله‌یور و بوراده پارسیل براستونیله محاوره‌سنی ده یازیور . استونیس کوردیکی مسافر بورولکی ثنا ایله برابر کویا ترك قزلرينك ذكاوتلی اولمدیغنی و عائله‌لری طرفندن کندیسندن بر درس پروغرامی دخی سو- رلیوب ایسترسه اوقوتدیغنی وایسترسه اوقوتمدیغنی سویلمش دیور .

بزده ترك قادینلری براجنبی مادام کوردکلری زمان همان اوزرنده‌کی باشنده‌کی البسه و اشیانی و نه بیلدکلرینی وقوجه‌سی آکا چوق هدیه آلوب آلمدیغنی صورارلرمش . بر مملکتده درلو درلو تربیه‌ده انسانلرك بولنه‌بیله‌جکندن و حتی پاریسده وسائر اوروپا بلاد مشهوره‌سنده دخی بر چوق عادی انسان اوله‌بیله‌جکندن بزده دخی بویله قادینلر بولنمسی محتملدر . فقط بو سوزی عمومه اسناد

جائز اوله‌مز . مملکتمز ایچنـده مترقی اوله‌میانلرك بولندیغنی‌ده منکر اوله‌میوب بو حال قادینلر عالمنی عادتا یکدیکرینـه یبانجی قالان برچوق قسـملره بولنشدر. برجمعیت ایچنده عادتا بربرلرینك سوزندن اکلامیانلر اولیور. بونلر بربرلریله کوریشه‌میورلر الفت وانسیت ایده‌میورلر. ایشته موسیو «ژولیار»ك دیدیکی قادینلرده بونلر ایچنده بولنه‌بیلورسـه‌ده ترك قادینلری اوبرقاچ کشیدنمی عبارتدرلر؟ و ترك قادینلرینك عالمی او صنفدنمی عبارتدر؟ حتی پارسده هپ نسوانی متعلم ومترقی اولان قادینلر عالمی دخی اصناف عالمی و کبار عالمی دیه ایکی صـنفه منقسم دکلیدر؟ بونلردن اشاغی‌ده برعادی طاقم یوقمیدر ؟

اوت! نه ملاحظه‌سز یازلمش بر کتاب! فقط مقصدسز یازلمش دکل! زیرا مقصد کتابك نهایتنده پك اعلا کوریلوب اکلاشیلیور. بو محرر اوروپاده قادینـلرك پك زیاده ترقی ایتمه‌لرندن اورکمش‌ده «بزنه‌یپار ایسه‌ك قادینلرده یاپیور . هر نه صنعته و درسه کیرسه‌لر بزم قدر انلرده اوکـره‌نیورلر . بویله‌لکله بزم حالمز نه اوله‌جق» دیور و «مادامل

مادام اولیورسکز ؛ پروفسور اولیورسکز دوقتور
اولیورسکز آووقات اولیورسکز اوت هپسنه دکل
وحرهنکز کفایت ایدیور. بونی تصدیق ایدرم. یك
ایسلا . اولگز لکن خانه‌گزك ملکی اولمق کبی
مأمورلکریده تركه ایتمیکز بو حال جنایت محکمه
لرنده بولنسی دائره‌لرنده قهوه‌لرده قولبلرده هر
طاقم انترقه‌لی مسئله‌لر ایچنده بولنمقدن ایلری . زیرا
بوملرك ایچنده اولان ارککلر سزك حالکزه حسد
ایدرلر . ایسترسه‌کز ثاتل دارف کبی جکاوورده
اوللکز . فقط انسانیتك بولی اولان جمعیت انسانیه‌نك
اساسی بولنان عائله دیدیلان شی هپسندن مهمدر .
بونی کیم اداره ایده‌جك ؟ کیم طوته‌جق . مادام بوق .
اوحالده موسیو خانه‌ده قالمق . عائله اداره‌سنه کیم
باقه‌جق ؟ عابدی قادینلرك بزم کوردیکمز ایشلرك
هپسنی کوره‌جکلرینی قبول ایدهلم . فقط بز قادینلرك
هپ یاپدقلری ایشلری یاپه‌بیله‌جکمیز ؟ بزده
اوکلکلری اولمزه یاغلایوب خانه ایشیمی کوره‌مز
دیه سویله‌یور و پك کوزل وقت کچیرن اوروپا
قادینلرینك راحتلرینك قدرینی بیله‌رك ایلروسنه

وارماملری لازم كله جكنی بیلدیرییورده بونلره قارشو « سزك كبی بختیار اولمیان قادینلرده وار » دیه‌رك بر مثال كتیرمك ایسته‌یور . بو مقصدینه ایسه پارسده‌كی قادینلرك كوروب بیلمدكلری ایچون ترك قادینلرینی هدف ایدییور . فقط مقصد اوغرینه اوقدر ایلرو یه‌وارمق ناحق یره برچوق اسناداتده بولنمق‌ده هیچ بر محرره یاقیشور حال دكلدر . خلاصه‌سی ترك قادینلری اركككلری طرفندن او درجه بر جهل ایچنده براقیلیور ایمش كه بونلرك برشیدن اماهیچ برشیدن!... خبرلری یوق ایمش . موسیو « ژولیار » سوزی اودرجه‌یه واردیرییوركه غیری اورالرینی یادوتذكاره نه‌قلممز كیدییور نه‌ده حیثیت نسوانیه‌مز بوكا مساعده ویرییور. حتی بو قدرینی‌ده یازمق ایستمز ایدك. لكن بنات عثمانیه موسیو « ژولیار » ك دیدیكی كبی جهل ایچنده بولنمیوب بونلردن پك چوق فرانسزجه بیلانلر بولندیغندن محررك انكار اولنه‌میان مكمل وشاعرانه كتابتنك لذتنه قاپیله‌رق بویله یاكلشلقلره میل ایتمه‌

سنی ایچون بو طاتلی کتابک ایچنده‌کی خطالری
کوسترمک اوزره شو قدرجق یرینی یازدق .

فاطمه عليه

مدافعه

و

نسوان اسلام

وقایع اسلامیه مردن عصمتلو فاطمه علیه خانم افندی حضرتلرینك برمقاله‌ٔ حقیقت‌بیانی اوقودم.

اشبو مقاله فرانسز محررلرندن موسیو (امیل زولیار) نامنده منطقسز، تدقیقسز، تجاربدن بری برذاتك «شرق قادینلریله، غرب قادینلری» نامنده‌کی خلاف حقیقت بر کتابنه قارشو مدافعه نامه‌دركه عدم قبولیله حقیقت حال واضح بر صورتده بیان ایدلمشدر.

اشبو مقاله‌ٔ حقیقت اساله‌یی بتون مکتب

رفیقه‌لریمه ، عائله‌مه اوقودقدن صوکره (ح ، اقبال) خانمه‌ده کوستردم ! خانم مومی الیها ایسه فرانسز محررینك سطحی پرستلکنه ، دهاطوغریسی وقوفسزلغنه حمل ایتدی !

فرانسزجه بیلمدیکمدن او کتابك اصلنه عدم وقوفم درکاردر .

بر نسخه‌سنی آراتدم . بولدیره‌مدم . بونی فرانسزجه بیلن بر دیکرینه ترجمه ایتدیره‌رك بر مدافعهٔ حقیقیه یازمق اخص املم ایدی .

نه چاره‌که بوده خیلی وقته محتاج اولمغله شمدیلك عقلمك ایردیکی ، دیلمك دوندیکی قدر برشی قرالیورم . قرالدیغم شی‌ده حقانیت دائره‌سنده و بیطرفانه اولمق اوزره بر مدافعهٔ معصومانه‌در .

حقمزده اسناد ایدیلن وهیچ بر وقت قبول ایده‌میه‌جکمز بوعزویات ناسزایه قارشو قلبلرمزده حاصل اولان هیجان تأسفی تعریفه مقتدر دکلم . افرادندن بولندیغمز ملت نجیبهٔ عثمانیه‌نك آداب تربیه وحسن معاشرتی ، ثبات ومتانتی وخصائل بر کزیده‌سی بوکبی اسنادات غیر لایقه‌یه قولاق آصدیرماز !

موسیو ژوئیلار ترکلرده قادینلرك اوقومق، یازمق بیلمدکلرینی وسائر حکتیه‌لرك کوشه‌لرینی استراحت اولدقلرینی یازیورلرمش!.. بوکا تأسف ایتمه‌دن چکلمز!...

نه چاره که اوروپه ترك نسوانی بویله طانیدیردی. عجبا مستشرقیندن بری چیقارده بو افکاری جرح ایدرسه موسیو ایه نه جواب ویره‌جك!

یاخود محرر و محرره‌لرمزدن بری بونلری فرانسز-جه‌یه ترجمه ایدرده بو اسنادات غیر لایقه‌یی حقیقی برصورتده شرح واوملاحظه‌سز محرره‌نشر ایدرسه او وقت نه دیه‌جك!

یدی سنه ایشك حقیقتنه وقوف پیدا ایده‌میه‌ن دیه عمی العمیا سوقاقلری کزن موسیو لبل ژوئیلار عجبا بو احوالی هانکی اسلام خانه‌سنده کوردی! احکام اسلامیه‌ده بیانجی برار کلرك حرمه کیرمسی ممکن اولمدیغی کبی حقایق ومزیات اسلامیه‌یه قارشی کلیاً بیکانه بولنان بر استوزیسك دخی کسب اطلاع ایده‌میه‌جکی طبیعیدر. بناءً علیه موسیو ژوئیلار برخیالی تجسیم ایتدیرن محرر خانملری بك یاکلش اولدقلرینه

فاطمه علیه خانم افندینك مقاله‌ٔ راستکویانه‌لری بر شاهد عادل مقامنده کوستریله‌بیلور.

کوچك برشیئی حدندن افزون بیوتن آوروپالیلر بش اون جاهل اوینی دلیل ایراد ایدرك بتون نسوان اسلامی تجهیل ایدرلر. فرانسزلرك ایکی محرره‌سی، انکلیزلرك اوچ شاعره‌سی آمریقالیلرك درت متفننه‌سی ایله ملیونلرجه نسوان غربیه‌یی، عالمه فاضله طانتدیران آوروپالیلرك شرقده‌کی عادی بر وقعه‌یی ده بیولته بیولته طبیعتدن، حقیقتدن عاری برشکله قلب ایتدکلری هروقت کورلدیکی جهتله اشبو کتابده اوقبیل آثاردن معدود اولسه کرکدر.

موسیو ژولیادر برازده دیکر اقوامك قادینلرینی نظر محاکمه‌دن کچیره‌رك غربك عاداتنی، معاشرتنی شرقك حسن اخلاق و آداب معاشرتیله مقایسه ایتملیدی. اووقت یازدقلرینك نه‌قدر بی‌اساس اولدیغنی کورر ایدی. و آلافرانغه ایله آلاتورقه بیننده‌کی فرق کلی‌یی اکلار ایدی.

... نسوان اسلام حسدن عاریمش!... آج

كوزلى اوپور اولدقلرينى يازيورلرمش ! اسرافده ده ميل ايتمشلر ! . . .

بونى نه بر ترك ونه بر ترك قادينى قبول ايدر ! حتى بويله بر ملاحظهٔ سخيفه‌يه جواب ويرمكه آداب عثمانيه‌مز دخى مساعد دكلدر .

آوروپاليلرك موده بليه‌سى يوزندن صرف ايتدكلرى پاره اسرافك صوك درجه‌سنى تشكيل ايتميور مى؟ حمد اولسون بزده اوروپاليلرك كنديلرينك بيله نفرتله تلقى ايتدكلرى موده سيئاتى يوقدر .

بز ، احكام دينيه‌و عادات مليه‌مز ، نزاكت وعصمت قوميه‌مز سايه‌سنده هر شيده اولديغى كبى طعامده ده قاعدهٔ اعتداله رعايت ايدرز . بسمله خوان اوله‌رق سفره‌يه اوطورورز . الحمدلله كلمهٔ قناعتكارانه‌سيله سفره‌دن قالقارز .

« تركياده انائه مخصوص نه بر مكتب ابتدائى نه رشدى ونه ده مكاتب عاليه وارمش ! بو جهتله جمله‌سى ظلمت جهالت ايچنده يشايورلرمش ! . . .

يدى سنه استانبولده اوطوروب ده يوزلرجه

مکاتب اناثی کورمامك حقیقةً تعجب ایدیله‌جك برشیدر!

موسیو امیل ژولیارك برهوائی سیاحته چیقمش وترك قادینلرینك احوالنی صرف خیالات شاعرانه ایله یازمق ایسته‌مش اولدیغنه حکم ایده‌جکم کلدی!

بتون بو مغایر حقیقت مطالعات کتابنك کلیاً محاکمه‌سز یازیلمش اولدیغنی ایما ایتمزمی؟

ترکیاده بنات اسلام اوقویوب یازمق دکل شایان تحسین وتقدیر نیجه اثرلر یازییورلر.

«قادینلرك تحصیل علمنی قرآن کریم منع ایدییورمش!» اصل جای استغراب نقطه بوراسیدر. قرآن کریمده بوکا دائر برآیت بر صراحت یوقدر. بالعکس باجمله افراد اسلامك علم ایله تنویر افکار ایلمه‌سی مصرحدر، حتی پیغمبر ذیشانمز فخرالانبیا صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری «علمی طلب ایتمك کافهٔ مسلم ومسلماته فرضدر» بیوریبور. قادینلرمزك علم وهنردن وایه‌دار اولملری لزومی کونش کبی آشکار ایکن بونی انکار ایتمك نه غرضکارانه بر تجاهلدر...

محرر کشاف زمخشری دخی، اولسون تاریخ اسلامه کوز کزدیرسه ایدی آوروپالیلرک علمای دو، سویلیانلرینه، صوفی زرمنلرینه درس ویرمش چوق فاضلات وعالمات کورر ایدی؛

بالخصوص آوروپا مدنیتی احیا ایدن قوم نجیب عرب ایچنده کمالات علمیه وادبیه‌لریله بتون دنیایه نمونهٔ امتثال اوله‌جق بیکلرجه فضیلتمند قادینلر اوکره‌نه‌جک ایدی!

عراق واندلسده بعض فاضلات اسلام جهان اساتیذه سنه تمامی فضل وکمال اولمشلردر؛

نسوان اسلام آره‌سنده ظهور ایدن متشعره، واعظه‌لر، ادیبه‌لر، شاعره‌لر لایعددر.

اقوام نجیبهٔ اسلامیه‌ده بالخصوص فاطمه بنت عباس، فاطمه الفقیهه، عائشه حتی، فضه، لیلا سوزلرمزه بر برهان جلی دکیلدرلر! وصالحات قصر انه‌مزدن عادل اولیورکه آوروپالیلر ظلام جهالت ایچنده ایکن نسوان اسلام علم ومعرفتله منور الافکار ایدیلر!..

شوقی اعتراف ایده‌رزکه آوروپاده اولدیغی

فن معماری و هندسه‌ده کسب اختصاص ایلین، آووقاتلق ومهندسـلك مسلکنده بولنان تجارت وصناعتله مألوف اولان قادینلر واقعا ترکیاده بولنه‌ماز !

فقط بونکه‌ده تحصیلدن محروم اولدقلرینه حکم ایدلمك کار عاقلمیدر ؟ . . عجبا ارککلره مخصوص مسالکه سلوك ایدن قادینلر امور ادارهٔ داخلیه‌سی عهده‌لرینه محول اولان بر بیتك اسـباب حضور وسعادتنی تأمینه موفق اوله‌بیلیرلرمی ؟

برقادینك وظیفهٔ اصلیه‌سی تقویهٔ رابطهٔ بیتیه‌در. بوده والده‌لك وعائله مدیره‌لکی وظائفنی ایفا ایتمکله اولور. مع مافیه بعض علوم لازمه‌یه واقف اولمه‌نك نفعی دخی انکار اولنه‌ماز ؛ زیرا کوزلجه اولاد بیوتمك و زوج و اولادیله بر آهنك اتحاد تشکیل ایده بیلمك ومعـاملات واقعه‌سـنده اثر جهالت کوسترمه‌مك انجق اقتدار علمی ایله ممکن اوله‌بیلور.

حالبوکه صرف برارککه متعلق وظائفه قاریشمق قادینلغه یاقشدیریله‌ماز !

برقادینك مکمل بر فیلسوف ، مکمل بر متفنن اولمسی ایجاب ایتمز ! انك باشلوجـه وظیفه‌سی

زوج و چوجقلرینك سلامت و سعادتنی محافظه ایتمکدر.

آوروپاده و آمریقاده قادینلرك ارککلره متعلق وظائفه اشتغاللرندن طولایی بسبتون قادینلق شکلندن چیقیور.

بزده بونلری تقلید ایده‌جکلر بوله‌مز!...

بوکبی احوال بالطبع نسوان اسلامده اصلا کوریله‌مز؛ چونکه قاعده‌لرمزده‌کی موجوددرکه آداب ملیه‌مزه رعایتلرندن طولایی میدانه آتیله‌مازلر.

امیل زولیارك باشلیجه یاکلشلقلرندن بریسیده نسوان اسلامك جامعه قبول ایدلمامسی، تضرع ومناجاتدن فارغ اولمسیدر. بوکا نه دیه‌لم؟...

جامعلره قادینلرك قبول ایدلمامسی کی کلیاً بی اصل واساس اولان شیئی یازمق نه‌قدر موجب تعجبدر! ارککك قادینك جمله‌سی جناب حقك قولی دکلمیدر؟... بوجهتله جمله نسوان اسلام جامعه کیدوب عبادت ایدرلر وشرعاً تعیین بیوریلان اوامری حقیله تلقی ایدرك تابع احکام مبجله اولورلر.

الحاصل عفت اسلامیه، حسن معاشرت عثمانیه

شیمدی بر وقت اوروپالیلرك احوال سیئات اشتمالیله مقایسه ایدیلەمز !

نسوان اسلام عفت وعصمت وجدانیه‌لریله جماعت جلیلهٔ اسلامیه‌نك درجهٔ قدسیتنی هروقت جهان مدنیته تصدیق ایتدیررلر.

بویله برمقاله یازدیغمدن طولایی کرام نسوان بنی معذور کورسونلر . بو مقاله‌یی یازیشم استاذهٔ فاضلهٔ عرفانمز فاطمه علیه خانم افندی حضرتلرینك مدافعهٔ راستکویانه‌لرینه فکراً وقلباً اشتراك ایتمك ایچوندر. مقالهٔ عاجزانه‌م بالکه خطادن سالم دکلدر. برمکتب طالبه‌سنك محصول فکری اولدیغی ایچون قارئات کرام عندنده حسن نیتمه باغشلانور امیدقویسنده‌یم.

ح . رمزیه

صحایف مطبوعاتده «ح . رمزیه» امضالی بربند کوردم. صاحبهٔ امضانك کیم اولدیغنی بیله‌میورایسه‌مده عالم مطبوعاتده‌کی طانشمق بیلشمك اویله یوزینی کورمك سوزینی ایشتمك ویا کیملك نه‌سی اولدیغنی اوکرنمك

ايله اولوب آنك قلمى بضاعه سى افكارى حياتى
اقتدارى كوروب بيله جكى اوله جغى معلومدر .
شو مقاله ايسه واقعه سنك حسيات علويه سنى واقتدار
قلميه سنى بزه طانيتمغه كافيدر . كرك صاحبۀ مقاله
زمره سى خانم وكركسه بنم اوكى غيور خانملرمزى
يتشديرمش اولديغندن طولايى دارالمعلماتمز تبريكه
شايانمدر . زيرا ايشته طرف عاجزانه مزدن يازيلان
مدافعه نى دها برچوق خانملر اوقوديغى و بزده برچوق
فرانسزجه بيلن خانملر بولنوب نسوان اسلام
عليهنده يازيلان بونجه كتابلرى كوروب اوقودقلرى
حالده بودرلو استادانه قرشو احساسات
حميتكارانه لرينى تحريراً ابرازه مسارعت خصوصنده
اولجه دارالمعلماتمز طرفندن غيرت كوسترلدى .
موسيو ژوليارك بزده هيچ يوق ديديكى مكتبلرك
ايچنده وانلرك « اقول نورمال » ديدكلرى دارالمعلماتده
بولنوب او دارالمعلماتك شو عصر معارف حصر
جناب خلافتپناهيده يتشديرديكى طالباتك كوستردكلرى
احساساتده ترك قادينلرينك موسيو ژوليارك
ديديكى كبى حسدن عارى برشي اولمدقلرينى ابرازه

کافیدر . اوروپاده اولادلرینی تحصیل ایتدیرمك اکثری اجرتله اولدیغی جهتله اصحاب ثروتدن اولمیان ابوین ییه‌جکندن ایچه‌جکندن کسه‌رك اولادلرینك تعلیم وتحصیلی ایچون پاره آرتدیردقلری حالده بزده‌کی بودرلو مکتبلرك مجاناً اطفال عثمانیه‌یی تعلیم ایلدکلری کوز اوکنه آلنورسه حکومت سنیه‌مزك بویولده‌کی فداکارلقلری همان جهانك هرطرفنده کوریلن بومثللو امور خیریه‌یه فائق اولدیغی تسلیم اولنور . سایهٔ جناب ظل اللهیده یتشمش اولان نسوان عثمانیه‌نك کندیلرینه ویریلن امکك حقنی اوده‌مك یولنده بولنمق اوزره بودرلو غیرتلرده بولنه‌رق عصر کزین جناب تاجدارینك پارلاقلغنی یاروا غیاره کوسترمکده وجیبهٔ عبودیتدر . زیرا بودرلو اسناداته قارشو هیچ برقادین قلمیله مدافعه کورلمدیکی حالده قادینلرمزدن هیچ اوقویوب یازمق بیلن بولنمدیغنی ابرازایله حقمزده‌کی اسناداتی تصدیق دیمك اولمزمی ؟ حالبوکه ولی‌نعمت افندیمز بنات عثمانیه‌نك تحصیل وتربیه‌لری ایچون بوقدر مکتبلر آچمش بونجه غزته‌لرده نسوانه مخصوص

لسـلر كشـاده اولمش ارلق بوكا قارشـو كنفرال لمدت قالمى ؟

« ح . رمزيه » خانم بوكتابى اوقومق ايچون فرانسزجه بيلمديكنه اوزلميور وهيچ اولمز ايسه بر فرانسزجه بيلنه ترجمه ايتديروب هيسنى اكلادقدن صوكره بر مدافعه يازمق ايستديكنى سويليور . واقعا بوندرلو ذكى وفكرلرى انوار حقايق اسلاميه ايله رونقـدار اولمش خانم قيزلرمزه فرانسزجه بيلمكده لازمدر . زيرا فرانسزجه بيلسه لر باقكز نه كوزل بولده قوللانه جقلر . فقط قيزم سزك كبى كنجلر ايچون بوكوچ برشـيميدر ؟ « چالشمق » تحصيل خصوصنده هر مشكلاتك دافعيدر . موسيو ژوليارك كتابنه سزكده بر مدافعه يازمغه هوسلنمه كز ايسه بنم مدافعه مى كافى كورمديككزدنميدر ؟

فقط قيزم ! يازديغكز مقاله ده كوريلن حسيات عاليه وعلو افكار واقتدار ادبيكز معارف عثمانيه يه خدمت ايده بيله جك بر محرره اولمق اوزره يتشه جككزى اكلاتديغندن سزه لزومى اوله جغى ايچون سويليه يم كه عالم مطبوعاتده كى مباحثه ومدافعه نك هيچ بر وجهله

معارضه‌یه چیقمه‌مسی ایچون هضم واحتیاط شرطدر .
هانیا ! او کتابك هپسنی اکلامق ایچون فرانسزجه بیلمدیککزه تأسف ایدیورسکزیا ! هیچ شبهه ایتمم‌که فرانسزجه بیلوب‌ده آنی اوقومش اولسه‌کز حیثیت نسوانیه‌کز بونك هپسنی یازمقدن سزی‌ده منع ایدردی . یااوقدر فنا سوزلری بزم حقمزده سویلمش ایسه بزنه‌ایچون انك حقنده آز سویلیه‌لم دیمیه‌جککزه امینم . زیرا اوحالده بزده انك کبی فضله سوز سویلمش اولمغله اتهام اولنمزمی‌یز ؟ هله موسیو ژولیاز بزم قادینلرمز حقنده پك‌فنا سوزلر سویله‌مش دیه بز اوروپالی قادینلره هیچ بر نالایق سوزده بولنه‌میز . اوروپا جرائدینه یازی‌یازان بونجه محرره‌لرك آثارینی کوروب اوقویورزکه انلر بزم حقمزده اصلا فنا سوزلرده بولنمیورلر . بالعکس حسن توجه ابراز ایدیورلر . هیچ شبهه ایتمم‌که بوموسیو ژولیازك کتابنی اوقودقلری وقت حقمزده اولان اسناداتدن طولایی پك مکدر اولمشلردر .
بوندن برقاچ آی اول فرانسزجه ردوولردن برنده مادام «داریه‌ل» نامنده‌کی محررهٔ شهیره طرفندن

نام محرری بە «قەدەدی بە» اولەرق یازیلان بر مقالەدە
محررەسی طرفندن ترك قادینلری حقنده ابراز
اولنان محبت و تمایل انسانیتکارانه حقیقةً تقدیره
شایان ایدی . بعض یرلرندەکی یاکلشلقلری بیلدیرمك
اوزره کندیسنه یازدیغم مکتوبه‌ایسه کوجنمك دکل
مخالف مطبوعاتنده علناً تشکر ایلدیکی کورلدی .
حتی مشاهیر نسوان اسلامه دائر یازمقده اولدیغم
کتابده بیله اوروپا وامریقا عالمەلرینك اورو
والتزاملری اوزرینه یازمغه باشلامشدرکه بونلر
نسوان اسلامك جهل وقهری ایله تلذذ دکل لیاقت
وفضائل ایله محظوظ اولدقلری ایچون بو بابده برشی
یازلسنی ایستەمشلر ایدی . بو جهتله بتون اوروپا
موسیو ژولیاردن عبارت اولمدیغی کبی اوروپا
قادینلرندن بریده بزم علیهمزده برشی سویلسه
بتون اوروپا قادینلریده او بر ایکی قادیندن عبارت
دکلدر . بناءً علیه بز برموسیو ژولیار طرفندن
حقمزده واقع اولان عرهویاتی بتون اوروپالیلر
طرفندن اسنادات اولمق اوزره تلقی ایتمه‌یز . شوقدرکه
بو محررك کتابتنك طاتلیلغی حقیقةً فرانسز ادبیاتنه

واقف بولنانلرجه انکار اولنه‌میه‌جق بر درجه‌ده بولندیغندن و بویله طاتلی بر کتابتله یازلمش اولان اثرلر عالم ادبیاتده چوق سوریله‌جکندن اوروپا عالم ادبیاتنده برچوق هم نوعمزك بزم ایچون مکدر و متأسف اولمسنه تأسف ایتمه‌مك ممکن اوله‌ماز ! یوقسه شرق احوالنه دائر جداً اشتغال ایدرك بونجه خدمتلرده بولنان بر طاقم مستشرقلری موسیو ژولیار ایله قاریشدرمق پك بیوك بر خطا اولور .

ایشته قزم ! سزك کبی قلم و فکر صاحبی نسوانمزك غیرتنی کورمکله حاصل اولان ممنونیتم بکا شو برقاچ سطری دها قاره‌لاتدی . اوت غیرت ایتملی و یازملی که حقمزده عزو واسناد اولنان سوزلرك بطلانی ظاهر اولسون . بو صورتله هم دین مبین احمدینك نسوان حقنده‌دخی مبذول اولان نجات و سلامتنی اظهار ایله فضائل علویه‌سنی یار و اغیاره قارشو میدانه ابراز و هم ده سزی بونجه امکار صرفیله یتشدیرمش اولان ولی نعمت بیمنتمز پادشاهمز افندیمز حضرتلرینك الطاف و عنایتلرینك شکرینی ایفا یولنده بولنمش اولورسکز . بو جهتله سزك ده جناب حق عندنده سعیکز مقبول اولور .

فاطمه عليه

ممالك محروسهٔ شاهانه‌ده موجود بولنان مكاتب اناث حقنده معلومات

دار المعلماتك درس جدولی

برنجی سنه	ایكنجی سنه	اوچنجی سنه
قرآن كریم	قرآن كریم	قرآن كریم
علوم دینیه	علوم دینیه	علوم دینیه
عربی	عربی	عربی
فارسی	فارسی	اصول تعلیم و تربیه
اخلاق	اخلاق	جغرافیا
قواعد عثمانیه	لغت، كتابت و قواعد	معلومات فنیه
حساب	حساب	حساب
جغرافیا	جغرافیا	علم تدبیر منزل
تاریخ	هندسه	حفظ صحت
حسن خط	تاریخ	لغت و كتابت
پیانو	پیانو	پیانو
رسم تقلیدی	رسم تقلیدی	رسم تقلیدی
ال هنرلری	حسن خط	حسن خط
. . .	ال هنرلری	ال هنرلری

صنوف ابتدائیه ورشدیه‌دن مرکب ومدت تحصیلیه‌لری آلتی سنه‌دن عبارت اولان اناث رشدیه‌لرینه مخصوص درس پروغرامی

الفبا وشفاهی معلومات	دروس اشیا ومعلومات نافعه
قرآن کریم مع تجوید	ادارهٔ بتیه
علوم دینیه	اخلاق
قرائت	حفظ صحت
املا	حساب
کتابت	جغرافیا
قواعد لسان عثمانی	تاریخ
عربی	ال هنرلری
فارسی	..
حسن خط	..

صنوف ابتدائیه ورشدیه‌دن مرکب وبدی سنه‌دن

عبارت اولان قیز صنایع مکتبلرینك پروغرامی

الفبا وشفاهی معلومات	دروس اشیا ومعلومات نافعه
قرآن کریم مع تجوید	اداره بیتیه
علوم دینیه	اخلاق
قرائت واملا	حفظ الصحه
کتابت	حساب
قواعد	جغرافیا
عربی	تاریخ
فارسی	رسم وهندسه
حسن خط	ال هنرلری

درسعادت ایله قصبانده بولنان اناث مکاتب

ابتدائیه‌سنه مخصوص مفردات پروغرامیدر

الفبا	املا
قرآن کریم	قرائت
تجوید	صرف عثمانی
علم حال	حساب
..	حسن خط

دارالمعلماتك بدایت کشادندن برو باشهادتنامه نشأت ایدن طالباتك اسامیسی.

١٢٨٩ ده

نومرو	اسامی		نومرو	اسامی	
١	فاطمه فتحیه	خانم	١١	خطاطه امینه	خانم
٢	حافظه رویده	»	١٢	کچوك فاطمه	»
٣	حافظه خدیجه	»	١٣	حسنیه	»
٤	فاطمه نکار	»	١٤	عایشه	»
٥	منیبه	»	١٥	امینه	»
٦	خدیجه	»	١٦	فاطمه	»
٧	فردانه	»	١٧	نبیه	»
٨	بیوك زهرا	»	١٨	خدیجه	»
٩	جمیله	»	١٩	الفت	»
١٠	زهرا	»	٢٠	نازك مثال	»

١٢٩٠

١	زغفر	خانم	٥	نزیهه	خانم
٢	فاطمه زهرا	»	٦	فاطمه	»
٣	لطفیه	»	٧	مائده	»
٤	خیریه	»	٨	شاهنده	»

نومرو	اسامی		نومرو	اسامی	
۹	خدیجه	خانم	۱٤	فاطمه	خانم
۱۰	عفت	»	۱۵	سحر	»
۱۱	فاطمه	»	۱٦	خیریه	»
۱۲	خدیجه	»	۱۷	خیریه	»
۱۳	عدویه	»			

۱۲۹۱

۱	حافظه سحر	خانم	۱۱	حنیفه	خانم
۲	مزین	»	۱۲	حسیبه	»
۳	حوریه	»	۱۳	عادله	»
٤	نائله	»	۱٤	امثال نور	»
۵	عایشه	»	۱۵	امینه	»
٦	سعدیه	»	۱٦	صبیحه	»
۷	گل زمین	»	۱۷	امینه	»
۸	نازنه	»	۱۸	خیریه	»
۹	شریفه فاطمه	»	۱۹	حسن ملك	»
۱۰	. . .	»	۲۰	حافظه فاطمه	»

۱۲۹۲

۱	حافظه فاطمه	خانم	۳	عفت	»
۲	لبابه	»	٤	بیوك فطنت	»

نومرو اسامی		نومرو اسامی	
٥ نفيسه	خانم	٧ رفيقه	خانم
٦ زهرا	»	٨ عليه	»

١٢٩٣

١ عايشه نظيره	خانم	٦ حوريه	خانم
٢ فطنت	»	٧ عايشه	»
٣ موهبه	»	٨ ثانيه	»
٤ كامله	»	٩ حافظه خيريه	»
٥ قدريه	»		

١٢٩٤

١ محبه	خانم	٤ سليمه	خانم
٢ حافظه لطفيه	»	٥ عايشه	»
٣ زينب	»		

٩٥ و ٩٦ و ٩٧ و ٩٨ سنه‌لرنده شهادتنامه اعطا اولنه‌مامشدر .

١٢٩٩

١ بسيمه	خانم	٥ عطيه	خانم
٢ فاكهه	»	٦ خيريه	»
٣ نفيسه	»	٧ شوكت	»
٤ صائمه	»	٨ نزهت	»

نومرو	اسامی	
٩	منيره	خانم
١٠	نعيمه	»
١١	بيوك منيره	»
١٢	عايشه	»
١٣	اميه	خانم
١٤	مقبوله	»
١٥	فاطمه	»

١٣٠٠

نومرو	اسامی	
١	مقبوله	خانم
٢	ثروت	»
٣	ثروت	»
٤	نعيمه	»
٥	لطفيه	»
٦	فتحيه	»
٧	ماجده	خانم
٨	كوچوك سحر	»
٩	سنيه	»
١٠	فاطمه	
١١	بيوك سحر	»

١٣٠١

نومرو	اسامی	
١	سنيه	خانم
٢	عليه	»
٣	احسان	»
٤	عنايت	»
٥	فاطمه	»
٦	خيريه	»
٧	عايشه	»
٨	ملك	خانم
٩	ساميه	»
١٠	جمال	»
١١	فخريه	»
١٢	فكريه	»
١٣	هرمز	»
١٤	معادل	»

نومرو اسامی		نومرو اسامی	
۱۵ شریفه	خانم	۱۸ حسنیه	خانم
۱۶ کلثوم	»	۱۹ امینه	»
۱۷ ملك	»		

۱۳۰۲

۱ جمالیه	خانم	۱۲ مهپاره	خانم
۲ عادله	»	۱۳ کبیره	»
۳ زینه	»	۱٤ نزیهه	»
٤ هاجر	»	۱۵ شادیه	»
۵ خالده	»	۱۶ نادره	»
۶ خیریه	»	۱۷ عفیفه	»
۷ صفیه	»	۱۸ نسیمه	»
۸ عایشه سعیده	»	۱۹ زهرا	»
۹ بزمیه	»	۲۰ منیره	»
۱۰ مقدس	»	۲۱ فائزه	»
۱۱ صابره	»	۲۲ بیکناز	»

۱۳۰۳

۱ فخریه	خانم	٤ سعادت	خانم
۲ عزیزه	»	۵ خدیجه	»
۳ کانیه	»	۶ پاکیزه	»

نمره	اسامی
٧	شادیه خانم
٨	نیه »
٩	صدقیه »
١٠	مرداّه »
١١	امینه »
١٢	لهیبه »
١٣	بیوك عزیزه خانم
١٤	معادل »
١٥	غلمان »
١٦	لطفیه خانم
١٧	رسمیه »
١٨	شکریه »
١٩	روح دل خانم
٢٠	حبیبه »
٢١	عایشه »
٢٢	بیوك امینه »
٢٣	حوریه »
٢٤	ملیحه »
٢٥	شادیه »
٢٦	سعیده »
٢٧	لطیه »
٢٨	فاطمه »
٢٩	نیره »
٣٠	فتحیه »

١٣٠٤

١	سعیده خانم
٢	عهدیه »
٣	امینه »
٤	خدیجه »
٥	مقبوله »
٦	نیازی »
٧	منیره خانم
٨	فردوس »
٩	ذکیه »
١٠	بیکناز »
١١	هرمز »
١٢	اسما »

نومرو	اسامی	
١٣	فاطمه	خانم
١٤	نصيب	»
١٥	زهرا	»
١٦	حسنيه	»
١٧	حوريه	»
١٨	حكمت	»
١٩	سنيه	خانم
٢٠	كوچوك مقبوله	»
٢١	نظيفه	»
٢٢	وسيله	»
٢٣	بيوك عفت	»

١٣٠٥

١	قيمت	خانم
٢	شريفه	»
٣	حميرا	خانم
٤	عفت	»

١٣٠٦

١	رفيعه	خانم
٢	فتحيه	»
٣	ياقوته	»
٤	مطيعه	»
٥	جماليه	»
٦	بحريه	»
٧	مودت	»
٨	نازلی	خانم
٩	واصفه	»
١٠	مخلصه	»
١١	نجابت	»
١٢	هديه	»
١٣	عادله	»
١٤	ناجيه	»

١٣٠٧

١	بيكناز	خانم
٢	سيده	خانم

فرقهٔ ثانى	فرقهٔ ثالث
٣ فخريه خانم	٥ بيكنار خانم
٤ بولنجيريه »	٩ وليخا »

١٣٠٨

١ سعاد خانم	١٠ احسن خانم
٢ رشيده »	١١ زهرا »
٣ جيله »	١٢ بدريه »
٤ سعديه »	١٣ سعادت »
٥ مروت »	١٤ حسنيه »
٦ نيلا »	١٥ حوريه »
٧ عصمت »	١٦ ناجيه »
٨ كوثر »	١٧ سايره »
٩ حوريه »	

١٣٠٩

١ منيره خانم	٧ آسيه خانم
٢ منور »	٨ هاجر »
٣ ساميه »	٩ بيوك سحر خانم
٤ سحوره »	١٠ شرفه »
٥ سحر »	١١ خالده »
٦ نزيه »	١٢ مهريه »

١٣١٠

نومرو	اسامی	نومرو	اسامی
١	ذکیه خانم ـ ازمیرده معلمهٔ اولی	٥	صدیقه خانم
٢	سعدیه خانم ـ دار المعلماتده معاونه	٦	حمیده خانم .
٣	نعمت خانم ـ ملاکورانی رشدیه‌سنده معلمهٔ اولی	٧	فریده خانم ـ دار المعلماتده معاونه
٤	رمزیه خانم ـ سلانیکده معلمهٔ اولی	٨	مشکات خانم .
		٩	مقبوله خانم ـ سیواسده معلمهٔ اولی
		١٠	فاطمه خانم ـ دار المعلماتده معاونه .

١٣١١

نومرو	اسامی	نومرو	اسامی
١	صلیحه خانم .	٥	فریده خانم ـ دار المعلماتده معلمه .
٢	خیریه خانم ـ دار المعلماتده معاونه .	٦	حوریه خانم ـ مناسترده معلمهٔ اولی
٣	نور خانم ـ اسکدار قیز صنایع مکتبنده معلمه	٧	یشار خانم ـ ازمیرده معلمهٔ ثانیه
٤	بیکناز خانم ـ ملاکورانی رشدیه‌سنده معلمه .	٨	ذیشان خانم .
		٩	دریه خانم .

نومرو اسامی
١٠ ناجیه خانم ـ دار المعلماتده معاونه.
١١ فتحیه خانم ـ آق بازاری رشدیه سنده معاونه.

١٣١٢

١ خدیجه خانم ـ دار المعلماتده معاونه.

٢ مخلصه خانم

٣ زاهده خانم ـ قندلیده معلمه

٤ لطیفه خانم ـ آقسرایده نهاری قیز صنایع مکتبنده معاونه

٥ کوثر خانم ـ بشکطاشده معلمه.

٦ زمزمه خانم ـ بروسه ده معلمهٔ اولی.

٧ صدیقه خانم ـ شامده معلمهٔ اولی.

٨ عریضه خانم.

٩ حشمت خانم ـ ایوبده معلمه.

١٠ عدویه خانم ـ دگرلیده معلمهٔ ثانیه

١١ عایشه خانم ـ قرق کلیساده معلمهٔ اولی.

١٢ حمیده خانم ـ ایلی قیز صنایع مکتبنده معلمه.

١٣ شاکره خانم ـ نهاری قیز صنایع مکتبنده معلمه.

١٤ رفیقه خانم ـ معمورة العزیزده معلمهٔ ثانیه.

١٥ آسیه خانم ـ دگزلیده معلمهٔ اولی.

١٣١٣

نومرو	اسامی	نومرو	اسامی
١	قدرت خانم	٨	سنیه خانم
٢	واجده »	٩	فاطمه »
٣	بهره »	١٠	اقبال خانم — صامسونده معلمه.
٤	خدیجه حمیده خانم	١١	سحر خانم — شامده معلمهٔ ثانیه
٥	برکذار »	١٢	بکخان خانم — کوچوك مصطفی پاشاده معلمه.
٦	طلعت خانم — میرکونده معلمه.	١٣	صبیحه خانم — صندقلیده معلمه.
٧	زهرا خانم — طاشلیجه ده معلمهٔ اولی		

دار المعلماتك بدایت کشادندن بیك اوچ یوز اون اوچ سنه‌سنه قدر باشهادتنامه یتشدیریکی طالباتك یکونی ٣٠٢ در.

اناث رشدیه مکتبلری

سنه ١٣١٩

ایلی قیز صنایع مکتبی — جغال اوغلنده

طالبات ١٧٢

بهاری قیز صنایع مکتبی — اقسرایده قره مواس مرکزنده

طالبات ١٤٧

اسکدار قیز صنایع مکتبی — طالبات ١٥٢

مرکوز اناث رشدیه‌سی

طالبات

٨١

بشكطاش اناث رشديه‌سی

طالبات — ٢١٣

فندقلی اناث رشديه‌سی

طالبات — ١٢٠

اسكدار اناث رشديه‌سی

طالبات — ١٣١

سلطان احمد اناث رشديه‌سی

طالبات — ٢٤٥

ایوب اناث رشدیه‌سی

طالبات — ١٧٠

ملا کورانی اناث رشدیه‌سی

طالبات — ١٢٤

آت بازاری اناث رشدیه‌سی

طالبات — ٢١٤

کوچوک مصطفی پاشا اناث رشدیه‌سی

طالبات — ٢٣٠

اسلام محرره‌لری

۹

بو فصلی محرره‌لرمزك آثارندن بر کوچوك نمونه ایله تزیین ایلدم. مقصدم نه قدر کوزل ایسه وظیفه‌مده او قدر مشکلدر! نظر تمییز و انتخابم اوکنده یوزلرجه، بیکلرجه معارفپرور خانملر بولونیور. هر برینك اثرنده باشقه بر صنعت ادب، باشقه بر استعداد فطانت، باشقه بر رایحهٔ بلاغت کورونیور!

انسان بر کلستانه کیرر. هر جهتده رنکارنك ازهار بدیعه‌یی کورنجه قلبنده براستغراق، برمفتونیت حس ایدر. نظر روحنی بر قوهٔ علوی جذب ایدر. قوهٔ شامه روایح معطره ایچنده قالیر. خلاصه بر انجذاب معنوی، برفیض رحمانی ایچنده مسحور وسرمست اولور.

بو آدمه روحنك اذواق سلیمه و نشئهٔ انتظامنه کوره بر دمت یاپمسنی تکلیف ایدیکز! بی‌چاره،

شاشیرر. احوال روحانیه‌سنده بر تحول سریع،
بر تردد غریب حس ایدر. هانکیسنی قبول
وهانکیسنی رد ایتسون!

گلستان معرفتلرده مختلف منظم ساحات علم
وعرفان وار. کافه‌سنک آرزولرینی تلفیق ایتمکه کتابمزک
حجمی مساعد دکلدر. بر ترک ادیبه‌سنک دیدیکی
کبی «بونلرک هانکیسنی آلایم مسئله‌سنه قارشی،
هانکیسنی براقه‌یم کیفیتی بر یک چوق مشکلاته
دوشوردی ایه اوت! انسان هانکیسنک قیمتنی دها
آز کوررسون، هانکیسنی براقمه‌ق ایسترسون. نهایت
نظر انتخابه الویرشلی اولمق قولای اولانلری طوپلایه
یه‌رق شو کوچوک و لطیف دمتی تشکیل و ترتیب
ایلدم. بنده اعتراف ایدرمکه مقصدم حاصل اولمادی»
چونکه ف. ملیحه ـ زینب نسیبه ـ صدیقه ـ
م. سامحه ـ فطمه لامعه ـ نادره ـ امینه نعمت ـ
امینه مدیحه ـ حمیده ـ امینه خیریه ـ اقبال ـ
ز. صبیحه ـ منیره ـ گلستان عصمت ـ سعادت فتحیه
ـ فاطمه موسومه ـ ز. صبیحه ـ طلعت ـ
م. نکار ـ زاهده لمعان ـ بیکلی بریه ـ لطفیه ـ

صابره نالنده — موهبه — بنت اقبال کرمکار — شفیقه — عرفان — نیره — ر. شهرت و امثالی تعداد اولنمقله بیتمه‌ین هوسکاران علم و عرفانك محصول قریحهٔ جودت وفطنتلری اولان اوپرا کنده اثرلر حقیقةً انظار عامه‌یه وضعه الیق محرراتدندر.

مطبوعات عثمانیه‌نك بونلر کبی دها نیجه معلوماتلی وذکاوتلی خانملرمزك آثار برگزیده‌لریله تزیین ایدلدیکنی کورمك بزم ایچون پك بیوك بر سعادتدرکه، اصل مقصد و مطلبمزده بوندن عبارتدر.

محررات نسوان

ایشته بر لوحه! ظریف، بدیع، دلفریب بر لوحه! خانملرمزك حیات نسوانیلرینی مصور بر تابلو... نسوان اسلامك قلبلری، فکرلری مناظر مختلفه‌ده بر عالم صفوت ارائه ایدییور. بو مناظر صفوت اشتماله نظر دقتله تماشا ایدلدکده کوریلورکه

خانملرمزك عالیهٔ وجدانلرینی ، رقت ، حب عائله ، تعالی مزیه حاصل بولنیور یك حسیات عالیجنابانه‌دن باشقه برشی دكلدر. انسان بو تعیین و فصاحتكستر آثاری اوقودقچه نفسی بو زمرهٔ فاضله و كامله‌یه قارشی بر مخاطب عد ایدرك آنلرك عكس صدای وجدانلرینی ایشیدر كبی اولیور ! هربری مختلف فكر نشریونلر ، مختلف لیاقت وقابلیتك خلاصهٔ علویاتی ! عین طوپراقدن استخراج اولنان معدن كوجه‌لری كبی حسیات روحانیه خصوصنده كافه‌سی متجانس كبی كورونیور . محترم خانملرمزك افكار معالی پسندانه‌لرنده‌كی شو آهنك اطراد ومشاركت تربیهٔ قومیه‌جه یكدیكرلرینه نه‌قدر مشابه اولدقلرینه دلیل قویدر .

اوت ! شیوهٔ افاده‌لر ، اسلوب تصورلر هپ فطری برمحاسن ونزاهتله آلوده‌در . كویاكه كافه‌سنك جوهر فكرلری عین قالبده اصاغه ایدلمش .

اك كوزل یازیلر طمطراقلی الفاظ ایله اولانلر دكل ، حسیات روحانیه اوزرنده بیوك تأثیر اجرا ایدنلردر . شو غیر منتظم صورتده برچیده ایدلمش

پارچه‌لر بدایع ادب نقطهٔ نظرندن حقیقةً شایان دقتدر .

بونلر عالم ادبیاتمزك مدار زینتی اولدقلری كبی آتیده شرفلی بر والده اولمغله نامزد بولنان بنات اسلام ایچون دخی دروس فضائل ومزیاتدرلر .

آثار نسوان اسلام

نظم قسمی

١

بر قیزکه طانیردم

کوکسنك قان ایچنده یاره‌لری
آچیلوب لاله‌دن نشان اولمش
شمس غاروب کبی عیان اولمش
بولنوب زلف آه زلف بتون
بو نه محو قدر نه آقدر
دوغ ایکن اولمش صوبه دوار
آلمش بر ده اختیار مکان
هر گورن غبن ایدر بو ضوء جانانی
او قدر جامع لطافتدر
ای سحاب سیاه ایچنده ملك
جا محو ایتمکی کیدیکت گوملك

§

عشقه مغلوب او حسن معصومك
گورورم بن خیالی نالان

اثری وار او نجۀ شومك
اوقشیور حسن و آنی حالا
منقلب خاکه نوبهارنده
طوریور تازه‌لك مزارنده
کزینیورکن انك جوارنده
بر تأثرله بن تك و تنها
صانیرم قبردن چیقوب ناکاه
اوله‌جق شوق ایله بکا همراه

§

حسنی بر اویله شعلۀ بی‌تاب
سونیور محتضر یتاغنده
رنك سودا کولوب قوجاغنده
اغلیور پسترنده نور شباب
نه روا بر وجود نادیده
بویله بر حال ایله نمایاندر
رفته رفته قرین پایاندر
بکزه‌دیرسه‌م بو حالی شایاندر
قلب مأیوس ایچنده امیده

صارى بر كلمدك اى عدم چيچكى
ايسته‌مزدم سكا ورم ديمكى

❀

ای مجسم حیاتك او ماه منیر
بوله قاسوفی بحر ظلمتده
گوك طوغوب اوج سرمدیتده
انی ایتمزمی بر دها تنویر
نگر جلوه عینی سرو سیمینه
نه قدر دلربا شو سنك مزار
اكثر آنده آه جانان وار
عجبا اولیورمی حسنه یار
محرم بن او حسنی تمیینه
حالنی شرحه بر ظریف لسان
اوندهده آچلاكی خندان

عبدالحق مهرالنسا

منظومه

فراغت كلشم فانی جهاندن خصم جاناندر
نه بیلسون مهربانلق رسمن اولكیم اصلی ناداندر
فلك دلخواهم اوزره دونمدی بر كشته دوراندر
نهال نازنینمدن جدا حالم پریشاندر
نیم كوكلم قزل كل غنچه‌سی وش طوب طولی قاندر
آچلمق اختیار ایتمز اكر یوز بیك بهار اولسه

§

بهارك روز نوروزن طویوب شاد اولسه هپ كللر
دیروب كیسولرن تبریكه كلسه باغه سنبللر
بو اثنا هر طرفدن نغمه‌ساز اولسه شرین دللر
دل پر دردمی كوش ایتسه بلبل نی كبی ایكلر
نیم كوكلم قزل كل غنچه‌سی وش طوب طولی قاندر
آچلمق اختیار ایتمز اكر یوز بیك بهار اولسه

§

بو باغك سروقد بر لاله‌زارمدن آیرلدم
درخت عمرمك شیرین سخن بارمدن آیرلدم

ملامت ایلمش اله ایچون پارەمدن آیرلدم
حقیقت راهنك منصوری یم دارمدن آیرلدم
بم کوکلم قزل کل غنچه‌سی وش طوب طولی قالدی
آچلمق اختیار ایتمز اگر یوز بیك بهار اولسه

§

فراق دود حسرتلر چیقارلی قندیل جانمدن
سیاده قات قات آبر بهار اولمش دهانمدن
کوریدی حزنمی یعقوب فرار ایلردی یانمدن
دمادم پر رموز ایلر صدا هپ استخوانمدن
بم کوکلم قزل کل غنچه‌سی وش طوب طولی قالدی
آچلمق اختیار ایتمز اگر یوز بیك بهار اولسه

§

قضا پیکانی لاله جگر پاره‌م سپر اولدی
نشانه اوغرادی قدر رهائی یرین بولدی
آچوب پر مرغ روحم باغ فردوسه روان اولدی
ترحم ایتمدی بو ناتوانی یاقدی یاندردی
بم کوکلم قزل کل غنچه‌سی وش طوب طولی قالدی
آچلمق اختیار ایتمز اگر یوز بیك بهار اولسه

§

نهانی شمع عشقه یانمغه پروانه‌یم شمدی
ایچی دلدار ایله مملو طپشی بیکانه‌یم شمدی
براق بو آه وزاری حسرت غمخانه‌یم شمدی
فلك جامیله سم نوش ایتمشم مستانه‌یم شمدی
بنم کوکلم قزل کل غنچه‌سی وش طوب طولی قاندر
آچلمق اختیار ایتمز اکر یوز بیك بهار اولسه

§

صلاتدر اهل عشقه جمع اولوب عرفانی کورسونلر
ملامت خرقه‌سنده کیزلنان عریانی کورسونلر
هله وقتم یوق ایمدی سری سوزانی کورسونلر
بنم کوکلم قزل کل غنچه‌سی وش طوب طولی قاندر
آچیلمق اختیار ایتمز اکر یوز بیك بهار اولسه

سری خانم

نمله اسحق

دریا سنا کنزه کنار تنها
پرصمت وسکون ایچنده صحراء

غشی اولمش ایدی نسیم خوشبو،
ازهار کورور کبیدی رؤیا!
اتمش ایدی سطح آبی روشن
عکس قمر حزین سیما!
دریا تصور ایدوب سمایی
اولمشدی سما نظیر دریا.
ایلردی تموج و تشعشع
بزیر کورونن نجوم زهرا.
پرواز اتمک دیلردی روحم،
جسمم آکا بار اولوردی حیفا!
هر منظره هر بدیعه هرجو
مستغرق نور ایدی سراپا؛
اوچمقده کتائب ملائك ...
واقعه‌ده عین خواب و خولیا!
تمثال منورلریله
رسم اولمش ایدی بو لوحه کویا؛
پیش نظر نضرتمده
معبد کورونوردی زیر و بالا؛
دکشمکده ایدی صباح جانه

بر صوت غریب رقت افزا .
ایام لطیف رنك ماضی
ایلردی اوشب طواف بیجا .
جاری و محیط اولان سکونك
قلبنده بر آه وزار پیدا.
بیتاب وتوان اوتردی برقوش
آغلر کبی بر مزار هجری!
هرشی اویوردی، بنده لکن
بیدار اولیوردی فکر سودا؛
بردن بزه ظلمت اولدی طاری؛
سیسلرله بوروندی جمله اشیا
خولیای سواد پرورمدن
مهتاب فرار ایدردی گویا!
بربن قالدم اوپرده، برده
اسحق دنیادن بو مرغ شیدا.
روحم ازکا سویلیوردی برشی؛
بن طویمغی ایستەمزدم اما
دیکلردی اوطائر سکزنت
اکلاردی بونی او روح گویا..

ای سحابی، ای یتیمهٔ شب!
سودا یله حزن سنده در هپ،
وحشتلر ایچنده ذاکر حق
لایق سکا دیسه طائر حق
اسرار کبی علامهٔ مبهم؛
محراکده سکوت لیلک؛
رعشهٔ ظل مثالیسین سن؛
قوتی شکلنده خیالیسین سن؛
سن محرم رازی کائناتک؛
بر لمعهٔ روحده‌ر حیاتک؛
صوتک دره‌دن اولنجه ظاهر
دیکلر کوزونور سنی مشاعر؛
قرتال دیکلر سحابه‌لردن؛
بایقوش دیکلر خرابه‌لردن؛
ارواح علی العموم دیکلر.
امواج طوروب نجوم دیکلر.
بر مشجره‌نك ایچنده تنها
سندن نجه سر اولور هویدا.
بیدار دکل اکرچه بیخواب،

کاهی تابنده، کاه بیتاب ـ
شبتابه نظیردر سرودك،
تصویر عدم قیلار وجودك؛
کویاکه سنکله عشق سوزان
بر آهك ایچنده بولدی پایان!
بکزتمش ایکن خیاله خلقت
سندن نبعان ایدر حقیقت
بلبل کبی یوقدر اشتهارك
مستور خزاندر بهارك
روزی سکا قسمت ایتمامش حق
مظلم نام ونشان اسحق.
فردای مزار صبحکاهك
واصلدر او سمته آه وواهك.
برعالم بیقراردر بو،
برعالم پایداردر او ...
کل ایلیه‌لم سنکله هجرت؛
طورسون ابدی بو خاك حسرت!..

مهر النسا

قادینلر حقنده بعض افکار

دیمش که بر بویوك آدم: «معزلی عالم
— کتاب پرشرف ومعنای خلقتده —
رجال نثر اوله‌رق ایلمش طرازیده،
نسای شعر اوله‌رق ایلمش قرین قلم.»
دیمش‌ده بر دگری: «گلستان دنیاده
ایکی محل واحسن وجوددر زینت:
بری شکوفه — که ورد لطیف وپرحیرت،
بری قادین — که ریاض طبیعته وایه.»
بنده اوتحنده برلشقه‌سی دیورکه: «اگر
بلاستان عالمده زن اولماسه موجود،
مقارن اولمز ایدی بر زمان جهانه وجود،
جهان جهان عدم ایدردی‌ده کائناتی مقر.»
بو فکری ایلیه‌یم عاجزانه بن ایصال:

⁂

«بشر — زن اولماسه — طوغمازه دینلدیکندر بو:
ظلام دردو بلا آدمه قیلنجه غلو،

قادین کولر، کورور آدم اویوزده نور فلاح!
دیمك بودرکه بو عالمده وارسه نسواندر
مصائب بشرك آلت تلافیسی،
حیات داغنك الڭ خوش علاجی، شافیسی ...
حیات جسمدر، انجق نسا اکا جاندر!

*
* *

ینه او یولده دیورلرکه: «آنلری مولا
تتمهٔ کلمات کتاب دهر ایتمش:
مکونات عموماً ظهور ایدوب بیتمش.
نسا مؤخراً اولمش حیاته زین افزا.»
ینه دیورکه بری: «صدق ایله محبتده
نسا وجوه ایله جمع رجاله فائقدر.
صداقتی چوق اولان احتفاله لایقدر.
دیمك‌که زن یاقیشر هپ سریر حرمتده.»
ینه دکر بریسی سویلیورکه «بر دلده
مقام گیر محبت دکل ایسه بر زن،
اودل نشان گتیرر بی بهار بر سنه‌دن،
ویاکه بی گل اولور اول ربیع مظلمده.»
ینه دکر بری شویله دیور: «اناث اکر

حالا وجيزه اولورسه بر رفيق اقارب ،
اولور او جيرمده آلوده حرمته شايان ،
كه مصاف دلاورنك افتخاريدر وهبرا »
بونی ذكر برى شويله خلاصه ايتمشدر :
« نسا او مرتبه‌ده خير و حقه مائلدر
كه هر كس يهوده حق وخيره قائلدر ،
كوكلكى ايلر انواع زينتله خاطرينى
شرفه شرفا او معالى اختصاصيله
كه مرده لائق مردانكى و غيرتدر !
قولتى نساده اولان حسنى بر لطافتدر
رجاله دوغرو قوشان قوت بليغه
قل بو نظم تره شهيد ملكدندر ؛
مبادى قوى قرحدن حكيمه دربكسر ،
بياضى لوح كيزن وحجاب زرفر سحر ،
صبابه لسبق اولك وجه ايله صر هندر »

قونيه‌ده مقيم : لاتقه‌لى
فاطمه

وجدیه‌نك برغزلنه نظیره‌در :

صانیر كوكلم كه طاغلردن بكا امداد قابلدر
نیم آلامیمه طاشلر ایچون فریاد قابلدر
رجوعی اصلنه ممكن اولورسه منكسر جامك
مكدر، منكسر برقلبی قیلمق شاد قابلدر
سنك ای مرشد كمراه اكر قابلسه ارشادك
مرید ضال ایچونده سندن استرشاد قابلدر
پریشان اولمسه فكرك الله دائما (شهرت)
سنكچون خوش غزللر ایلمك انشاد قابلدر

ز. شهرت

هجران

ای فلك قیلدك جهانی ناكهان زندان بكا
نیله‌یم غیری حیاتی آتش سوزان بكا
كوشهٔ محنتده قالدم یأس ایله هجران ایله
تابكی ایام حسرت، فرقت جانان بكا

حسن علوی عینه اولور کی وایه‌دار
بر خیال قیلدی مقبر قلبمی دوران بکا
دمبدم آه ایلیوب جولر مثالی چاغلرم
لانهٔ ویرانی اعماره یوق امکان بکا
اغلامقدن کوزلرم اولدی رنگی فرقالدی کیم
کوستردیی فرق نور و ظلمتی هر آن بکا

فی ۸ تشرین اول سنه ۳۱۵

[illegible]

لوحهٔ طبیعت !

(بهار قسمی)

— ۱ —

نه عجیب حسن ویریور شو دره‌لرا
صاندکه سر سوقلده مشجره‌لر
برطرفده کزینیر هپ سوریلر ،
برطرفده آناسز یاورو ملر !

— ٢ —

نقدر طاتلی ایسه سویله‌مسی
اوقدر نشئه‌لیدر دکله‌مسی
جائز اولمزسه‌ده جنت دیمه‌سی،
ترك اولنمز شو یشیل طاغ تپه‌سی.

— ٣ —

بورینوب جامهٔ ذوقه صحرا،
آچییور سینهٔ صافن کویا!
قوشوشوب اول یره هرصبح ومسا،
بولورز کوکلمزه درلو دوا.

— ٤ —

باقکز! اوتلر ایچنده: یووه‌یه،
ساده قوشلرمی کلیرمش بورایه؟
باری قالقك کیده‌لم بز اورویه؛
کلیکز سزده آ قوشلر اورایه؛

— ٥ —

(خزانه قسمی)

نه ایچون شو دره‌دن سس کلمز؟
ندن اول مشجره‌دن قوش کچمز؟

ندن اولدی بار محنت اعمز؟

ندن اولدی عقل فوزی هیچ ماهر؟

— ٦ —

واقعا سن کبود شو دورهدن،

قوش دخی بجمه‌دن مشجره‌دن.

فقط اولکنه هیچ بکرمسیورا!

قورقیور هر کوزن اول منظره‌دن

— ٧ —

حونکه هر پرده سکوت آماده،

بلبلار اولدی اوقوش [١] فرمانده

هیچ قلرمی اوکولر باده!

نه قدر ذوق بولنور مرعاده!

— ٨ —

بوکاده راضی ایکن بز ایوانا!

بو ورم قرکی صولدی ناکاه

او چیچکلر، او لطیف مرعالر،

او چمنلر. او کوزل سیرانکاه

---

[١] بلبل.

— ۹ —

(شتا فصلی)

بو نه ظلمت، بو نه قسوتلی کیجه؟
او نه واسع، او نصل رنکلی کچه؟ [۲]
او سفیدک اوزرنده او سیاه،
نقدر آوتمه‌در کتدکجه.

— ۱۰ —

برق اوروب طاغلره کویا عالم!
صارصیلور تاتملندن هر دم،
جان ویرمشجه‌سنه صحرالر،
طورمز ایکلرکه بوکا صوصدی قلم!

— ۱۱ —

سوریوب دامنی طاغلرده!
بریری صانکه کزر باغلرده!
بیاض انتاریسی پك پارلارده،
کورینور سینه‌سی مجرالرده

[۲] قار.

— ١٢ —

طاغلره کثرت ایله دوشمه‌دن قار
اوله دهشت، اوله هیئتلی وقارا
صانکه عمر ایچره سرور وحظ وارا
حاصل قیش دخی بك دوقدار

حمیت زهرا

نشیدهٔ تقریضیه [*]

ای صاحبهٔ دانش وعرفان وفضیلت
بر موهبه‌در ذاتکزه حقدن بو طبیعت
الحق بو قدر اولسه اولور رتبهٔ عرفان
یوق حد کمالکده سنك طوغروسی پایان
ایتدك ینه بو نوآثرکله بزی احیا
همشیره‌جکم درد والم کورمه‌سن اصلا
هر قسمی برر کوهر یکتا کبی پارلاق
هر فصلنه انموزج حکمت دیسه‌م الیق

[*] محررهٔ شهیره عصمت امینه خانمك «تربیهٔ اطفاله عائد اوچ حکایه» نام اثرلری ایچون انشاد ایدلمشدر.

اغلاتدی براز کرچه بزی «خوف ملال»
کولدیردی فقط صکره‌ده‌کی «قسم ذکاوت»
تربیهٔ اطفاله کوزل بر مودل اولدی
تبشیر ایدرم بو اثرك بی بدل اولدی.

بنت احمد — رمزیه

سانحات قلبیه

برجوی لطیف چاغلایوردی
کوکلم کبی صانکه اغلایوردی
اسدکجه نسیم روحپرور
دتره‌ردی یشیل یشیل چمنلر
باقدمده فضای بیکرانه
کوکلرده‌کی پارلاق اخترانه
دریای وسیع روشنایه
آثار قدیر دلربایه
حیرتلر ایچنده قالدی کوکلم
مولاسنی ذکره طالدی کوکلم.

بنت قدری — فاطمه مفیده

همشیره نفسی

هانی او ملجأ شفقت مادر
هانی اوكان محبت مادر
هانی او مهر مروت مادر
اوده محو اولدی نهایت مادر
اویو ای دردمه درمانم اویو
اویو ای باعث احزانم اویو

نوح قیولی — ناجیه

مطالعات مادرانه. — بشیك باشنده

سن اویورسه‌ڭ بڭا جان
اوله‌جق بارگران؛
اویورم بنده همان ؟
بو نه‌در آغلادیغك آه

قونیه‌ده — ج. عارفه

٦

نثر قسمی

تربیهٔ اطفال حقنده الزم اولان بعض تقیدات فنیه

اطفالك مادی و معنوی تربیه‌سنه خادم اولان (فیزیوغنومونی) یعنی (علم‌قیافت) و (فره‌نولوژی) یعنی (مبحث القحف) فنلرینه هر والده آشنا اوله‌میه‌جغی ایچون بو تقیدات فنیه مادردن زیاده پدره راجع بر کیفیت کبیدر. هر پدرك بوفنلره انتسابی‌ده طبیعی ممکن اوله‌میه‌جغندن ابوین حاذق بر طبیبه بالمراجعه وظیفهٔ متقیدانه‌لرینی ایفا ایده‌بیلورلر.

بز شمدی اولادك نه اولدیغنی تدقیق ایده‌لم.

اولاد ندر؟

او بر جوهر ناتراشیده‌درکه ایشلنوب عالم انسانیتده تداوله چیقارلمسی ابوینك ید شفقتنه وابسته‌در. اوجوهر خامی طاش وطوپراقدن خلاص ایده‌جك والده‌نك سعی وغیرتی اکا جلا ویره‌جك

اولادده بدایت علومنندر. ایون جوهر حیاتلری
اقتضیمک حولیله اولرنده‌کی آلات تربیه‌یی استعماله
تسامح ایدرلرسه خصوصیله عمرلرینک دکری دائما
عادی طالی مرتبه‌سنده قالوب قیمتلر و پارلاق
بر کوهر حکمنه نائل اوله‌مازلر.

بو تسامح ایوجک انکلترده کوریلور؛
و کوریلدیکی ایچون تربیهٔ اطفاله عائد صحیفه‌لرجه
مقاله‌لر یازیلیور! دنیاده چوجقلی سومک بو فرد
بولنمیه‌جغی بولسه‌ده والدینی عد اولنه‌جغی
جهتیله اولادینک سوء حرکاتی اغماض عین ایله
یکلنه‌دیریوب تربیه‌سنه جهد و اقدام ایدمز ایدی
و مادر البت و البت ثمرهٔ حیاتنک سعادتحاله خادم
اولمسی تقدیرنده قیدسزلقنه نادم اولیور. مقالهٔ
ناجزانه‌مزدن اولادک خیرالامی ملتزم اولدیغی
استخراج ایدلسون؛ مقصدمز اولادک سوء حرکاتی
اصلا مسامحه‌کارانه کورلیوب بعض کونا تدابیر
تنبیه‌یی هنوز اون ایکی یاشنی تجاوز ایتمه‌دن موقع
اجرایه قویمق و سائر خصوصاتده اکره طاتلیلقله
معامله ایتمکدن عبارتدر.

والده‌لك حسبیله (اولاد) کلمه‌سنده مندمج اذواق روحانیه او کلمه‌نك تلفظی عقیبنده بتون قلبمزی استیلا ایدر. انك یالکز تلفظیله متأثر اولدیغمز حالده محصول عمرلرمزك متبسم چهره‌لری قارشوسنده انلرك هر بر حال وحرکاتی بزه خوش کورینور (چیرکین ده اولسه‌لر) انلری کوزل هیچ اولمازسه سویملی بوله‌رق مفتخر اولورزه. بو حالمز نهایت الامر انلرك شماریق و بدبخت اولملرینه باعث اولور.

بونك ایچون خندهٔ معصومانه‌سیله میل ومحبتمزی تماماً کندینه جلب وجذب ایدن اومینی مینی ملکلره یالکز شفقت مادرانه‌مز الجاآتیله باقیوب برازده رفاهیت وسعادتلرینی تأمین ایده‌جك بر نظر مدققانه ایله انلری کوزدن کچیرمش اولورسه‌ق وظائفمزی حسن ایفا ایتمش اولورز. شویله‌که:

اطفالك ایولکه وفنالغه اولان میل وهوسلری دماغلرینك نشو ونماسنه کوره یعنی استعداد حسنه وسیئه‌لرینه مبنی هر حانکیسیله زیاده‌جه تمارسه پیدا

ايدرلرسه دماغ دخى او استعداد طبيعيه كوره تشكل ايدر. سلرى ايلرولدكجه صوكره تشكلات دماغيه و شكل ديكر آلهميوب هنوز قلبا كوريه ايكن اكا شكل ويرهجك حسن استعداداى اطفالده حاصل اتمكه چاليشمليدر.

[١] ر كمبك موطى دروسنده محفوظ و بك چوق نقاط حكمى هنوز علم طبيعيه مجهول اولان دماغك نشو ونماسى طفوليتدن صباوته قدر تبدلات شديده دوام ايدوب دماغ دورانده بولندقجه قفا كمكنك حجمى دماغه شكل ويرميوب دماغك شكله كوره قفا كمكى شكل مخصوصى اخذ ايدر.

دماغك دوران دائميسنده قفانك هانكى نقطه‌سنه زيادهجه تمايل ايدرسه اوراده بر چيقينتى حاصل اولور. ايشته چيقينتيلر كوزله كورنديكى كبى الايله طوقونلنجه‌ده حس اولنور. بوقنده ممارسه‌ى

---

[١] بو بابده سرد و بيان ايديلن فكر و مطالعه (لاواتر) و (غال) نام عالملرك آثار بركزيده‌لرندن تتبع ايدلمشدر.

اولان کیمسه طرفندن چوجوق (نظر) و (تماس) ایله معاینه اولندقده میل و استعداد طبیعیسی اکلاشیلوب هر هانکی شیئه تمایلی زیاده ایسه انك تزایدینه میدان ویرلمه‌ملیدر. زیرا چوجوق بر یره صاپلانور قالورسه عاقبت حالی خیرلو اولماز...

جودت پاشا مرحومك کوچوك کریمه‌سی

امینه سمیه

حیات ساعیانه‌نك قیمت و اهمیتی

محرره‌سی: فاطمه فخرالنسا

. . . .

— بز انلره نسبتله نه‌یز؟ بر سوری تنبل وتنپرور: خانه‌لرده اوتوروب لسان حال ایله — بز آچز بزی اطعام ایدیکز — و — بز محتاج لباسز بزی اکسا ایدیکز — دیبورز. باری بزی بویله عرفهاً وطبیباً اعاشه ایدنلرك شکرانه‌سی وظیفه‌ٔ سعی وغیرتی اولمق اوزره، باعث سعادت و بختیاریلری

بولنمق، بزه عائد اولان امور وخصوصاتی حسن
ایفا ایله اثلره معاونتده بولنمق ایدی. هیهات
بزده! طبیعتك نوع نسوانه تحمیل ایلدیکی وظائفی
بر بر ارقه‌مزدن آتدق؛ اثلری کندینه وظیفه
عد ایدنلر مرتبهٔ قلبنده قالدی. الك مشکل ومتعب
فقط بك ده عالی وظیفه‌مز اولان تربیهٔ اطفالدن
بیله، اثلری تولدلرندن اعتباراً مرضعه ودایه‌لر
آغوشنه تسلیم، صکره‌ده صره‌سیله دادی، مربیه
ومعلمه‌لرك ید تربیتلرینه تودیع ایدرك الك مقدس
وظیفه‌مزی اهمال ایلدك. هر نوع لوازمات بیتیه‌مز
ایچون متعدد مغازه‌لر بزه دائما کشاده و تزیینلر
امرمزه آماده‌در. خانهٔ علیه دیکیش و بیچم کبی
مزاحمتنده کندیمزی آزاده سر براقدق، اشد
احتیاجمزدن اولان طعام طبخ واستحضارینی دخی
طائفهٔ ذکوره تحمیل ایلدك. خدمات سائرهٔ بیتیه‌یی ده
جاریه و خدمتکارلر ایفا ایدییورلر. بزه نه قالدی؟
برحق نظارت واداره دکلمی؟ بوقدرجق بر خدمتده،
مدنیتك درجهٔ حاضره‌سنجه قادینلره چوق کورلمش
اوملیکه اوروپاده اثلری اووقاتلق طبیبلك مهندسلك

کبی ذکوره مخصوص خدماته سوق ایله شو وظیفهٔ نظارت و اداره‌نك ایفاسنی‌ده مرتبهٔ استحاله‌یه واردرمشلر ، صباحدن اقشامه قدر خانه‌سنك خارجنده مشغول اولان برکسه‌نك اقشام یورغون کلوبده امور بیتیه ایله اشتغال ایلمسی قابلمیدر؟

حاضر صره‌سی کلمش ایکن منصفانه اعتراف ایلملی‌یزکه، اصل شرف وشان نسوانی شول زمانك وظیفه شناس وفعال مخدراتنه عائددرکه اکتسا ایده‌جکلری کوملکك چوغنی کندیلری بوکر ، بزینی کندیلری طوقور ، کندیلری بیچر ینه کندیلری دیکرلر ایمش ؛ تزین ایچون ، بزم کبی مغازه‌لرده‌کی حاضر دانتلالره فستونلره مراجعت ایتمیوب کندی اللریله اویالر یاپارلر ایمش ؛ باشلرینك تزییناتی دخی ، خبرمز اولمه‌دن ثروتمزی اوروپایه چکن قورده‌لالر دانتلالر تولر بونجوقلر دکلمش . کندی محصول یدمهارتلری اولان ظریف اویالر ایمش ، چورابلرینك بیله یوكلرینی کندیلری اکیرر ، ینه کندیلری اوررلر ایمش ؛ اوروپاده الان نظر حیرت تقدیرکارانه ایله کوریلوب مقام زینتده صالونلره وضع

ایدیلان جو ده‌لره حولیلره قوشالر و سازه‌نیله هپ انلرك اوز حیره‌دسنی مهارتلری اولدقلری جهتیله ارتق انلرك سعی و کوششلری نه‌درجه نائل تقدیر اوله‌جغی تبیین ایدر.

یا حیات ساعیانه‌لرینك الك گوزل یادگاری اولان اطفال، انلری ده عجبا رحمت و مشفقتلر ایچنده مالك باقوب بیوتمه‌رك وظائف مادرانه‌لرینی ده باتمام ایفا ایدرلر ایمش؛ فقط کافه‌سی تندرست اولوب زمانمزده حکمفرما اولان عصبی خسته‌لقلردن بعید و سالم ایمشلر، دیمك اولیورکه کندیلرینی اوزه‌جك، قورقولر حاصل ایده‌جك، اعصابه سوء تأثیر ایلیه‌جك شیلره صرف ذهن ایتمکه واقتدن حصول بوله‌جق اهمیتسز راحتسزلقلری، وجودلرینی دینکلیوبده حس ایلمکه فکراً و بدناً مشغول اولدقلری او قدر مصالح کثیره مانع ایمش، زیرا ایشته بو مشاغلك فقدانی ایله برابر هر کس بیکبر خسته‌لقلری استیلا ایلدی گیتدی.

یتیمه

زواللی ! پك مغموم، دوشونیور ! کوچوك، خراب خانه‌سنك پنجره‌سنه دایانمش عمان یأسی و تفکراته طالمش سویملی اللریله دائما او سماوی کوزلرینی سیلیور، آغلیور! آه شو بدبخت چوجق، عجبا نیچون بو قدر مکدر؟ بو حال محزونانه‌سنه سبب نه؟اوت! دوکوننه اون کون قالدی... اوطه تفریشاتی وسائر لوازماتی بعض ارباب حمیت و مرحمت طرفلرندن اعانه صورتیله اکمال ایدلمش ایسه‌ده بیت‌العروسده کیه‌جك البسه‌سی یوق. آوان صباوتندن بری کوردیکی کلینلر کبی تللی پوللی البسه کیمك ایستیور ؛ لکن تداركی مشکل. بو سببدن بر حال نومیدی‌یه مستغرق. بو صره‌ده ایدی که سوقاق قپوسنك طوقماغی اورلدی. ایچری‌یه کیرن بر قادنیله بینلرنده شویله بر محاوره جریان ایتدی : خانم افندینك سزه و والده‌کزه سلامنی تبلیغ ایدرم. (بر بوغچه ارائه ایدرك) بو البسه‌یی کوندردی. لکن بیچمی تبدیل ایدلمك لازم. بونی‌ده‌ بیزك یددرایتکزه حواله ایلدی. خرج مصارفنه

قارشولق اولمق اوزره شو الجه‌یی ده گوندردی .
دیمی اوزریمه بی چاره قیز بولطف نا کهانیدن فوق
الحد مسرور اولدی . تشکرات عظیمه و تعظیمات
معصومانه‌سنك تبلیغی استرحام ایدوب بوجه‌یی
آلدی . یالکز قلاقنه آنی صبرسزلقله آچدی . بوده
نه گورسون : گوندریلن هدیه تخمیناً بوندن یکرمی
سنه اول بیوك والده‌لرمز طرفندن قوللانیلان تك
اتکلی یاش غره‌دن معمول وکار قدیم برقوستوم
دکلمی ایمش ! . .
بقه‌دن اتکه قدر هم کلیسنی اوزمانه مخصوص
زینت قیلندن اولان قیرمه وبوزمه گی‌شیلر احاطه
ایتدیکندن یکننظرده تبدیل واقیری ایجون اله
الهجق بر پارچه‌سی گورولمیوردی . نه کندیسنده‌کی
ممنونیتك تعریفی ناقابل . . .
امان یارب ! نه عالیسك ! مددرسی بی چاره کاسك !
بن شیمدی بر حال مأیوسانه ایچنده ایکن شیمدی
مستغرق لطف بی پایان اولیوردم . قیزجغز کندی
کندینه هم بو صافیانه سوزلری سویلیور . هم ده
قلبنه بیوك بر قوت وفرح ویرن شو قیمتدار قماشك

نه یولده قابل اصلاح اوله‌جغنی ملاحظه ایدییور .
ایشته درحال البسه‌یی حسن طبیعتنه کوره اصلاح ایتمکه باشلادی. البسه‌نك اوك جهتنده‌کی بر طاقم زائد و بی لزوم قیرمالری سوکوب آتدی . اونی برماکنه اقسامی کبی طاغیتدی . کویاکه هنوز اصمارلانمش برقاچ طوپ حریر قماشه مالك بولنیوردی فی‌الحقیقه کلینلکنه مخصوص اوزون اتکلی برژوب ایله برده جاکت احضارینه کفایت ایدییوردی. دیکیشلرك سوکولمه‌سندن متحصل ایکنه دلیکلری براز جانی صیقدی. زیرا بونلری اوتو ایله‌ده ازاله ایده‌مدی. براز ملاحظه‌دن صوکره نفسنه خطاباً دیدی که . بوده اهمیتسز ! شیمدی البسه‌نك همان هرجهتنی صاری قلابدانله ایشلمه‌لی‌یم. او وقت بو دلیکلردنده اثر قالماز . بو فکرینی والده‌سی‌ده ترویج ایلدی . وقت مساعد دکل ایسه‌ده غیرتله هوسله بوده ممکن . قیز قرارینی درحال اجرایه شتابان اولدی. اتکك اوك وارقه جهتلرینه غایت ظریف برر آرپه دمتلرینی او نازك اللریله ترسیم ویقه قول کبی مهم قسملرینی بو مضع دمتلرله

تزيين ايتمكه باشلادى . ذاتاً عائلهسنه صرف ايتديكى غيرت ومهارته بودرلو تزيينات دخى منضم اولهرق البته قيرجفزك اندام دلارايانى مشعشع برصورتده عرض وارائه ايلدى . بافكر ! هروقت موديستهلرك بيله مظهر تقدير وتحسينى اولهجق برصورتده يابديغى جبهسنى قوشومنى كيمش ، سماوى كوزلرينى اكا عطف ايتمش برطور مسرورانه ايله كوشهده اوطوريور .

سعى وغيرتى ، مهارت ولياقتى ، هنر واستعدادى ، برصاحب عاطفهنك مأثر رأفت وشفقتى كبى بيوك وعالى برقوتدر .

چنبرلى طاشده
فاطمه راسخه

قادينلره لزوم تحصيل

قادينلق ! نه عالى برعنواندر ؛ چونكه جمعيت بشريهنك سعادتنى تأمينه خادم اولانلر قادينلردر . بر اركك انسانلق وظيفهسنى طانيمق وشرف ذاتيسنى

آرتیرمق ایچون نصل اوقور وچالیشیر ایسه برقادین ده قادینلق وظیفه‌لرینی بیلمك، اوینك اداره‌سنی یولنه قویمق، اولادینی کوزل تربیه ایتمك خلاصه قلبنك الك سویملی امللرینی یاپه‌بیلمك اوزره‌اویله‌جه تحصیل فیض وکمالات ایتمکه مجبوردر. قادینلق وظیفه‌سی وظائف مدنیه‌نك اساسنی تشکیل ایدر؛ بوسببدن قادینلر دائما عالیدر. بز انسانیتمز ایجابندن اوله‌رق اوقیوب یازمغه واوکرندیکمز کافیدر دیه‌یه‌رك ممکن اولدیغی قدر ترقی ایتمکه محتاجز.— برقادین اوقودقجه ماهیت ذاتیه‌سنی و وظیفه‌سنك درجهٔ اهمیتنی تقدیر ایده‌بیله‌جك بر فکره مالك اولور؛ کافهٔ امورده رضای الهی واحکام وجدانی‌یه توفیقاً حرکت ایدر. کندینی لسان ستایش واحترام ایله یاد ایتدیره‌جك عقللی ومزیتلی بر والده اولور.

عایشه رحیمه

كوز ياشى

شعرا ايله ارباب فن اكثر خصوصنده ائتلاف ايدەمزلر. شاعرك افكار خيالپرورانه و احساسات بالمقابله‌لى رنكين الفاظ، شعشعه‌لى تشبيهات ايله افاده ايتمك خاصه‌سى و بر متفننك اصلا بر زعمشى بر حقيقتى فيا بر صورتده اورته‌يه قويمق عادتى تأليف ايتمك چوق دفعه امكانى ده يوقدر.

شاعر كوكلرده رقيق حسلر اويانديرمغه، نازك خيالر تصور ايتمكه چالشير. رحم و شفقت كبى، سودا كبى، هيجان كبى تأثرات معنويه حصوله كتيرر.

متفنن ايسه دماغه بر حقيقتى اولديغى كبى صوقمق ايستر. مجاز، كنايه بيلمز. بر فكرده شايان قبول اولمق ايچون طوغريلغندن بشقه مزيت آراماز.

مع مافيه نقطهٔ نظرلرى مخالف اولان بو ايكى صنف ارباب اقتدار بر نقطه‌ده — ولوكه بر دفعه‌يه مخصوص اولسون — فكراً اتحاد ايدرلر. بوده

کوز یاشـنك تقدیر ماهیتی نقطه‌سیدر. بر شاعرله بر متفننك کوز یاشندن بحث ایتمسی شبهه‌سز بشقه بشقه صورتلرده‌در. بو جهتله آره‌لرنده ینه فرق واردر. لکن ایکیسی‌ده کوزیاشنك شایان رحم وشفقت وشایستهٔ تقـدیر بر حسك الجاسیله آقدیغنی قبول ایدرلر. ذاتاً تاریخلرده یاخود رومانلرده ذوات مشهوره‌نك ، اعضـای وقعـه‌نك کولدیکی قید اولنمقدن و تبسمنی قهقهه‌سنی جلب ایدن اسباب ایضاح ایدلمکدن زیاده سوزش و بکایی انتاج ایدن تأثرات تشریح ایدیلور.

آغلامق البت کولمکدن عالی‌در. بر تبسم، بر قهقهه پك قولای تقلید وجعلی اوله‌رق اظهار ایدیله‌بیلور. لکن بر دامله کوز یاشی تأثرات قلبیه‌یه، احتسـاسات صافیه‌یه مترافق اولمقسزین پك کوچ آقیدیلیر. کوزیاشنك مزیتی واردر! بومزیتی شاعر کوسـترمك ایچون کیم بیلور نه تشبیهلر یاپار، نه استعاره‌لر بولور. محبوبه‌نك اوزون کیرپیکلرینه دیزیلن یاش دانه‌لرینی ژاله‌یه، اینجویه بکزه‌دیر مثلا:

«بر کوز یاشی بحر بیکراندر.
بر ژالهده بر دکز نهاندر
بر کره دوشون دکلی شبنم
چشم سحره سرشك ماتم»

دیر.

ارباب فن ایسه کوز یاشنی اشطه بر صورتده توصیف ایدر. مثلا فیسیولوجی علماسندن بر انکلیز شویله سویلیور:

«کوز یاشلری طوزلیدر. چونکه ترکیبنده (فلورسودیوم) واردر. طوزقاتك ترکیبنده بولنور. وجودلرینه آنتیموان املاحی کبی قابل انحلال بر مادهٔ سمیه داخل اولمش اولان کیمسهلر بومادهیی غایت جزئی مقدارده کوز یاشیله افراز ایدهبیلیرلر. کوز یاشی شکر خستهلغنه مبتلا اولنلرده طاتلیدر. لکن بو مستثنا بر حال دیمکدر. عمومیتله کوز یاشی پك خفیف طوزلی وصاف صودن مرکبدر. کوزلك غدد دمعیهسی یکانه طاتلی صو چشمهسیدر».

کوز یاشنك تعریف فنیسی بودر. کوز یاشنك صافیتنه صاحب فن ده قائلدر شاعرده؛ بر قطره

ضربه‌سنك قدر صاف قلبلرده خنس شفقتی ایقاظ ایده‌جك بر شی تصور اولنماز. شاعرده کوزیاشنك خالصیتنه، صافیتنه قانعدر.

«شاعرجه دکاسته‌ده مقفی
بر کوز یاشی شعردر مصفی»

کوز یاشی خالص اولسون، آغلامه کوله‌دن دها علوی بولنسون، نه اولورسه اولسون هرحالده کوز یاشنك حیات بشرده اهمیتی وار.

اضطراباته، اکداره، مزاحمه قارشو بر قاچ طامله کوز یاشی قدر انسانی متسلی ایدن علاج بولنمز. بو بابده انکلیز طبیبی دییورکه:

«کوز یاشی زیاده‌جه آقارسه، دماغی متسلی ایدر. وجوده، کدرك ضربه‌سنه مقاومت ایده‌جك قوت ویرر. کوز یاشی، هیجان وکدری باعث انفعالات معنویه‌نك افرازات مادیه‌سی مقامنده‌در. فقط کوز یاشنك بو خاصه‌سی بر قاعده دکلدر. آغلایان بعضی کیمسه‌لر کوردم که درحال بدناً منحرف اولدیلر. ضربان قلبلرینك ودوران دمارینك انتظامنه خلل کلدی. کوزیاشیله برابر قلبده

سکته‌یه اوغرایه‌رق تهلکه‌لی علائم مشهود اولدی.
بك چابوق متأثر اولوب زیاده اغلایانلره دوقتور
سیاحت توصیه ایدیور. و عشرتك جملهٔ عصبیه‌ده
موازنه‌یی اخلال ومتانت شخصیه‌یی‌ده تنقیص
ایده‌جکنی سویلیور. مشروبات کئولیه‌یی آلام
واکداری باعث اولان اسبابدن عد ایدیور.

آغلامغه استعداد، طفولیت وشباب هنگامنده
دها زیاده‌در. سن کالده بو استعداد بك آزدر.
اختیارلقده یا چوجقلق زمانی کبی زیاده‌لشیر،
یاخود کاملاً زائل اولور. انسان یاشلاندقجه
مزاحم حیاته‌قاتلانمه‌نك یولنی‌اوکره‌نیر، بو وجهله‌قلب
کدره قارشو زرهلنیر.

ینه انکلیز دوقتور روایت ایدیور: سکسان
درت یاشنده بر اختیار آلتمش سنه اول — یعنی
یکرمی درت یاشنده ایکن — میقی میقی اوغلی
. . . حمایه طوتیلوب آغیرجه خسته‌لندیکی زمان
بك زیاده کوز یاشی دوکدیکنی و تسلی ناپذیر
بر درد و المه قاپلدیغنی و شاید چوجغی وفات
ایتمش اولسه‌یدی، مطلق کندیسنك‌ده ترك حیات ایتمش

اوله‌جغنی حکایه ایتدی. چوجق ایواولمش، پدریله برلکده تام قرق طقوز سنه دها یشامش، صکره اولمش. اختیار اللی‌یی کچکین اولان سوکیلی اولادی وفات ایتدیکی زمان بر طامله کوزیاشی بیله‌دوکمه‌مش... ارتق قلبنده رقت وشفقت قالمامش، قاتیلاشمش ایدی.

اکدار واضطرابات کبی، انسانده‌کی تأثرات معنویه‌نك نشانه‌سی کوز یاشی‌در. جسمانی آغریلر، صیزیلر آه وانینله اظهار اولنور.

کوز یاشی ساده تفکر ومحاکمه ایله دوکولمز. بو مطلق بر الم معنوی نتیجه‌سیدر. یعنی انسان استدیکی زمان آغلایه‌ماز. کوز یاشلری برکدرله غیر اختیاری سیلان ایدر. مع مافیه تیاترو صحنه‌سنده حقیقةً کوزیاشی دوکن بر آقتور کوردیکنی‌ده انکلیز دوقتور روایت ایدیور. بو آقتوره نصل آغلادیغنی صورلمش. اغلامق ایستدیکی وقت غایت سوکیلی متوفی پدرینی درخاطر ایلدیکنی وبو خاطره ایله کوزلری یشاردیغنی سویلمش.

سونجله آغلایانلرك، آغلارکن بردنبره قهقهه ایله کولمکه باشلایانلرك حالی‌ده فنا توضیح ایدلمشدر.

اهتزازات عصبیه نه‌قدر زیاده اولورسه مرکز تأثر واضطرابده اوقدر قولایی تبدل ایدر؛ یعنی تأثیرلنشدنی آغلارکن انسان کوله‌بیلیر، کولرکن آغلابیلیر.

شاعرده محبوبه‌سندن بحث ایدرکن کندینی هم کوله‌بیلدیکنی، هم‌ده آغلادیغنی سویلرکه بوده شدت تأثراتیه دالدر.

انکلیز دوقتوری دیورکه: کوز یاشی دوکمکدن بعض احوالده انسان کندینی منع ایده‌بیلور. آغلامغی مناسبه ویولق برارزوایله ضبط اوله‌بیلور برحالدر.

برانکلیز فاجعه سیر ایتمک اوزره موقت تیاترویه کیتسه مطلقا آغلار ایمش. بر آقشام مندیلی اوده اونوتمش. بووسیله کوزیاشلرینی ضبط ایتمکه چالیشه‌رق او آقشام آغلامامشدر.

دوقتورک بو صوڭ سوزلرینی قولایلقله قبول ایده‌میه‌جکز.

رشیده

قورومش چیچك

حیات ماضیه‌مك كربه و اضطرابلرینی محتوی اولان روزنامه‌می، حسبحال بیكسانه‌می یازمغه باشلامه‌دن برساعت اول قلمی المه آلمشدم. شدید بر هیجانك تحت تأثیرنده صحیفه‌لری چویریورم، بیاض، بوش واكدار روحانیه‌مه زمین اوله‌جق صحیفه‌یی آرایوردم! كوزلرم روزنامه‌مك اوراقی اره‌سنده قورومش، طراوت اولیه‌سنی غائب ایتمش اولان چیچكلره منعطف اولدی.

آه! خاطرلادیكزمی؟ آنلری آیریلدیغمز صوك اقشام، دائما سایه‌سنده اوطوروب دوشوندیكمی بیلدیككز... اغاجلرینك آلتندن طوپلامش ایدیكز. حزین بر ابتسام، تتره‌ك بر صدا ایله — «بونلری سزه تقدیم ایدیورم. روزنامه‌كزك آره‌سنه قویكز. بزی اونوتمش اولدیغكز بركون نظركزه اصابت ایدر؛ او زمان هر صباح طلوع شمسك لطافتندن حصه‌مند اولمق اوزره وجدت كزینانه دولاشدیغكز بوواسع یشیللكلری،

افقلرمك حزن غریبانه‌سی ایچنده ساحلك ایصلاق قوملرینه اوتوروب حیات ماضیه‌گزی دوشوندیککز دملری وسزی ابدی اوله‌رق اونوتامایه‌جق اولان بر وجودی: یاد ایتمکزه وسیله اولور... دیمشدیکز؛ او زمان سزه نه جواب ویردیکمی ایی خاطرلایه‌میورم، زیرا پك دلسوز بر اضطرابه زبون اولمشدم. خاطرلامق ایچون بر آن اولسون اونوتمق لازمدر دکلمی عزیزم؟

قابل اولسه عودتنه عمرمك متعدد سنه‌لرینی فدا ایده‌جکم او سوکلی یرلری، بر حسبحال قلبی ایله کزدیکمز او تنها ساحللری؛ اونوته‌بیلیرمی یم ظن ایدیورسکز؟!...

افتراق سزه باشقه فکرلر ویرمش. حاله صوك مکتوبکزی ایکنجی دفعه اوله‌رق اوقومغه کندمده قوت بوله‌میورم.

رجا ایدرم آرتق بو سرزنشلری ترك ایدیکز؛ سز بنم قلبمی حسیاتمی بیلیرسکز. اوت بن سزدن ومدفن سعادتم اولان اویرلردن آیریلدیغم ایچون ذاتاً خستهٔ هجرانم. محتاج تسلی‌یم. سز یالکز بنی غائب

ایتدیکز! بن هم‌سزی همده اوسروراَنکیز قیرلری ،
اوصفا بخشـا ساحللری ، قنادلرینی دکزك راکد
ومنور صولرینه چارپه ، چارپه اوچوشان اوبیاض
مارطیلری ، سایهٔ پر لطافتنده حسبحال ایتدیکمز
اوقدیم سـکود آغاجلرینی غائب ایتدم ! شـمدی
بوخانه‌نك تنها وکوچك اوطه‌سنده برایکی قورومش
چیچك قارشوسنده ملولانه خیال قیمتداریکزی
تخیل ایله تسلیٔ خاطر ناشادیمه چالیشیورم . اوچیچکلر
بکا سزدن وسزکله برلکده کچن عمرمدن حکایات
حزینانه‌ده بولنیورلر .

§

روزنامهٔ حیاتمدن:

۱٤ نیسان

ویران ، فقط بجه مقدس اولان شو بوش
خانهٔ پرکدری زیارت ایتدم . مفروشاتدن عاری
اولان اوطه‌جغمه اوطوردم . آه نه‌لر دوشونمه‌دم !
نه‌لر تخیل ایتمه‌دم !..

حیات مسعودانه‌مك شعرلرینی عدا ایتدیکم بو اوطه‌یی
فصل ترك ایده‌جکم !!..

❦

۱۷ نیسان

اوطه‌ده هر کس اویوبور ؛ لامبه‌یی یاقدم ، پنجره‌یی آچه‌رق اوطوردم . هوا ساکن ، سما پارلاق مزین ایدی . قارشیمده‌کی یالیلرك پنجره‌لرندن دکزه عکس ایدن ضیالر ، راکد سطح آب اوزرنده نورانی شونلر حصوله کتیریوردی .

انظار مسرورانه‌مك قرارکاهی اولان شو تنها و ساکن طاغلری ارتق کوره‌میه‌جکم . دلسوز خاطرات الخنده یشایه‌جغم ... حیاتمك اون درت سنه‌لك اکدار و اذواقنی بو ویران دیوارلر آره‌سنده براقه‌رق کیدیورم . نه مضطربم !..

سالمه ثروت

❦

عودت

مملکتمه دوندم . . . هیچ اونوته‌مم ، هر ددلو قدسیتندن بشقه مبانیٔ عالیه‌سیله ، مناظر لطیفه‌سیله داراب واحتشامیله‌پیش چشمانمده جلوه نمای عظمت اولان تختگاه سلطنتی ، مقر خلافتی کورنجـه (آه استانبول) دیه بلااختیار ندا ایلدم. بوراسی آغوش مادردر. عمرمده حس ایتمدیکم بر مسرت روحمی قاپلادی . دها واپورده ایدم . نظرم مقری کوی اوزرینه طوغری اوزاندی . اوراده بنی شرف مصاحبتلری حیـات قدر قیمتدار اولان واجب التقدیس بر عائله‌دن بلا اختیار آییران لاهوتی بر خیال دل غمناکمی اشغال ایلدی . بوده ننـه‌ملك مزاری ایدی .

ایرتسی کون اوخاك مقدسه یوزمی سورملك ، طویه طویه آغلامق ایچون زیارته کیتـدم. قبله‌کاه امیدم ، پرستشکاه قلبم اولان اومدفن مقدسـك اوکنده بکا ایلدم .

بر کره دکل دائما کیدر مطلع امیدم اولان او

مزارلری زیارت ایدره هر دردمی ، هر شیئی اکا
سویلر حکایه ایدرم. ای قلوبمده‌ا غیبوبتك بی نهایه
قوجه‌ی خلق دیرم. او سکون تام ایله دیکلر. سوزلرمی
اخلال ایتمز. اثناده سایه‌لی اولدیغم علوی چنارلرك
هوالی خرزد ایله چیقاردقلری صدای حزینده‌ن
نتقه‌سی ایشیدلمز. بو سکوت قلبمی متأثر ولرزه‌دار ایدر،
بر زمان بر آنك کنارینه طیادیغم باشمی تمدیده
مزاریك ظاقته طیارم. سنك مزارك گوستردیك
ایتمدیکی ، اغوشنده کزلدیکی او وجود معززه
شکل اصلیسیله قارشیمده تجسم ایدر ، کویاکه
کوز یاشلریمدن روحنك متأثر اولدیغنی بیان ایتمك
ایسترده‌ی. دائما تکرار ایتدیکی سوزلری ایشیدیرم،
قصورمی اعتراف ایدر، کندمی طوپلامه‌ه و بوغازیمی
طیرمالیان حنجرقلری ضبط ایتمکه چالیشیرم،
لکن اده موفق اوله‌مینجه‌ی اکلامغه ایستدیکم
حرمتسزلکه ندامتله اوزر وحاتی محلدن اوزاقلاشیرم.
حسرته تحمل ایده‌مم؛ کوزلر بگر بته کیدرم. دائما
عین حاله ، عین حسیاته تابع اولورم .

ذ. صفیه

بر پیر سالخورده‌نك تصویر حالی.

برکون قیرده بولنیوردم. آغستوسك حرارتی شدتله حکمنی اجرا ایدییوردی . روحه حیات بخش ایلین روزکار خفیف خفیف اسیوردی . سایهٔ روحپرورنده آسوده نشین اولدیغم آغاج روزکاردن اهتزاز ایتدکجه حصوله کلن صدای حزین کویا لسان حال ایله روزکاره منتدارلغنی عرض ایتمك ایستیوردی. آغاجك اوزرنده بولنوب محرق صداریله بنی مسحور ایدن بر قوش بو آره‌لق کوزدن نهان اولدی . . . او زمان اطرافی نظر حیرتدن کچورمکه باشلادم ، بندن بش اون آدیم اوزاقده طقوز اون یاشنده برچوجغك بر اختیار طرفندن تعقیب اولندیغنی کوردم. چوجق قوشوب صچرایور ، باباسی اولان اختیار اوغلم اونی محافظه‌یه چالیشیور. چوجق ازهار کونا کون اوزرنده اوچان بر کلبکی طوتمغه چالیشیور ، کندینی رنکارنك ازهار ربیعی ایچنده کورن اختیار ایسه غیرتله اوغلنی تعقیبه باشلادی .

بوالهی! . اوچنجی آدیمی اکاله موفق اولمادن طاقتی کسیلدی . درمانسز برحالده بر آغاجك آلتنه التجا ایله دیزلری اوزرینه آنلادی . بری طرفده معصومانه نشئه‌لرله قوشوب سیچرایان چوجوق لطیفه بولو بدرینه : باباجم! باق بن سنی بکلدم دیدی و گوردیکی بر کلبکی طوتمق ایچون ینه قوشمغه باشلادی . بو سوزلر اختیاره بر خاطرهٔ یأس آلوده ویردی ، ماضیٔ مسعودانه‌سنی اخطار ایلدی ، چونکه:

بر زمان عصر اول طراوت وجهیه‌سنه خادم اولان الری بوگون بیاض بر صقاله رسیده اولیوردی . بر زمان عصر اول قوشه قوشه بوقیره چیقان آیاقلری بوگون استراحت آرزو ایدیوردی . بر زمان عصر اول آینه قارشوسنده یوزنده گوردیکی حلاوت بوگون علامت شیخوخت اولان چیزگیلره تبدل ایتمشدی . الحاصل مرور زمان ایله بتون احوال وحرکاتنك دگشمش بولندیغنه محزون اوله‌رق غریب بر تفکره طالدی . کلبکی تعقیب ایتمکله مشغول بولنان چوجوغك بو رنگین ولطیف ایله آره‌لرنده بر خطوه قالدیغی زمان شمدی طوته‌جغم ظن ایدر :

زواللی! بیلمزکه کلبك ینه اوچارـ یواش یواش انك کلبکك اورنکارنك قنادلری اوزرینه تماس ایتدیره‌جکی زمان فرار ایتدیکنی کورنجه متبسم اولان وجهی درحال بررنك حزن قاپلار. اوف! ینه طوته‌مدمـ دیه‌رك اختیاره طوغری قوشار، چوجغك شوحالی کورن وکوشهٔ وحدتده محتاج استراحت اولان بیر سالخورده طالمش اولدیغی تفکردن تجردله سن‌ده یورولورسك اولادم دیر ایدی.

لامعه

کوزل سوزلردن:

اولادك تعیشی پدردن، تربیه‌سی‌ده والده‌دن بکلەنیر.

سلانیکلی ـ عایشه وصلت

§ چیچکلر، انظار بشره صباحلین دها رونقلی کورینورلر.

دکزده روزگار اولماسیدی فورطنه اولمازدی ! لکن کمی‌ده یورومزدی . — دنیاده قادین اولماسیدی کیمسه مختار اولمازدی ؛ انسان‌ده بولنمازدی .

رفیعه

شعرای عربدن (ابونواس) ه بر کون یولده برقادین راست کله‌رك اسمنی سؤال ایدر .

شاعر مخاطبه‌نك غایت حسن وملاحتده بی‌همتا اولدیغنی کوره‌رك « وجهك ! » دیه جواب ویرر .

فراستلی قادین شاعرك مقصد بلاغتکارانه‌سنی آکلایه‌رق اویله ایسه اسمك «حسن» اوله‌جق دیر .

خیرالنسا

حسن معامله

« بنت رمزیه » خانم یازدقلری مکتوبدن مستخرج .

محرره فاضله‌سی : مقبوله لمان

برقادین، بعضاً — بر مرد بولمدن، بر اوچورمدن

دوشر کبی — فنا برقوجه‌یه دوشر ! اعضای بدنك الك نازك برپارچه‌سی اولان قلب بالطبع درجه‌سنه کوره یا زده‌لنیر ، یا قیریلیر ؛ فقط خیرپالانمق ، زده‌لنمك ، قیرلمق . . . بونلر محواولمق دیمك دکلدر . قولی باجاغی قیریلان بر آدم تداوی ایله حسن تدبیر ایله نصل او عارضه‌دن قورتوله‌بیلیرسه قلبی قیریلان بر آدم دخی عینیله بویله‌در .

ایشته بوجهتله زوجلری بر آز هوائی مشرب اولان قادینلر « امان بن نه فنا ارککه دوشدم ، بنم ایچون ارتق سلامت یوقدر ؛ محوم محققدر ! » واهمه‌سنه قاپیلوب‌ده کندیلرینی جداً محو ایتمه‌ملی یاخود برخانه خلقنك آغزینك طادینی بوزه‌جق دیرلکسزلکه سبب اولمامیدرلر .

حکمیات عائله

ارککده عقل وحکمت ، قادینده صبر وحلمیت بقای ازدواجی تأمین ایدن باشلوجه واسطه‌لردر .

۳ ایکی وقتك ، اوزاره قدك حسن استعمالی
دیکمور : ایکی بیلیه بر کون ، اوچ کون حکمنده ؛
خرجنی بیلیه تصرف ایراد مقامندهدر .

شاهنده

« مقایسهٔ حیات » نام مقاله‌دن

— انسانلرده‌کی تضاد حیاته باقك ! سبب
حیات ، باعث نجات اولان پدر آجلقدن ، صوسزلقدن ،
صتوقدن اولیور ؛ ثمرهٔ فؤاد اولان اولاد یمکك
چوقلغندن ، صوباغك زیاده یانماسندن شکایت ایدیور ؛
باباسنه معاونتدن قاچیور ! . . .

رعنا بنت صفوت

صوك

﴿ اخطار ﴾

اثر عاجزانه‌مك بعض صحیفه‌لرنده اوفاق تفك مرتب خطالری واردر ؛ مثلا سكسانجی صحیفه‌نك نهایتدن دردنجی سطرنده كوكللرده اوله‌جق ایكن سهواً كوكارده دیزیلمشدر . دها بوكبی خطالر قارئات كرامك نظر دقتلرندن دور اولمایه‌جغی جهتله اوزون اوزادی یه آراشدیرمغه لزوم كورلمه‌مشدر .

فهرس

اسلام خانملری

و

عالم اسلامیتده حیات عائله

صحیفه

صحیفه

۷

آثار نسوان اسلامدن نثر قسمی

نامنه یازیلوب دردست طبع وتمثیل بولنان آثاردر .

قادینلر

آلتی یوز صحیفه‌یی متجاوز بیوك برجلددر .
اشبو اثر اوچ کتابه تقسیم ایدلمشدر : کتاب اول حکمای عربك قادینلره دائر بیان ایتدکاری مطالعاتدن وبعض عبرت آمیز وقایع تاریخیه‌دن باحثدر . — کتاب ثانیده محررین وادبای غربك والك‌مشهور فیلوسوفلرك قادینلق حقنده‌کی افکار وملاحظاتنی جامعدر . — کتاب ثالث ناظم بکك علی العموم نسوان حقنده بالذات تحریر ایتمش اولدیغی مباحثدن متشکلدر .

شبو اوچ قسم اثرده قادینلق بحقٍ تعریف وایضاح ایدلمشدر .

⁂

علم وظائف نسوانیه

کرچکدن برعائله رئیسه‌سی ، بروالده ، برخانم اوله بیلمك ایچون برقادینه نه‌درلو وظائفی بیلمك ونه‌درلو فضائل ومزیاتی جامع اولمق لازم ایسه بتون آنلردن بحث ایدلمش ، جماعت اسلامیه‌ده

قادینلرک حقوق وموالی درجه درجه تعیین ایدلمش

صرف مثل براثردر .

∴

—※ قادینلره جمناستیق ※—

عائله رئیسه‌لرینه وبالخاصه مخدرات اسلامیه‌یه مخصوص نافع براثردر . — اوروپا مکاتب اناثنده درس پروغراملرینه قبول ایدلمش جمناستیق کتابلرندن خلاصه ایدلمشدر .

∴

—※ فنی واخلاقی مکتوبلر ※—

براسلام والده‌سیله کریمه‌سی آره‌سنده تعاطی قلنمش مکتوبلردن متشکلدر . — وجود بشره ، علم زوجه ، آداب نسوانیه ، حسن معاشرت انسانیه‌یه حاصلی برمخدره یا کیزه‌نک بتون حیات صافیانه ومعصومانه‌سنه متعلق وبرلسان شفقتله یازیلمش لطیف وطویل اون بش پارچه مکتوبله آیریجه مصاحبات فنیه‌یی محتوی وبعض قدرشناس خانم افندیلرک مقالات تقدیریه‌لریله مزین براثردر .

∴

امثال وحکمیات

بشریتك فیض وکمالنه خادم ومعالئ حسیات انسانیه‌یه متعلق شرقی وغربی جمل منتخبۀ حکمیه‌یی حاوی براثر جکدر .

معلومات مدنیه واخلاقیه

کنج قیزلره مخصوصدر .

اشبو اثرده ایکی‌یوز صحیفه‌یه قریب وقادینلر ایچون بیلنمسی الزم برخیلی مواد علمیه ومعلومات مدنیه موجوددر .

وظائف مخدرات

اولاد انانك عائله‌ده مکتبده وخارجده اولان وظائفنی مشعر وآیروجه معلومات مفیده‌یی جامع براثردر .

علاوهٔ اسامئ کتب [*]

«کتبخانهٔ جهان»

باب عالی قارشوسنده نومرو ۷۳

حقوق و امور مالیه متعلق کتابلر

پاره غروش　اسامئ کتب　اصحاب آثار

۲۰ حیات دول جلد ۳ متوفی پورتقال میقائل پاشانك آثارندن مأخوذ

۲۵ حیات دول　ظریف جلدلی

٤٥ دفتر مقتصد جلد ۳ سلیمان سودی افندی مرحومك ، بالخاصه دولت علیه امور مالیه‌سندن باحث

۲۰ فائض مرکب و تقسیط مسائلنه‌دائر دستور جدوللر ـ مرحوم شرف‌الدین پاشانك

۲ رسالة المواضعه و الاستغلال ؛ محکمهٔ تمیز اعضاسندن فضیلتلو علی حیدر افندی

۱۵ مفتاح المجله

---

[*] فئاتلردن ایجابی وجهله تعدیلات اجرا ایدلمشدر.

پاره	غروش	
	٥	آثار مبرات حضرت خلافتپناهی: مالیه حقوق مشاوری محمود اسعد افندی
١٠	١	سعد بن ابی وقاص رضی الله ـ ایرانیلر ایله قدسیه محاربه‌سنی حاکیدر
	٣٠	مفصل تاریخ اسلام: وجیهی بکك
	٣	پلونه‌غولج پاشانك آثارندن؛ مترجمی: محمد طاهر بك
	٤	خالد بن ولید رضی الله عنه یاخود سیف صارم آلهی انطاکیه وشام شریفك استیلاسنه دائر
	٥	ظریف جلدلیسی
٢٠	١	آثار نفیسه ـ عربجه‌دن منتخب حکمیاتك قارشیلقلی ترجمه‌لری
٢٠	٧	دریفوس مسئله‌سی و اسباب خفیه‌سی متعدد رسملری جامعدر
٢٠	٢	نخبة الفضائل

١ مناقب حضرت امام شافعی — امام مشار الیهك
ترجم احوالی و جمل حکمیه‌سی حاویدر
١ بایزید بسطامی
١ مرآت حضرت محی الدین عربی
١ محی الدین عربی و بعض اعاظم اسلام
١ مخدرات اولیا
٥ اسلام خانملری و عالم اسلامیتده حیات عائله
١ امیر بخاری
١ حجة الاسلام امام غزالی
٢ اثمار اسرار
١ حلیهٔ انبیا منظوم
١ منظوم علم حال مناسترلی رفعت بك
١٠ ژاپونیا سیاحتنامه‌سی — پیرلوتی‌دن ترجمه
١٠ آوروپا خریطه‌سی بژلی و ورنیکلی
١٠ آسیا » » »
١٠ آفریقا » » »
٥٥ ممالك عثمانیه‌نك تاریخ و جغرافیا لغتی
٤ جلد علی جواد بك

علوم وفنون عامه كتابلری

پاره	غروش	
	١٠	مخزن العلوم
	١٥	« « مجلدی
	١٠	هندسهٔ مياهيه «اروا واسقا وتقنيه عملياتی ياخود دروناژ وتطهير آراضی» حقنده
	٤٥	مدار خاطرهٔ اطبا ـ متوفی دوقتور آنترانيك پاشانك متعدد اشكال رسملری حاويدر
	٣	صنعت طباعت ياخود مرتبلك
٢٠		فوطوغراف اوزرينه ياغلی بويا

ادبياته متعلق كتابلر

پاره	غروش	
	٥	رسملی غزته‌نك نسخهٔ فوق‌العاده‌سی ادبای عثمانيه‌نك الك منتخب آثارينی جامعدر
٢٠	٧	يادكار شوق ياخود محصول طبيعت، مكمل شرقی مجموعه‌سی مرحوم شوقی بكك
	٥	ضيای شوق كذا «
١٠	١	تركجه عروض
	١٢	پول مجموعه‌سی مجموعهٔ ادبيه

مترجم رومانلر

پاره فروش

١٠ گنج فرومون ييوك ريسلر آلفونس دوده مترجمی: احمد احسان بك

٢٠ ١ بالونده بر فاجعه احمد احسان بك

٣ روزالين » » »

٢ الفت » » »

٣٠ جانی » » »

٢٠ پوسته‌جی » » »

١ ايلياس ياخود شاعر شهير اوميروس

٢٠ ٢ كيزلی اوطه

٥ عشق و پاره

٥ مشئوم چفتلك

٤ لورد بايرونك ايلك معاشقه‌سی

٥ قورقنج سفينه

٢٠ ٧ مدهش قورصانلر

ملی رومانلر

١٠ عربه‌سوداسی — رجائی زاده اكرم بك افندی

پاره	غروش		
	٢	سودای سرمدی ـ	احمد راسم بك
	٢	بیچاره كنج	» » »
٢٠	٣	بر سفیله‌نك اوراق متروكه‌سی	» »
	٢	مكتب آرقداشم	» »
٢٠	٢	لیال اضطراب	» »
٢٠	٣	مشاق حیات	» »
	٢	اندیشهٔ حیات	» »
	٢	غم هجران	» »
	٢	تجربه‌سز عشق	» »
	٢	كوزل الی	» »
	٣	ایلك سوكی	» »
٢٠	١	فقیره	
	١	بی‌وفا	محمد جلال بك
	١	رونه	» » »
	١	مكافات	» » »
	١	وداع مؤبد	» » »
٢٠	٣	كوچك كلین	» » »
	١	منتخب حكایه‌لر ـ	یدی فقره‌یی حاوی

مدرسه‌لره متعلق

پاره	غروش		
٢٠	١	لسان ترکی	
٢٠	٢	تصریفات عربیه	شمس الدین سامی بک
	٤	نو اصول صرف ترکی	» » »
١٠	١	نو اصول الفبای عثمانی	» » »
٢٠	٢	اس لسان ترکی	
٣٠		مبتدی	احمد راسم بکک
	٥٠	کوجک لغت عثمانی مجلد	
	١٠	نظری و عملی صرف فرانسوی ـ کرار ترجمه‌سی	

طشره‌دن وقوع بولاجق سپارشاته یوزده اون ضم اولنور.